



جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

برنامه درسی



دوره: کارشناسی

رشته: تاریخ ایران

گروه: علوم اجتماعی

بازنگری شده مورخ ۱۷/۸/۹۵ کارگروه علوم تاریخی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

عنوان برنامه: دوره کارشناسی رشته تاریخ ایران

۱. به استناد آیین نامه واگذاری اختیارات برنامه ریزی درسی مصوب جلسه شماره ۸۸۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۳ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی، برنامه درسی بازنگری شده دوره کارشناسی رشته تاریخ ایران براساس نامه شماره ۹۶/۲۵۲۲/دش مورخ ۹۵/۲/۱۷ کارگروه ویژه علوم تاریخی شورای تخصصی تحول و ارتقاء علوم انسانی دریافت شد.

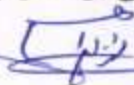
۲. برنامه درسی تجمیع و بازنگری شده فوق از مهرماه ۱۳۹۸ جایگزین برنامه درسی دوره کارشناسی رشته تاریخ در دو گرایش دبیری و آزاد مصوب جلسه شماره ۳۳۳ مورخ ۱۳۷۵/۱۰/۲۳ شورای عالی برنامه ریزی می شود.

۳. برنامه درسی مذکور در سه فصل: مشخصات کلی، جدول واحد های درسی و سرفصل دروس تنظیم شده و برای تمامی دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی و پژوهشی کشور که طبق مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری فعالیت می کنند، برای اجرا ابلاغ می شود.

۴. این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۳۹۸ به مدت ۵ سال قابل اجراست و پس از آن نیازمند بازنگری می باشد.

عبدالرحیم نوه ابراهیم

دبیر شورای عالی برنامه ریزی آموزشی



فصل اوّل

مشخصات کلی



الف) مقدمه

کارگروه ویژه تاریخ شورای تحول و ارتقاء علوم انسانی مطابق مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۲/۴/۲۵ به شماره ۷۳۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی معروف به «سند دانشگاه اسلامی» شورای عالی انقلاب فرهنگی و خط مشی‌های ابلاغی شورای تخصصی تحول و ارتقاء علوم انسانی، برنامه دوره کارشناسی رشته «تاریخ ایران» «History of IRAN» از مجموعه علوم تاریخی را با همراهی جمعی از استادان، اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، متخصصان و صاحب‌نظران تدوین کرد. نظرات و آرای نهایی متخصصان حوزه تاریخ ایران در جلسه مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۷ گردآوری و برای تدوین ویراست نهایی مورد استفاده قرار گرفت. این برنامه بعد از تصویب در جلسه ۱۲۵ شورای تخصصی تحول و ارتقاء علوم انسانی مورخ ۱۳۹۵/۸/۱۷، به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ارسال شد.

ب) ویژگی‌های برنامه

ویژگی‌های عمومی این برنامه که بر اساس نیازسنجی و مطالعات صورت گرفته در کارگروه تاریخ و در نظر گرفتن دیدگاه‌های اعضای محترم خانواده بزرگ تاریخ در کشور در حوزه تاریخ ایران تدوین شده است، چنین است:

۱. رعایت مفاد کلیه سیاست‌های بالادستی و ضوابط عمومی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛
۲. برخورداری از چهار رویکرد اسلامی‌سازی، غنی‌سازی، بومی‌سازی و روزآمدی به عنوان اصلی‌ترین اهداف مصوب شورای تخصصی تحول و ارتقاء علوم انسانی؛
۳. اهتمام ویژه به افزایش و کارآمدی اندوخته‌های علمی و مهارت‌های دانشجویان و توانمندسازی آن برای فهم انتقادی و بازاندیشی مباحث تاریخ ایران متناسب با مقطع کارشناسی؛
۴. پرهیز از نگاه واگرا و گسسته و تقویت نگاه همگرا و جامع به مباحث تاریخ ایران متناسب با مقطع کارشناسی؛
۵. رعایت تناسب واحدهای درسی پیشنهادی با منابع و امکانات آموزشی موجود؛
۶. در نظر گرفتن تجربیات آموزش تاریخ ایران در کشور؛
۷. در نظر گرفتن عناوین و سرفصل‌های دروس رشته تاریخ ایران در دانشگاه‌های معتبر جهان؛
۸. توجه ویژه به وجوه مشترک روشی، معرفتی و موضوعی در رشته‌های چهارگانه علوم تاریخی (تاریخ اسلام، تاریخ ایران، تاریخ تمدن، تاریخ جهان) مصوب شورای تحول و ارتقاء علوم انسانی؛



۹. اهتمام به رویکرد مسأله‌محور و بهره‌گیری از ظرفیت‌های مطالعات بین‌رشته‌ای در تدوین سرفصل‌ها؛
۱۰. پیش‌بینی‌های لازم برای تداوم رشته در قالب رشته‌ها و گرایش‌های تخصصی در مقاطع تحصیلات تکمیلی

پ) اهداف دوره

اهداف پژوهشی برگزاری این دوره چنین است:

تربیت دانش‌آموختگانی که با اندوخته‌هایی درخور و شایسته از آگاهی‌های مرتبط با تاریخ ایران بتوانند با نگاهی انتقادی، روش‌مند و مبتنی بر باورها و ارزش‌های بومی، تاریخ ایران را بنگرند؛ و از مهارت لازم برای پژوهش علمی متناسب با مقطع تحصیلی خود در این زمینه برخوردار باشند.

ت) اهداف آموزشی

هدف فوق به اهداف آموزشی زیر قابل تقسیم است:

۱. برخورداری از آگاهی‌های مرتبط با تاریخ ایران با بهره‌گیری از رهیافت‌های گوناگون؛
۲. برخورداری از نگاه انتقادی روش‌مند و مبتنی بر باورها و ارزش‌های بومی؛
۳. برخورداری از توان فهم یافته‌های علمی موجود در زمینه تاریخ ایران؛
۴. برخورداری از آگاهی و مهارت لازم برای پژوهش در زمینه تاریخ ایران متناسب با مقطع تحصیلی خود؛
۵. برخورداری از آگاهی و مهارت لازم برای آموزش در زمینه تاریخ ایران متناسب با مقطع تحصیلی خود؛
۶. برخورداری از توانایی‌های مطالعات میان رشته‌ای.



ث) حیطه‌های آموزشی

مطالعه منابع علمی موجود و نیز تجربه دیگر دانشگاه‌ها نشان می‌دهد که تحقق اهداف آموزشی فوق نیازمند پرداختن به حیطه‌های آموزشی زیر است:

ردیف	هدف آموزشی	حیطه آموزشی
۱	برخورداری از آگاهی‌های مرتبط با تاریخ ایران و سایر کشورها	تاریخ و تمدن ایران در مقاطع مختلف تاریخی: از آغاز تاریخ تا حال حاضر تاریخ تشیع در ایران تاریخ مناسبات سیاسی، اقتصادی و فرهنگی ایران با سایر کشورهای جهان در قالب تاریخ همسایگان و سایر کشورهای جهان تاریخ اسلام
۲	برخورداری از نگاه انتقادی روش‌مند و مبتنی بر باورها و ارزش‌های بومی	مباحث نظری تاریخ مباحث نظری مطالعات میان‌رشته‌ای
۳	برخورداری از توان فهم یافته‌های علمی موجود	زبان فارسی زبان عربی زبان انگلیسی
۴	برخورداری از آگاهی و مهارت لازم برای دستیاری پژوهش در زمینه‌های مرتبط با تاریخ	روش پژوهش مهارت‌های مربوط به نقشه مهارت‌های مربوط به بایگانی و آرشیو مهارت‌های مربوط به موزه مهارت‌های مربوط تاریخ نهادها مهارت‌های مربوط به تاریخ در فضای مجازی و فناوری‌های جدید مهارت‌های مربوط به تقویم آشنائی با انواع خط مهارت‌های مربوط به رسانه‌ها
۵	برخورداری از آگاهی و مهارت لازم برای پژوهش و آموزش در زمینه تاریخ متناسب با مقطع تحصیلی	مهارت‌های مربوط به فراگیری تاریخ ایران مهارت‌های مربوط به آموزش تاریخ ایران



ج) اهمیت و ضرورت تاسیس رشته تاریخ ایران:

تحول همه‌جانبه و بنیادی در دانش تاریخ و رشته‌های وابسته به آن در گرو دست یافتن به یک نظام معرفتی نو، دین-محور و متناسب با تحولات گسترده جامعه ایران، در حوزه تاریخ‌نگری و تاریخ‌نگاری است. رشته تاریخ ایران بر مبنای چنین رویکردی به عنوان یکی از چهار رشته علوم تاریخی در مقطع کارشناسی^۱ طراحی شده است. ضرورت‌های تاسیس این رشته را به شرح زیر می‌توان برشمرد:

- سیاست‌های بالادستی و الزامات قانونی تحول در علوم انسانی از جمله علوم تاریخی
- متناسب سازی علوم تاریخی با تحولات گوناگون جامعه ایران اسلامی در دهه‌های اخیر
- کاستن مشکلات کنونی علوم تاریخی در عرصه های اشتغال دانش‌آموختگان
- بالا بردن ضریب نقش‌آفرینی علوم تاریخی در هویت‌بخشی و افزایش حس تعلقات دینی و ملی
- اهتمام بایسته به قلمروهای نوین مطالعات تاریخی
- افزایش روزآمدی و کارآمدی مطالعات تاریخی در کشور
- افزایش ظرفیت لازم برای نقش‌آفرینی بایسته دانش‌آموختگان رشته تاریخ ایران در فضای علمی و اجرایی کشور

ج) تعداد واحد و نوع واحدهای درسی

ردیف	نام درس	تعداد واحد
۱	دروس عمومی و معارف	۱۸
۲	دروس پایه	۳۰
۳	دروس تخصصی الزامی	۸۲
۴	دروس تخصصی اختیاری	۱۰ واحد (از ۲۰ واحد)
	جمع	۱۴۰



^۱- سه رشته دیگر عبارتند از: تاریخ اسلام، تاریخ تمدن، و تاریخ جهان.

ح) نقش و توان‌مندی دانش‌آموختگان:

- همکاری با سازمان‌ها و نهادهای متولی امور تاریخ ایران مانند موزه‌ها، سازمان میراث فرهنگی؛ بخش‌های تولیدی سازمان صدا و سیما؛
- همکاری با سازمان‌ها و نهادهای متولی آموزش و پژوهش در تاریخ ایران؛
- همکاری با سازمان‌ها و نهادهای اداری مرتبط با مباحث تاریخ ایران مانند وزارت ارشاد، سازمان تبلیغات اسلامی، معاونت فرهنگی استانداری‌ها، رایزنی‌های فرهنگی وزارت امور خارجه و سازمان‌های منطقه‌ای و جهانی
- همکاری پژوهشی در حیطه‌های مختلف مربوط به تاریخ ایران به ویژه تاریخ تمدن در ایران؛
- همکاری آموزشی در حیطه‌های مختلف مربوط به تاریخ و تمدن در ایران؛
- همکاری با سازمان‌ها و نهادها برای نگهداری، ساماندهی، فرآوری و انتشار اسناد آرشیوی به شیوه‌ی علمی؛
- همکاری در تدوین تاریخ نهادها، سازمان‌ها، موسسه‌های گوناگون کشور در همه حوزه‌ها؛
- همکاری با نشریه‌ها و فضاهاى مجازى برای تکمیل سایت‌های تاریخی و تهیه گزارش‌های پژوهشی تاریخی؛

خ) شرایط و ضوابط ورود به دوره:

شرایط پذیرش دانشجو بر اساس آئین‌نامه و روال مرسوم سازمان سنجش و شیوه‌نامه اجرایی دوره کارشناسی ناپیوسته مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است و پذیرش داوطلبان تحصیل در این رشته از بین دانش‌آموختگان مقطع متوسطه در کلیه رشته‌ها و از راه کنکور سراسری برگزار شده بوسیله سازمان سنجش صورت می‌گیرد.



فصل دوم

جدول عنوان درس‌ها



الف. جدول دروس عمومی و معارف

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد جلسات	نوع واحد درسی			تعداد ساعات	پیش نیاز
				نظری	عملی	نظری-عملی		
۱	زبان خارجی	۳	۲۴	۲	-	-	۴۸	
۲	فارسی	۳	۲۴	۲	-	-	۴۸	
۳	تربیت بدنی	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
۴	دانش خانواده و جمعیت	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
۵	اندیشه اسلامی ۱	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
۶	اندیشه اسلامی ۲	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
۷	اخلاق اسلامی (یکی از دروس پیشنهادی در این زمینه با انتخاب دانشجو)	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
۸	آشنایی با منابع اسلامی (یکی از دروس پیشنهادی در این زمینه با انتخاب دانشجو)	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
جمع		۱۸						



ب. جدول دروس پایه رشته تاریخ ایران در مقطع کارشناسی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد جلسات	نوع واحد درسی			تعداد ساعات	پیش نیاز
				نظری	عملی	نظری-		
۱	فلسفه نظری تاریخ (م)	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
۲	فلسفه علم تاریخ (م)	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	فلسفه نظری تاریخ
۳	روش‌های پژوهش در علوم تاریخی (م)	۲	۲۴	۱	-	۱	۴۸	
۴	تقویم و روش‌های زمان‌نگاری (م)	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
۵	کلیات جغرافیای تاریخی و مهارت نقشه‌خوانی در تاریخ (م)	۲	۲۴	۱	-	۱	۴۸	
۶	تاریخ شفاهی؛ مهارت‌ها و کاربردها (م)	۲	۲۴	۱	-	۱	۴۸	
۷	روش‌ها و فنون تدریس تاریخ (م)	۲	۲۴	۱	-	۱	۴۸	مهارت‌های فراگیری تاریخ
۸	مهارت‌های فراگیری دانش تاریخ (م)	۲	۲۴	۱	-	۱	۴۸	ترم چهارم به بعد
۹	آمار و ریاضیات برای تاریخ (م)	۲	۲۴	۱	-	۱	۴۸	
۱۰	سند پژوهی و فنون بایگانی (م)	۲	۲۴	۱	-	۱	۴۸	
۱۱	کلیات تاریخ و تمدن اسلامی (م)	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
۱۲	تاریخ در قرآن (م)	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	کلیات تاریخ و تمدن اسلامی
۱۳	انسان‌شناسی اسلامی (م)	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
۱۴	تاریخ اندیشه معاصر غرب (م)	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
۱۵	تاریخ اندیشه‌های سیاسی در تمدن اسلامی (م)	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
	جمع	۳۰						



ج. جدول دروس تخصصی الزامی رشته تاریخ ایران در مقطع کارشناسی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد جلسات	نوع واحد درسی			تعداد ساعات	پیش نیاز
				نظری	عملی	نظری-عملی		
۱	تاریخ معاصر ایران با تأکید بر وضعیت علمی و اقتصادی (م)	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
۲	قرائت و درک متون تاریخی به زبان فارسی ویژه رشته تاریخ ایران	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
۳	قرائت و درک متون تاریخی به زبان عربی ویژه رشته تاریخ ایران	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	قرائت و .. زبان فارسی
۴	قرائت و درک متون تاریخی به زبان انگلیسی ویژه رشته تاریخ ایران	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	قرائت و .. زبان فارسی
۵	تاریخ نگاری ایرانیان و تحولات آن	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
۶	مبانی تاریخ اجتماعی ایران	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
۷	تاریخ تحولات صدر اسلام (از بعثت تا سال ۴۰ هـ.)	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
۸	تاریخ همسایگان ایران از عصر باستان تا آغاز جنگ جهانی اول	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	ترم ششم به بعد
۹	تاریخ همسایگان ایران از آغاز جنگ جهانی اول تا فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	تاریخ همسایگان ایران از آغاز تا ...
۱۰	تاریخ جهان از عصر باستان تا آغاز قرون جدید	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
۱۱	تاریخ جهان از تاریخ جهان از نیمه دوم قرن ۱۵ میلادی تا فروپاشی بلوک شرق در قرن بیستم	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	تاریخ جهان از عصر باستان تا آغاز قرون..
۱۲	تاریخ اقتصادی ایران	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
۱۳	تاریخ فرهنگی ایران	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	تاریخ ادبیات ایران
۱۴	تاریخ علم و فناوری در ایران	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
۱۵	تاریخ ادبیات ایران	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
۱۶	مبانی و مفاهیم علم سیاست	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	
۱۷	تاریخ تحوّل دولت در ایران	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	مبانی و مفاهیم علم سیاست
۱۸	تاریخ فکر و تفکر سیاسی در ایران از دوره قاجار تا امروز	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲	با رعایت سیر تاریخی



۱۹	تاریخ محلی و قوم شناسی تاریخی ایران	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲
۲۰	آشنایی با زبان و خط و کتیبه‌های ایران باستان	۲	۱۶	۱	-	۱	۴۸
۲۱	تاریخ خط در ایران دوره اسلامی و کتیبه‌خوانی	۲	۱۶	۱	-	۱	۴۸
۲۲	تاریخ ملل و نحل در ایران	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲
۲۳	تاریخ و تمدن‌های فلات ایران تا پایان دوره ایلام	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲
۲۴	تاریخ و تمدن ایران در دوران ماد و هخامنشی	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲
۲۵	تاریخ و تمدن ایران در دوران سلوکی و اشکانی	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲
۲۶	تاریخ و تمدن ایران در دوران ساسانی	۳	۲۴	۳	-	-	۴۸
۲۷	تاریخ و تمدن ایران در دو قرن نخست هجری	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲
۲۸	تاریخ تشیع در ایران	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲
۲۹	تاریخ و تمدن ایران در سده‌های سوم و چهارم هجری؛	۳	۲۴	۳	-	-	۴۸
۳۰	تاریخ و تمدن ایران در سده‌های پنجم و ششم هجری؛ از تاسیس حکومت سلجوقیان تا حمله مغول به ایران	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲
۳۱	تاریخ و تمدن ایران از حمله مغول تا تاسیس حکومت صفویه	۳	۲۴	۳	-	-	۴۸
۳۲	تاریخ و تمدن ایران در دوره صفویه	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲
۳۳	تاریخ و تمدن ایران از سقوط صفویه تا آغاز جنگ‌های ایران و روسیه	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲
۳۴	تاریخ ایران از آغاز جنگ‌های ایران و روسیه تا انقلاب مشروطیت	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲
۳۵	تاریخ ایران از انقلاب مشروطیت تا کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲
۳۶	تاریخ ایران از سوم اسفند ۱۲۹۹ تا شهریور ۱۳۲۰	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲
۳۷	تاریخ ایران از شهریور ۱۳۲۰ تا قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲
۳۸	تاریخ انقلاب اسلامی ایران (م)	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲
۳۹	تاریخ دفاع مقدس (م)	۲	۱۶	۲	-	-	۳۲
جمع		۸۲					



د. جدول دروس تخصصی اختیاری رشته تاریخ ایران در مقطع کارشناسی

پیش نیاز	تعداد ساعات	نوع واحد درسی			تعداد جلسات	تعداد واحد	نام درس	رتبه
		نظری-عملی	عملی	نظری				
	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	تاریخ صنایع، هنر، معماری، موزه‌داری	۱
	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	کلیات تاریخ اسلام	۲
روش های پژوهش در علوم تاریخی	۴۸	۱	-	۱	۲۴	۲	آشنایی با انواع روش های عملی پژوهش در تاریخ	۳
	۴۸	۱	-	۱	۲۴	۲	تاریخ و رسانه‌ها	۴
	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	جامعه شناسی تاریخی ایران	۵
	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	جغرافیای تاریخی ایران	۶
	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	آشنایی با ادیان و آیین‌های ایران باستان	۷
با رعایت سیر تاریخی	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	تاریخ عرفان و تصوف در ایران و آشنائی با مکاتب عرفانی قدیم و جدید	۸
با رعایت سیر تاریخی	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	تاریخ احزاب و مطبوعات در ایران	۹
	۳۲	-	-	۲	۱۶	۲	زبان انگلیسی تخصصی تاریخ ایران	۱۰
						۲۰	جمع	

گروه علمی متناسب با نیاز دانشجویان و امکانات خود پنج عنوان از عناوین فوق به ارزش ده واحد را در طول دوره به دانشجویان عرضه خواهد کرد.



فصل سوم

شرح درس‌ها



شرح درس‌های پایه رشته تاریخ ایران



فلسفه نظری تاریخ

عنوان درسی به فارسی: فلسفه نظری تاریخ	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی	نظری عملی	دروس پیش نیاز: ندارد
			پایه*	نظری* عملی	تخصصی
تعداد ساعت: ۳۲		اختیاری		عنوان درسی به انگلیسی: Theoretical Philosophy of History	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input type="checkbox"/> سمینار <input type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد <input type="checkbox"/>					
آموزش تکمیلی عملی: دارد <input checked="" type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/>					
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی آشنا با مباحث نظری؛ فلسفه اسلامی، گرایش فلسفه تاریخ.					

اهداف کلی درس: آشنایی دانشجویان با مفاهیم و مهمترین مسائل فلسفه نظری تاریخ با تکیه بر رویکرد دینی (اسلامی) در این مباحث.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- توانایی تشخیص و تمایز مسائل فلسفه نظری تاریخ از مسائل فلسفه علم تاریخ؛
- توصیف منابع، مفاهیم و مباحث فلسفه نظری تاریخ؛
- آشنایی با آراء اندیشمندان صاحب نظر در حوزه فلسفه نظری تاریخ؛
- تشریح تفاوت های اساسی فلسفه نظری تاریخ مبتنی بر انسان شناسی اسلامی و دیگر فلسفه های نظری؛
- توضیح کلیات نگاه دین (اسلام) را درباره قانون مندی تاریخ و حرکت تاریخ؛

سرفصل درس:

- مفاهیم و کلیات؛ تعریف انواع فلسفه تاریخ: تحلیلی و نظری، موضوع فلسفه نظری تاریخ، بررسی اجمالی سیر پیدایش فلسفه نظری تاریخ.
- مهمترین مسائل فلسفه نظری تاریخ؛
- چستی تاریخ؛



- حرکت تاریخ؛
- عامل حرکت تاریخ؛
- مسیر حرکت تاریخ؛
- غایت حرکت تاریخ؛
- الگوهای حرکت تاریخ؛

- مهمترین دیدگاه‌ها در بارهٔ عامل حرکت تاریخ: جبرگرایی؛ جبر الهی، جبر اجتماعی، جبر اقتصادی، نظریهٔ نژادی، نظریهٔ قهرمانان، نظریهٔ جغرافیایی
- قانون‌مندی تاریخ
- آموزه‌های دینی و فلسفهٔ نظری تاریخ:
 - سنت‌های تاریخی از نظر قرآن؛
 - فرجام تاریخ؛ بررسی اجمالی نظریهٔ فطرت.

روشن ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی	
✓	✓	✓	✓	✓		
		آزمون‌های نوشتاری				
		عملکردی				

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. ابن خلدون، عبدالرحمان بن محمد؛ ۱۳۴۵؛ مقدمه ابن خلدون؛ ترجمه محمد پروین گنابادی؛ ۲ ج؛ تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
۲. ادوارد، پل؛ ۱۳۷۵؛ فلسفهٔ تاریخ؛ مجموعه مقالات از دائره‌المعارف فلسفه؛ ترجمه بهزاد سالکی؛ تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۳. دورانت، ویل و اریل؛ ۱۳۷۸؛ درس‌های تاریخ؛ ترجمه: محسن خادم؛ تهران: ققنوس.
۴. زرین‌کوب، عبدالحسین؛ ۱۳۷۰؛ تاریخ در ترازو؛ تهران: امیرکبیر.
۵. کافی، مجید؛ فلسفهٔ نظری تاریخ؛ تهران: سمت و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۳.
۶. مصباح یزدی، محمدتقی؛ ۱۳۷۲؛ جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن؛ تهران: سازمان تبلیغات اسلامی.
۷. مطهری، مرتضی؛ ۱۳۵۷؛ قیام و انقلاب مهدی از دیدگاه فلسفهٔ تاریخ، به ضمیمهٔ شهید؛ قم: حوزه علمیه قم.
۸. مطهری، مرتضی؛ ۱۳۸۳؛ فلسفهٔ تاریخ (۴): فلسفهٔ تاریخ در قرآن؛ قم: صدرا.
۹. هیوز، وارینگتن، مارنی؛ ۱۳۸۶؛ پنجاه متفکر کلیدی در زمینهٔ تاریخ؛ ترجمه محمدرضا بدیعی؛ تهران: امیرکبیر.
۱۰. یاسپرس، کارل؛ ۱۳۸۵؛ آغاز و انجام تاریخ؛ ترجمه: محمدحسن لطفی؛ تهران، خوارزمی.



فلسفه علم تاریخ

عنوان درسی به فارسی: فلسفه علم تاریخ	تعداد واحد: ۲	تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد	نظری	جبرانی	پایه*	دروس پیش نیاز: فلسفه نظری تاریخ
				عملی			نظری*
عنوان درسی به انگلیسی: Philosophy of History				نظری	تخصصی		دروس هم نیاز: ندارد
				عملی			
				نظری	اختیاری		
				عملی			
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input type="checkbox"/> کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد							
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد							
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی							
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی آشنا با مباحث نظری و فلسفه علم؛ رشته فلسفه علم آشنا با مباحث تاریخی.							

اهداف کلی درس:

آشنائی دانشجویان با مفاهیم و مهمترین مسائل فلسفه علم تاریخ با تکیه بر معرفت شناسی اسلامی.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- توانایی تفکیک مسائل فلسفه نظری تاریخ از مسائل فلسفه علم تاریخ؛
- آشنایی با تفاوت های اساسی رویکردهای معرفتی دینی و غیر دینی در علم تاریخ؛
- توصیف منابع و مصادر مباحث فلسفه علم تاریخ؛
- توصیف اندیشمندان صاحب نظر در حوزه معرفت تاریخی؛
- توانایی نسبی در مهارت تفکر انتقادی در برخورد با اطلاعات تاریخی؛
- توضیح درباره جایگاه تاریخ در منظومه دانش‌ها؛
- تبیین نگاه صاحب نظران دینی در باره چیستی و ارزش معرفت تاریخی.

سرفصل درس:

- مفاهیم و کلیات؛ تعریف دانش تاریخ، قلمرو و موضوعات آن
- تعریف فلسفه علم تاریخ،
- موضوع فلسفه علم تاریخ،



- بررسی اجمالی سیر پیدایش فلسفه علم تاریخ
 - علم تاریخ در عصر کهن،
 - علم تاریخ در عصر رنسانس،
 - علم تاریخ در عصر جدید،
 - علم تاریخ نزد مسلمانان،
 - پیدایش فلسفه علم تاریخ به مفهوم کنونی.
- جایگاه تاریخ در منظومه علوم
- مهمترین مسائل فلسفه علم تاریخ:
 - معرفت تاریخی
 - عینیت تاریخی
 - علمیت تاریخ
 - علیت در تاریخ
 - حقیقت در تاریخ
 - داوری و پیش داوری در تاریخ
 - تبیین تاریخی
- آموزه‌های دینی و فلسفه علم تاریخ:
 - سودمندی تاریخ از نظر آموزه‌های دینی
 - تاریخ و باورهای دینی
 - تاریخ و ارزش‌های دینی.

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. استفورد، مایکل، ۱۳۸۲؛ درآمدی بر فلسفه تاریخ؛ ترجمه احمد گل محمدی؛ تهران: نشر نی.
۲. استفورد، مایکل؛ ۱۳۸۴؛ درآمدی بر تاریخ پژوهی؛ ترجمه مسعود صادقی؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)؛ دانشگاه امام صادق علیه السلام.
۳. جنکینز، کیت؛ ۱۳۸۷؛ بازاندیشی تاریخ؛ ترجمه حسینعلی نوذری؛ تهران: آگه.



۴. رضوی، سیدابوالفضل؛ ۱۳۹۱؛ فلسفه انتقادی تاریخ؛ تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
۵. زرین کوب، عبدالحسین؛ ۱۳۷۰؛ تاریخ در ترازو؛ تهران: امیرکبیر.
۶. کارای.اچ؛ ۱۳۷۸؛ تاریخ چیست؟؛ ترجمه حسن کامشاد، تهران: خوارزمی.
۷. کالینگوود، آر. جی؛ ۱۳۸۵؛ مفهوم کلی تاریخ؛ ترجمه علی اکبر مهدیان؛ تهران: اختران.
۸. مکالا، سی. بی.ین؛ ۱۳۸۷؛ بنیادهای علم تاریخ؛ چیستی و اعتبار شناخت تاریخی؛ ترجمه احمد گل محمدی؛ تهران: نشر نی.
۹. نوذری، حسینعلی (ترجمه و تدوین)؛ ۱۳۷۹؛ فلسفه تاریخ؛ روش‌شناسی و تاریخنگاری؛ تهران: طرح نو.
۱۰. والش، دبلیو. اچ؛ ۱۳۶۳؛ مقدمه‌ای بر فلسفه تاریخ؛ ترجمه: ضیاءالدین علائی طباطبائی؛ تهران: امیرکبیر.



روش‌های پژوهش در علوم تاریخی

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	تعداد واحد: ۲ ۱ واحد نظری ۱ واحدی نظری- عملی	عنوان درسی به فارسی: روش‌های پژوهش در علوم تاریخی	
	عملی				
	نظری*	پایه*			تعداد ساعت: ۴۸
	عملی*				
دروس هم‌نیاز: ندارد	نظری	تخصصی	نوع واحد	عنوان درسی به انگلیسی: Research Methodology in the Fields of the History	
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input type="checkbox"/> سمینار <input type="checkbox"/> کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد <input type="checkbox"/>					
آموزش تکمیلی عملی: دارد <input type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/> سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی با گرایش مباحث نظری و روش‌شناسی تاریخ.					

اهداف کلی درس: ایجاد انگیزه و مهارت در دانشجویان برای انجام پژوهش‌های تاریخی متناسب با مقطع کارشناسی.

اهداف رفتاری و کاربردی درس:

- تشریح ویژگی‌های پژوهش در تاریخ؛
- آشنایی با اهمیت پژوهش در علوم تاریخی و تمیز دادن آثار تحقیقی از غیر تحقیقی؛
- معرفی فنون، ابزارها و روشهای پژوهش در تاریخ؛
- شرح مراحل پژوهش در تاریخ؛
- انجام عملی حداقل یک پژوهش در یک موضوع تاریخی.



سرفصل درس:

- تعریف روش پژوهش و آشنایی با اصول و مبانی آن؛
- مبانی معرفت‌شناختی پژوهش تاریخی؛
- چگونگی انتخاب عنوان پژوهش و ویژگی‌ها موضوع پژوهش در تاریخ؛
- طرح مساله، پرسش‌های پژوهش، فرضیه؛
- بررسی پیشینه‌ی پژوهش و بیان فایده و اهمیت موضوع؛
- تعیین قلمرو پژوهش و سازماندهی پژوهش؛

- راه‌های شناخت منابع و آشنائی با انواع منابع تاریخی؛
- آشنائی با نقد منابع و نقد پژوهش‌های جدید؛
- ابزارهای پژوهش در تاریخ؛
- شیوه‌های گردآوری داده‌ها و روش‌های نقد آن؛
- شیوه پردازش و نگارش متن پژوهش؛
- شیوه‌های استفاده از نرم‌افزارهای پژوهشی؛
- آشنائی با سایت‌های معتبر علمی؛
- شیوه ارجاع دادن؛
- چکیده و واژگان کلیدی؛
- اجزای پژوهش و الگوی ارائه متن پژوهش؛
- آشنائی با کتابنامه در پژوهش؛
- آشنائی با جایگاه و اهمیت پیوست‌ها در پژوهش.

روشن ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	✓
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. پاکنچی، احمد؛ ۱۳۸۷؛ روش تحقیق عمومی؛ تهران: مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق (ع)، انجمن علمی دانشجویی هیات.
۲. حضرتی، حسن؛ ۱۳۹۰؛ روش پژوهش در تاریخ‌شناسی (با تاکید بر اصول و قواعد رساله‌نویسی)؛ تهران: پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی، معاونت پژوهشی.
۳. رامپولا، مری لین؛ ۱۳۹۴؛ راهنمای نگارش تاریخ؛ ترجمه لی لا سازگار، تهران: آگاه.
۴. فرخزاد، پرویز؛ ۱۳۸۴؛ راهنمای پژوهش تاریخی (کتابخانه‌ای)؛ تهران: طهوری.
۵. قائم‌مقامی، جهانگیر؛ ۱۳۵۸؛ روش تحقیق در تاریخ نگاری؛ تهران: دانشگاه ملی ایران.
۶. محمدپور، احمد؛ ۱۳۹۰؛ روش تحقیق کیفی ضد روش؛ تهران: انتشارات جامعه‌شناسان.
۷. ملانی‌توانی، علیرضا؛ ۱۳۸۸؛ درآمدی بر روش پژوهش در تاریخ؛ تهران: نشر نی.
۸. میرجعفری، حسین؛ نورایی، مرتضی؛ ۱۳۸۷؛ روش پژوهش در تاریخ؛ تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
۹. هروی، جواد؛ ۱۳۸۹؛ روش تحقیق و پژوهش علمی در تاریخ؛ راهنمای نگارش تحقیقات در علوم انسانی و تاریخ؛ تهران: امیرکبیر.
۱۰. یاسمی، رشید؛ ۱۳۹۲؛ آیین نگارش تاریخ؛ به‌اهتمام عبدالکریم جریزه‌دار؛ تهران: اساطیر.



تقویم و روش‌های زمان‌نگاری

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درسی به فارسی: تقویم و روش‌های زمان‌نگاری	
	عملی			تعداد ساعت: ۳۲		
	نظری*	پایه*				
	عملی					
دروس هم‌نیاز: ندارد	نظری	تخصصی			عنوان درسی به انگلیسی: The Calendar-Making and Methods of Chronography	
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
روش آموزش: <input type="checkbox"/> گفتگو و مباحثه <input type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد						
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد سفر علمی <input checked="" type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>						
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی با تکیه بر دانش‌های ریاضی و تقویمی.						

اهداف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با رابطه زمان و تاریخ و نیز مهارت در بکارگیری واحدها و روش‌های محاسبه و سنجش زمان در تاریخ‌پژوهی.

اهداف رفتاری و کاربردی درس:

- آشنایی با اصلی‌ترین روش‌های زمان‌سنجی و تقویم‌نگاری در تاریخ؛
- توضیح تاثیر فرهنگ اجتماعی بر شکل‌گیری تقویم‌های بومی و ملی؛
- توضیح درباره واحدهای زمان سنجی در تاریخ تمدنی بشر؛
- کسب توانایی و مهارت لازم در تبدیل و تطبیق تقویم‌ها.

سرفصل درس:

- کلیات و مفاهیم: معرفی حوزه درس، آشنائی با ضرورت مطالعه تاریخ تقویم و زمان‌سنجی، معرفی منابع؛
- آشناسازی با مفاهیم کاربردی همچون: زمان و تقویم، تاریخ و مبادی قراردادی و مفاهیم لازم زمان‌سنجی؛



- معرفی سیر تحول تقویم در تاریخ و تشریح رابطه نجوم با زمان سنجی، بیان انواع زمان (دوری، خطی، مطلق، نسبی)؛
- معرفی و تشریح تاثیر فرهنگ اجتماعی بر شکل‌گیری تقویم‌های بومی، ملی و دینی، تاریخگذاری در تاریخ و باستان‌شناسی؛
- معرفی مبداهای گاهشماری‌های رایج در ایران؛
- معرفی مبادی گاهشماری‌های رایج در جهان؛
- معرفی واحدهای زمان‌سنجی در تاریخ؛
- معرفی تقویم‌های مشهور و معمول در ایران باستان؛
- جایگاه نوروز ایرانی در گاهشماری باستان؛
- کیسه در سال‌های شمسی؛
- معرفی تقویم‌های مشهور و معمول نزد ملل مختلف: تقویم یونانی (المپیک)، رومی (میلادی)، و تقویم ژولیانی، تقویم یهودی، گاهشماری ختایی؛
- گاهشماری و تاریخگذاری در تمدن اسلامی؛
- زمان‌سنجی نزد اعراب جاهلی؛
- تقویم هجری قمری و مبداء گاهشماری اسلامی، زیج و اسطرلاب، گاهشماری جلالی، گاهشماری خراجی، گاهشماری هجری شمسی؛ هجری قمری، گاهشماری جلالی، تقویم دوازده حیوانی یا تقویم ترکان؛
- روش و قواعد تبدیل تقویم‌ها به یکدیگر و تبدیل و تطبیق تقویم‌ها؛

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	✓
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. ابوالخیر، محمد الفارسی؛ ۱۳۴۹؛ حل التقویم؛ تصحیح تقی بینش؛ تهران: ایران زمین.
۲. اذکایی، پرویز؛ ۱۳۵۳؛ نوروز: تاریخچه و مرجع شناسی؛ تهران: وزارت فرهنگ و هنر مرکز مردم‌شناسی.
۳. بیات، عزیزالله؛ ۱۳۸۱؛ کلیات گاه‌شماری در جهان؛ تهران: دانشگاه شهید بهشتی.



۴. بیرونی، ابوریحان محمد بن احمد؛ ۱۳۸۶؛ التفهیم لاوائل صناعه التنجیم؛ به تصحیح جلال‌الدین همایی؛ تهران: سازمان چاپ و انتشارات.

۵. تقی‌زاده، حسن؛ ۱۳۱۷؛ گاه‌شماری در ایران قدیم؛ تهران: بی‌نا.

۶. تمدنی، قدرت‌الله و روح‌الله تمدنی؛ ۱۳۸۳؛ جداول تاریخ‌های ایرانی؛ تهران: نشر ورجاوند.

۷. رضی، هاشم؛ ۱۳۸۰؛ پژوهشی در گاه‌شماری و جشن‌های ایران باستان؛ تهران: بهجت.

۸. ریاحی، محمدتقی؛ ۱۳۵۵؛ شرح تقویم‌های مختلف و مساله کیسه‌های جلالی، تهران، انتشارات چهره، ۱۳۵۵ش

۹. نالینو، کارلو الفرنسو؛ ۱۳۴۹؛ تاریخ نجوم اسلامی؛ ترجمه احمد آرام؛ تهران: کانون نشر پژوهش‌های اسلامی.

۱۰. نبی، ابوالفضل؛ ۱۳۹۱؛ گاه‌شماری در تاریخ؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت).

۱۱. هلفورد-استریونس، لئو فرانس؛ ۱۳۹۳؛ تاریخچه زمان؛ ترجمه: شادی حامدی آزاد؛ تهران، نشر بصیرت.



کلیات جغرافیای تاریخی و مهارت نقشه‌خوانی در تاریخ

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ ۱ واحد نظری ۱ واحد نظری-عملی	عنوان درسی به فارسی: کلیات جغرافیای تاریخی و مهارت نقشه‌خوانی در تاریخ
	عملی				
	نظری*	پایه*		تعداد ساعت: ۴۸	
	عملی*				
دروس هم‌نیاز: ندارد	نظری	تخصصی	عنوان درسی به انگلیسی: An Introduction to Historical Geography and Map Reading Skills in History		
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input type="checkbox"/> سمینار <input type="checkbox"/> کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد <input type="checkbox"/>					
آموزش تکمیلی عملی: دارد <input type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/> سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی، با تاکید بر دانش جغرافیای تاریخی و جغرافیا.					

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با مبانی جغرافیا و تاثیر جغرافیا بر رخدادهای تاریخی، مطالعات میان‌رشته‌ای حاصل از تاریخ و جغرافیا و استفاده از نقشه‌های جغرافیایی برای درک بهتر تحولات تاریخی.

اهداف رفتاری و کاربردی درس:

- تعریف اصطلاحات رایج در دانش جغرافیا همچون: طول و عرض جغرافیایی؛ اندازه‌گیری مسافت‌ها، مرز و حدود جغرافیایی؛
- توضیح درباره تأثیرگذاری پدیده‌های جغرافیایی در پدیداری تحولات تاریخی؛
- توضیح درباره مکاتب مطرح در دانش جغرافیا و نقشه‌نگاری تاریخی و تقسیم بندهای رایج آن‌ها؛
- کسب توانایی در بهره‌گیری از انواع نقشه‌های جغرافیایی برای فهم تحولات تاریخی.

سرفصل درس:

- شرح و بیان منابع جغرافیایی و فرهنگ نامه‌های جغرافیایی؛
- شرح اصطلاحات رایج در دانش جغرافیا هم چون طول و عرض جغرافیایی؛



- حرکت وضعی زمین و حرکت انتقالی و شرح پیامدهای جغرافیایی حرکت انتقالی و وضعی زمین؛
- نحوه اندازه‌گیری مسافت‌ها، شکل‌گیری مرز و حدود جغرافیایی؛
- تشریح رابطه میان تاریخ و جغرافیا و فلسفه وجودی جغرافیای تاریخی؛
- شرح پیدایش دانش جغرافیا و بیان تقسیم‌بندهای رایج در دانش جغرافیا چون جغرافیای انسانی، طبیعی، نظامی، شهری، روستایی و غیره؛
- بیان مکاتب جغرافیانگاری تاریخی و ویژگی‌های آن‌ها؛
- شرح نقش ایرانیان، هندیان، یونانیان در شکل‌گیری و تحول دانش جغرافیا در تمدن جهانی؛
- توضیح و شرح دریانوردی و رشد دانش جغرافیا؛
- شرح فرایند نقشه‌نگاری و معرفی نخستین نقشه‌های تاریخی؛
- توضیح و تشریح مکتب‌های نقشه‌نگاری در تاریخ؛
- توضیح اصطلاحات رایج در دانش نقشه‌نگاری؛
- بیان روش نقشه‌خوانی و شرح رهنمای نقشه‌های تاریخی؛
- توضیح تاریخ در بستر جغرافیا.

روشن ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	✓
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. احمد، نفیس؛ ۱۳۶۷؛ خدمات مسلمانان به جغرافیا؛ ترجمه حسن لاهوتی، مشهد: آستان قدس.
۲. اووری، ریچارد؛ ۱۳۹۱؛ اطلس تاریخی قرن بیستم؛ ترجمه حسین شهرابی، تهران: نشر نی.
۳. بارتولد، واسیلی ولادیمیروویچ؛ ۱۳۷۷؛ جغرافیای تاریخی ایران؛ همایون صنعتی‌زاده؛ تهران: بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار.
۴. بلادپس، علی؛ ۱۳۸۷؛ اصول نقشه‌خوانی؛ تبریز: آشینا.
۵. بیات، عزیزالله؛ ۱۳۸۳؛ کلیات جغرافیای طبیعی و تاریخی ایران؛ تهران، امیرکبیر.
۶. جعفری، عباس؛ ۱۳۷۵؛ نقشه‌خوانی؛ تهران: سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح.



۷. کراچکوفسکی، ایگنانتی یولیانوویچ؛ ۱۳۷۹؛ تاریخ نوشته‌های جغرافیایی در جهان اسلامی؛ ترجمه ابوالقاسم پاینده؛ تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
۸. لومبارد، موریس؛ ۱۳۹۰؛ جغرافیای تاریخی جهان اسلام در چهار قرن نخستین؛ ترجمه عبدالله ناصری طاهری؛ سمیه‌سادات طباطبایی؛ تهران: پژوهشکده تاریخ اسلام.
۹. مقبول، احمد؛ گوستاو تشنر، فرانتس؛ ۱۳۶۸؛ تاریخچه علم جغرافیا و تطورات آن در جهان اسلام؛ ترجمه محمدحسن گنجی؛ تهران: بنیاد دائره المعارف اسلامی.
۱۰. یمانئ، مجتبی؛ ۱۳۸۰؛ مبانی نقشه‌خوانی؛ تهران: دانشگاه تهران.
۱۱. مک ایودی، کالین؛ ۱۳۶۳؛ اطلس تاریخی جهان؛ ترجمه فریدون فاطمی، تهران: نشر مرکز.



تاریخ شفاهی؛ مهارت‌ها و کاربردها

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	تعداد واحد: ۲ ۱ واحد نظری ۱ واحد نظری- عملی	عنوان درسی به فارسی: تاریخ شفاهی؛ مهارت‌ها و کاربردها	
	عملی				
	نظری*	پایه*			تعداد ساعت: ۴۸
	عملی*				
دروس هم‌نیاز: دروس مرتبط با تاریخ معاصر ایران	نظری	تخصصی	عنوان درسی به انگلیسی: The Oral History; Skills and Usages		
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input type="checkbox"/> سمینار <input type="checkbox"/> کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد <input type="checkbox"/>					
آموزش تکمیلی عملی: دارد <input type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/> سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی، تاریخ ایران با گرایش مطالعات تاریخ شفاهی.					

اهداف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با ابعاد، ویژگی‌ها و سازوکارهای تاریخ شفاهی و کارکردهای آن در تاریخ نگاری.

اهداف رفتاری و کاربردی درس:

- ارائه تعریف جامع از تاریخ شفاهی و منابع آن؛
- ارائه تعریف ابعاد و ویژگی‌های تاریخ شفاهی و تشریح تفاوت آن با خاطره و سایر منابع تاریخ‌نگارانه؛

- تشریح مبانی و اصول مصاحبه در تاریخ شفاهی؛
- نقد، ارزیابی و تدوین داده‌های شفاهی حاصل از مصاحبه.

سرفصل درس:

- تعریف تاریخ شفاهی و گونه‌های مختلف آن و تفاوت آن با خاطرات؛
- منابع تاریخ شفاهی؛
- تاریخچه پیدایش و سیر تکامل آن در غرب و ایران؛
- قلمرو موضوعی تاریخ شفاهی؛



- وضعیت تاریخ شفاهی در ایران و مقایسه آن با مکاتب و جریان‌های بزرگ تاریخی شفاهی در غرب؛
- تدارکات مصاحبه: ابزارها، فنون و روش‌ها؛
- اصول پیاده سازی مصاحبه‌ها و خاطرات شفاهی؛
- اصول و مبانی ویرایش و تدوین داده‌های شفاهی؛
- نقد و ارزیابی اعتبار داده‌های شفاهی؛
- نقد مصاحبه‌گر و مصاحبه‌شونده؛
- کاربردهای داده‌های شفاهی در تاریخ‌نگاری و اهمیت داده‌های شفاهی؛
- تاریخ شفاهی ترکیبی، موضوعی؛
- مسائل روش‌شناختی (متدولوژیک) و مسائل معرفت‌شناختی (اپیستمولوژیک) تاریخ شفاهی؛
- نسبت تاریخ شفاهی با دانش تاریخ و تاریخ‌نگاری؛

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. بیمن، جیم؛ ۱۳۸۳؛ مصاحبه رادیویی؛ مترجم احمد ارژمند؛ تهران: تحقیق و توسعه صدا.
۲. حسن آبادی، ابوالفضل؛ ۱۳۸۶؛ تاریخ شفاهی؛ مشهد: آستان قدس رضوی.
۳. حسن آبادی، ابوالفضل؛ ۱۳۸۹؛ مجموعه مقالات پنجمین همایش تاریخ شفاهی ایران (پانزدهم اسفند ۱۳۸۷)؛ مشهد: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی.
۴. عثمان، محمدطیب؛ ۱۳۷۱؛ راهنمای گردآوری سندهای شفاهی؛ ترجمه عطاءالله رهبر؛ تهران: آناهیتا.
۵. عزیزی، غلامرضا (به کوشش)؛ ۱۳۹۰؛ تاریخ شفاهی دفاع مقدس؛ (مجموعه مقاله‌های همایش ملی تاریخ شفاهی با محوریت دفاع مقدس)؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران.
۶. کمبری، علیرضا؛ ۱۳۸۸؛ با یاد و خاطره: درآمدی بر خاطره‌نویس و خاطره نگاشته‌های پارسی در تاریخ ایران؛ تهران: حوزه هنری.
۷. لاجوردی، حبیب؛ تاریخ شفاهی؛ دانشگاه هاروارد؛ مجلدات متعدد و ناشران گوناگون.
۸. مصاحبه در تاریخ شفاهی؛ ۱۳۸۷؛ مجموعه مقالات چهارمین نشست تخصصی و کارگاه آموزشی تاریخ شفاهی؛ تهران: مرکز ادب پایداری.



مهارت‌های فراگیری دانش تاریخ

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درسی به فارسی: مهارت‌های فراگیری دانش تاریخ
	عملی			۱ واحد نظری	
	نظری*	پایه*		۱ واحد نظری-	
	عملی*			تعداد ساعت: ۳۲	
دروس هم‌نیاز: ندارد	نظری	تخصصی			عنوان درسی به انگلیسی: Skills of Studying Histor
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد					
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد					
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی، آشنا با دانش فلسفه تعلیم و تربیت؛ فلسفه دانشگاه و فلسفه علم.					

اهداف کلی درس:

ایجاد فضای مناسب برای ارتقاء تعاملات دانشجو با کتاب، استاد و دیگر دانشجویان، جامعه علمی.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- ایجاد انگیزه در دانشجو برای مطالعه هدفمند و مؤثر؛
- تقویت خودباوری در دانشجو برای یادگیری بهتر؛
- افزایش روحیه مشارکتی در بحث‌های علمی؛
- تقویت تفکر انتقادی در دانشجو؛
- ایجاد آمادگی در به کار بستن بیشتر مهارت‌ها؛
- بهره‌گیری شایسته از قابلیت‌ها و ظرفیت‌های رشته تاریخ در زندگی فردی و اجتماعی؛

سرفصل درس:

- مهارت‌های عمومی تحصیلی: مهارت برنامه‌ریزی، مهارت ایجاد انگیزه، مهارت مدیریت زمان، مهارت تمرکز حواس، مهارت مطالعه صحیح، مهارت یادداشت برداری و مانند آن؛
- الزامات اخلاقی در اثر بخشی مهارت‌های تحصیلی؛



- مهارت‌آموزی برای مشارکت فعالانه در مباحث تاریخی، گفتگو، نقد و فراگیری جمعی (آموختن از استاد، آموختن از هم‌کلاسی‌ها)؛
- مهارت‌آموزی در تجزیه و تحلیل یافته‌های تاریخی و دستاوردهای پژوهشی تاریخ پژوهان؛
- مهارت‌آموزی در فهم ضعف و قوت آثار پژوهشی و درک نوآوری‌های تحقیقی؛
- مهارت‌های اختصاصی تحصیل در تاریخ (تحصیل تاریخ به عنوان یک فرایند آموزشی)، مروری بر روشهای فراگیری تاریخ؛
- مهارت‌های انتظام بخشی به یافته‌های تحصیلی از طریق: پای‌بندی به یک گاهشمار تاریخی برای تسهیل روند درک تاریخی و فهم زمانمند رویدادها، موضوع شناسی، آشنایی با انواع دوره‌بندی‌های اعتباری در تاریخ، درک جغرافیایی از پدیده‌های تاریخی، تفکر انتقادی و فراگیری تاریخ؛
- مهارت اندیشیدن در ماهیت علم تاریخ، مهارت ارزیابی انتقادی شواهد تاریخی، مهارت مطالعه همراه با بازدید از مکان‌های تاریخی، مهارت در برگزاری جلسات نقد کتاب.

روش ارزشیابی					
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	✓	✓	
		آزمون‌های نوشتاری			
		عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. امیرخانی، اعظم و دیگران؛ ۱۳۹۳؛ آموزش عملی مهارت‌های تحصیلی؛ اصفهان: آموخته.
۲. بوث، آلن؛ ۱۳۹۴؛ آموزش تاریخ در دانشگاه‌ها؛ ترجمه: محسن علوی‌پور؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)
۳. جان‌بزرگی، مسعود؛ آگاه، مژگان؛ ۱۳۹۳؛ مهارت‌های موفقیت در دانشگاه: آمادگی برای زندگی دانشجویی، جرات‌ورزی تحصیلی؛ تهران: ارجمند.
۴. چنینگ، بت؛ ۱۳۸۲؛ مهارت‌های تحصیلی و تنظیم وقت؛ ترجمه رحمت‌الله فیروزی؛ تهران: مدرسه برهان.
۵. خندان، علی‌اصغر؛ ۱۳۷۹؛ منطق کاربردی؛ تهران: سمت؛ قم: طه.
۶. خیاطی، نسرین؛ ۱۳۹۰؛ گام‌هایی برای کسب مهارت‌های تحصیلی؛ تبریز: هنر اول.
۷. عاشوری، محمد و دیگران؛ ۱۳۹۰؛ اختلال‌های یادگیری و مهارت‌های تحصیلی؛ تهران: رشد فرهنگ.
۸. کیانی، اردشیر؛ ۱۳۹۲؛ مهارت‌های تحصیلی؛ تهران: ورای دانش.
۹. لنگ‌فلد، یوالاین؛ ۱۳۸۸؛ راهبردها و مهارت‌های مطالعه؛ ترجمه غلامحسین خانقایی؛ تهران: نسل نواندیش.
۱۰. مایرز، چت؛ ۱۳۸۶؛ آموزش تفکر انتقادی؛ ترجمه خدایار ابیلی؛ تهران: سمت.
۱۱. موسوی، سیدعباس؛ ۱۳۹۰؛ مهارت‌های یادگیری؛ تهران: خسروی؛ شاهرود: دانشگاه علوم پزشکی شاهرود.



روش‌ها و فنون تدریس تاریخ

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درسی به فارسی: روش‌ها و فنون تدریس تاریخ
	عملی			۱ واحد نظری	
	نظری*	پایه*		۱ واحد نظری-	
	عملی*			تعداد ساعت: ۴۸	
دروس هم‌نیاز: ندارد	نظری	تخصصی			عنوان درسی به انگلیسی: Teaching Methods and Techniques in History
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
روش آموزش: گفتگو و مباحثه سمینار کارگاه جلسه نقد					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ندارد <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>					
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی، آشنا با مبانی تعلیم و تربیت					

اهداف کلی درس: آماده‌سازی دانشجویان رشته‌های علوم تاریخی برای ارائه محتوای آموزشی تاریخ به مخاطبان با استفاده حداکثری از ظرفیت‌های کلامی و غیر کلامی.

اهداف رفتاری و کاربردی درس:

- کسب مهارت در تدریس و آموزش تاریخ به مخاطبان در سنین گوناگون؛
- آشنایی با رویکردها و نظریات و روش‌های آموزش تاریخ؛
- مدیریت و کنترل محیط آموزشی و گروه‌های گفتگو؛
- تبیین ضرورت آموزش تاریخ؛
- ارائه مطالب به مخاطبان با روش‌های مختلف محتوای آموزشی؛
- استفاده موثر از وسایل کمک آموزشی.

سرفصل درس:

- تعاریف و کلید واژه‌ها؛
- آموزش تاریخ؛ چستی و چرایی؛
- هدف‌گذاری در آموزش تاریخ، انتقال اطلاعات، فهم دانش، کاربرد اجتماعی؛



- مسأله‌شناسی در آموزش تاریخ: آموزش تاریخ و مسأله هویت، آموزش تاریخ و مسأله توانمندی، آموزش تاریخ و مسأله امنیت آموزش تاریخ و مسأله جامعه‌محوری؛
- مخاطب‌سنجی در آموزش تاریخ؛
- نسبت روش‌های ارائه محتوای آموزشی با آموزش انتقادی تاریخ، از طریق نقد کتاب، نقد مقاله؛
- کاربرد وسایل کمک آموزشی در تاریخ؛
- آشنایی با مسائل و موضوعات نظریه‌های آموزشی در آموزش تاریخ؛
- آشنایی با رویکردهای آموزش تاریخ؛
- آشنایی با موسسه‌ها، نهادها، انجمن‌های آموزش تاریخ در حوزه بین‌الملل؛
- آشنایی اجمالی با آثار و محققان برجسته آموزش تاریخ؛
- روش‌ها و شیوه‌های مناسب برای آموزش درس: روش کارگاهی، روش سمینار، روش سخنرانی، روش سمعی و بصری، روش گفتگو، مناظره، شیوه نمایش، تاریخ جایگزین؛
- کار عملی: انجام یک طرح آموزشی توسط دانشجو.

روش ارزشیابی					
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	✓	✓	
		آزمون‌های نوشتاری			
		عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. آقازاده، محرم؛ ۱۳۸۴؛ راهنمای روش‌های نوین تدریس؛ تهران: آبیژ.
۲. براون، جورج و اتکینز، مدلین؛ ۱۳۹۲؛ تدریس مؤثر در آموزش عالی؛ مترجمان محمد جواد لیاقت‌دار؛ سید علی سیادت؛ تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
۳. بوث، آلن؛ ۱۳۹۴؛ آموزش تاریخ در دانشگاه‌ها؛ ترجمه: محسن علوی پور؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت).
۴. زلفی‌گل، ابوالفضل؛ ۱۳۸۱؛ مجموعه مقالات همایش کاربرد تکنولوژی آموزشی در آموزش عالی ایران (۲) - ۳ آبان ۱۳۸۰؛ اراک: دانشگاه اراک.
۵. سیف، علی‌اکبر؛ ۱۳۸۵؛ اندازه‌گیری، سنجش و ارزشیابی آموزشی؛ تهران: نشر دوران.
۶. شعبانی، حسن؛ ۱۳۷۱؛ مهارت‌های آموزشی و پرورشی (روشهای و فنون تدریس)؛ تهران: سمت.
۷. صالحی، نصرالله؛ ۱۳۸۸؛ راهکارهای آموزش تاریخ، تهران: نشر شورا.
۸. مایرز، چت؛ ۱۳۸۶؛ آموزش تفکر انتقادی؛ ترجمه خدایار ایبلی؛ تهران: سمت.
۹. مجد، مصطفی؛ ۱۳۹۱؛ آموزش تاریخ؛ رویکردها و چالش‌ها؛ تهران: رسانه‌ش نوین.



آمار و ریاضیات برای تاریخ

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	تعداد واحد: ۲ ۱ واحد نظری ۱ واحد نظری- عملی	عنوان درسی به فارسی: آمار و ریاضیات برای تاریخ	
	عملی				
	نظری*	پایه*			تعداد ساعت: ۴۸
	عملی*				
دروس هم‌نیاز: ندارد	نظری	تخصصی	عنوان درسی به انگلیسی: Statistics and Mathematics for Studying History		
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد					
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد					
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی آشنا با دانش آمار و ریاضی و روش‌های پژوهش کمی؛ علوم اجتماعی و جامعه‌شناسی متخصص روش‌های تحقیق کمی.					

اهداف کلی درس:

استفاده از مدل‌ها و روش‌ها آماری و نرم افزارهای محاسباتی برای تجزیه و تحلیل داده‌های کمی در تاریخ پژوهی.

اهداف رفتاری و کاربردی درس:

- شناسایی ظرفیت‌های کمی و آماری از خلال متون تاریخی؛
- توانایی تبدیل داده‌های کمی به نمودارها و جداول آماری؛
- آشنایی با روش استفاده از نرم افزارهای آماری و محاسباتی.

سرفصل درس:

- تعریف مفاهیم (آمار، اندازه‌گیری، آزمون، سنجش، ...)
- تشریح ضرورت استفاده از شیوه‌های نو در تحلیل و بررسی‌های تاریخی؛
- طبقه‌بندی مسایل آمار توصیفی و استنباطی؛
- جامعه، نمونه، پارامتر و مشخصه‌های آماری؛
- سازه، مفهوم، متغیر و انواع آن؛
- طبقه‌بندی متغیر از لحاظ مقیاس اندازه‌گیری؛



- انواع نمودارها و کاربرد آن در آمار؛
- طبقه‌بندی آمار توصیفی (یک متغیری و چند متغیری)؛
- شاخص‌های مرکزی (میانگین، میانه و نما)؛
- شاخص‌های پراکندگی (واریانس، انحراف معیار، انحراف چارکی، دامنه تغییرات)؛
- نقاط درصدی و رتبه‌بندی؛
- منحنی طبیعی و کاربردی آن در آمار؛
- حساب احتمالات؛
- نمره‌های استاندارد و انواع آن؛
- شاخص‌های همبستگی و انواع آن با تاکید بر همبستگی پیرسون و اسپیرمن؛
- رویکردهای استنباط آماری؛
- طبقه‌بندی مسایل استنباط آماری؛
- آزمون استنباط یک متغیری؛
- آشنایی با نرم افزارهای محاسباتی نظیر exel و spss .

روشن ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. بیانی، علی‌اصغر، ۱۳۹۳؛ آمار توصیفی کاربردی در علوم رفتاری / علی‌اصغر بیانی؛ تهران؛ مهر رایان.
۲. تاجداری، پرویز؛ ۱۳۹۲؛ آمار مقدماتی؛ تهران: اتا.
۳. حبیبی، غلامحسین؛ ۱۳۸۹؛ آمار و ریاضی در علوم اجتماعی، پژوهش، علوم ارتباطات اجتماعی، مطالعات زنان؛ تهران؛ جهاد دانشگاهی، واحد تهران.
۴. سرمد، زهره؛ ۱۳۹۲؛ آمار استنباطی؛ گزیده‌ای از تحلیل‌های آماری تک متغیری؛ تهران؛ سمت.
۵. کشاورز، امراله؛ ۱۳۹۴؛ SPSS و کاربرد آن در تحلیل‌های آماری؛ تهران : انتشارات جامعه‌شناسان.



۶. کیامنش، علیرضا؛ ۱۳۸۷؛ آمار پایه در علوم رفتاری؛ تهران؛ شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
۷. گفتارهایی درباره تاریخ و همکاری‌های میان رشته‌ای؛ ترجمه: محسن علوی پور؛ مجتبی فاضلی؛ تهران، پژوهشکده تاریخ اسلام، ۱۳۹۵.
۸. منصورفر، کریم؛ ۱۳۸۸؛ روش‌های آماری؛ تهران، دانشگاه تهران.
۹. نایبی، هوشنگ؛ ۱۳۸۸؛ آمار توصیفی برای علوم اجتماعی؛ تهران، سمت.
۱۰. هومن، حیدرعلی؛ ۱۳۸۶؛ آمار توصیفی در علوم رفتاری؛ تهران، نشر پارسا.



سندپژوهی و فنون بایگانی

عنوان درسی به فارسی: سندپژوهی و فنون بایگانی	عنوان درسی به انگلیسی: Documentation Studies and Techniques of Archiving	تعداد واحد: ۲ ۱ واحد نظری ۱ واحد نظری- عملی	نوع واحد	جبرانی پایه*	نظری عملی نظری* عملی*	دروس پیش‌نیاز: ندارد
		تعداد ساعت: ۴۸	تخصصی اختیاری	نظری عملی نظری عملی	دروس هم‌نیاز: ندارد	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد						
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد سفر علمی <input checked="" type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی						
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی به ویژه رشته‌های تاریخ ایران و تاریخ اسلام با مطالعات تاریخ اداری؛ پژوهش‌های اسنادی.						

اهداف کلی درس:

آشنایی با سند و آرشیو؛ کسب مهارت در شناخت، طبقه‌بندی و نگهداری اسناد تاریخی.

اهداف رفتاری و کاربردی درس:

- تعریف اصطلاحاتی چون؛ سند و مدرک تاریخی، آرشیو و مانند آن؛
- توضیح انواع سند و راه‌های طبقه‌بندی آن‌ها؛
- دارای قابلیت مهارت عملی برای بهره‌برداری نسبی از اسناد و مدارک آرشیوی در مطالعات تاریخی؛
- آشنایی با انواع آرشیوها و مراکز آرشیوی در ایران؛
- آشنایی با مراکز آرشیوی مهم کشورهای منطقه و یا اروپایی که دارای اسنادی به زبان فارسی و یا زبان‌های مرتبط با زبان فارسی و تاریخ ایران و جهان اسلام هستند؛
- توضیح درباره انواع بایگانی‌ها در ایران.

سرفصل درس:

- تعریف سند و مدرک آرشیوی تاریخی؛
- انواع سند و طبقه‌بندی آن‌ها؛



- ویژگی‌های یک سند؛
- مهرشناسی، مهرخوانی و انواع مهرها؛
- نسب‌شناسی و شجره نامه‌ها؛
- نشانه‌شناسی و رمزشناسی اسناد؛
- ارزش اسناد آرشیوی (کاربردی، تاریخی و فرهنگی)؛
- تاریخچه آرشیو در ایران و جهان؛
- اصول، قواعد و وظایف آرشیوی؛
- انواع آرشیو و طبقه بندی آرشیوی؛
- سیاستگذاری‌های آرشیوی؛
- امحاء اسناد؛
- حفاظت و مرمت اسناد تخریب‌شده؛
- سابقه‌یابی در آرشیو و مراکز آرشیوی؛
- سازمان‌ها و مؤسسات آرشیوی؛
- پژوهش‌های مبتنی بر اسناد؛
- ارائه خدمات در مراکز آرشیوی.

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	✓
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. آرشیو، اهداف، وظایف و تشکیلات؛ ۱۳۶۹؛ تهران: سازمان اسناد ملی ایران.
۲. دیانی، محمدحسین؛ ۱۳۷۷؛ مقدمه‌ای بر آرشیو؛ مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد.
۳. ساماران، شارل؛ ۱۳۷۱؛ روش‌های پژوهش در تاریخ (۴ج)؛ ترجمه گروه مترجمان، مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.
۴. قائم مقامی، جهانگیر؛ ۱۳۹۴؛ مقدمه‌ای بر شناخت اسناد تاریخی؛ تهران: انجمن آثار و مفاخر فرهنگی.
۵. فدایی عراقی، غلامرضا؛ ۱۳۷۷؛ مقدمه‌ای بر شناخت اسناد آرشیوی؛ تهران: سمت.
۶. مجموعه‌های اسنادی چاپ شده توسط مراکز سند پژوهی کشور
۷. نجیب مایل هروی؛ ۱۳۶۹؛ نقد و تصحیح متون؛ مشهد: آستان قدس.



کلیات تاریخ و تمدن اسلامی

دروس پیش نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درسی به فارسی: کلیات تاریخ و تمدن اسلامی	
	عملی			تعداد ساعت: ۳۲		
	نظری*	پایه*				
	عملی					
دروس هم نیاز: ندارد	نظری	تخصصی			عنوان درسی به انگلیسی: An Introduction to Islamic History and Civilization	
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد <input checked="" type="checkbox"/>						
آموزش تکمیلی عملی: دارد <input checked="" type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/> سفر علمی <input checked="" type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>						
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی، تاریخ تمدن؛ رشته الهیات، گرایش تاریخ و تمدن اسلامی.						

اهداف کلی درس: آشنائی دانشجویان با زمینه‌ها، ارکان و سیر تحول تمدن بشری و تمدن اسلامی و تمدن پژوهی.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- تعریف تمدن و مؤلفه‌های آن؛
- توضیح مفهوم تمدن اسلامی؛
- معرفی اجمالی مهم‌ترین تمدن‌های بشری و چند منبع اصلی آنها؛
- توضیح شکل‌گیری تمدن و اشکال آن؛
- تشریح ادوار تمدن اسلامی؛
- تبیین ارکان تمدن اسلامی و تاثیر تمدن‌های پیشین چون ایرانی، یونانی، مصری، سریانی، هندی، یمنی؛
- توضیح نقش و سهم تمدن اسلامی در ساخت تمدن جهانی؛
- توضیح درباره میزان و نوع توجه قرآن به مسأله تمدن بشری.

سرفصل درس:

- تعاریف اصطلاحات و واژگان اصلی: تمدن، فرهنگ، عرف، سنت و دیگر اصطلاحات مرتبط با تمدن‌پژوهی؛
- رهیافت‌های مختلف در تبیین مفهوم اسلامی بودن تمدن؛
- مولفه‌های شکل‌گیری تمدن و اشکال آن، بیان ارکان و شاخصه‌های عمومی تمدن؛



- عوامل مؤثر در پیشرفت و یا انحطاط تمدن‌ها؛
- تمدن اسلامی: تعاریف، محدوده جغرافیایی، قلمرو فرهنگی؛
- نظریه‌های رایج در بیان شکل‌گیری تمدن اسلامی؛
- ارکان تمدن اسلامی؛
- تاثیر فرهنگ و تمدن‌های پیشین در پیدایی تمدن اسلامی؛
- ادوار تمدن اسلامی و مبانی و دیدگاه‌های مختلف درباره آن؛
- ضعف و انحطاط تمدن اسلامی؛
- تاثیر فرهنگ و تمدن اسلامی بر اروپا و راه‌های نفوذ آن در غرب؛
- وضعیت کنونی تمدن اسلامی.

روشن ارزشیابی						
گزارش بازدید علمی	ارائه سمینار	تحقیق پایانی	آزمون نهایی		میان‌ترم	ارزیابی مستمر
✓	✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓
				عملکردی		

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. آذرنگ، عبدالحسین؛ ۱۳۹۱؛ سقوط‌ها، فروپاشی‌ها؛ تهران: جهان کتاب.
۲. تمدن اسلامی در اندیشه سیاسی امام خمینی؛ ۱۳۷۷؛ مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره).
۳. بارتولد، واسیلی ولادیمیر؛ ۱۳۸۳؛ فرهنگ و تمدن اسلامی؛ ترجمه عباس به‌نژاد؛ تهران: بین‌الملل.
۴. بورلو، ژوزف؛ ۱۳۸۶؛ تمدن اسلامی؛ ترجمه اسدالله علوی؛ مشهد: بنیاد پژوهش‌های اسلامی.
۵. توین بی، آرنولد؛ ۱۳۷۶؛ بررسی تاریخ تمدن (خلاصه دوره دوازده جلدی)؛ ترجمه: محمد حسین آریا، تهران: امیرکبیر.
۶. زرین‌کوب، عبدالحسین؛ ۱۳۷۶؛ کارنامه اسلام؛ تهران: امیرکبیر.
۷. قانع، احمدعلی؛ ۱۳۹۱؛ علل انحطاط تمدن‌ها از دیدگاه قرآن و حدیث و ارائه راه‌های پیشرفت؛ تهران: انتشارات باور عدالت.
۸. لوکاس، هنری؛ ۱۳۸۲؛ تاریخ تمدن از کهن‌ترین روزگار تا سده ما (۲ ج)؛ ترجمه: عبدالحسین آذرنگ، تهران: سخن، ج ۲.
۹. لیتون، رالف؛ ۱۳۸۸؛ سیر تمدن؛ ترجمه: پرویز مرزبان، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ج ۴.
۱۰. مرادخانی، علی؛ ۱۳۷۹؛ پایان تاریخ از نظر فلاسفه مدرن و پست‌مدرن؛ تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۱۱. میکل، آندره؛ ۱۳۸۱؛ اسلام و تمدن اسلامی؛ ترجمه حسن فروغی؛ تهران: سمت.



تاریخ در قرآن

عنوان درسی به فارسی: تاریخ در قرآن	تعداد واحد: ۲	تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد	جبرانی	نظری عملی	دروس پیش‌نیاز: کلیات تاریخ و تمدن اسلامی
				پایه*	نظری* عملی	
عنوان درسی به انگلیسی: History in The Quran				تخصصی	نظری عملی	دروس هم‌نیاز: ندارد
				اختیاری	نظری عملی	
	روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد					
	آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی به ویژه تاریخ اسلام، آشنا با مباحث نظری						

اهداف کلی درس: شناخت نگرش قرآن به تاریخ و دریافت سیر تحولی تاریخ از نگاه قرآن و آشنایی با تاریخ قرآن کریم.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- آشنایی با ظرفیت‌های قرآن را به لحاظ اطلاعات تاریخی و نظرگاه‌های تاریخی؛
- توضیح درباره میزان و نوع توجه قرآن به مباحث تمدن بشری؛
- تحلیل کلی از نگاه قرآن به تاریخ اقوام و ادیان آسمانی و غیر آسمانی؛
- شناسایی روند ثبت و تدوین آیات قرآن را به مثابه یک روند تاریخی.

سرفصل درس:

- چند نکته محوری و مقدماتی در باره قرآن: تاریخ نزول و تدوین قرآن؛
- جریانهای تفسیری، رابطه قرآن و دانش‌های بشری؛
- بررسی و نقد وقایع گزارش شده در قرآن؛
- بررسی انتقادی مهمترین منابع مربوط به تاریخ در قرآن؛
- مهمترین رویدادهای تاریخی در قرآن؛
- مهمترین اقوام و ملت‌های پیشین ذکر شده در قرآن؛
- تاریخ انبیاء در قرآن؛



- تاریخ انبیاء در قرآن؛
- مهمترین شخصیت‌های تاریخی مطرح شده در قرآن؛
- مهمترین اماکن تاریخی نام برده شده در قرآن؛
- ویژگی‌های نگاه قرآن به رویدادهای تاریخی؛
- قانون‌مندی تاریخ و رویدادهای آن از نظر قرآن
- امت‌ها و علل ظهور و سقوط آنها از نظر قرآن؛
- جایگاه تاریخ‌سازی و تمدن‌سازی انسان در قرآن، جامعه و انسان در قرآن؛
- تحولات اجتماعی از نگاه قرآن، علم تاریخ از نظر قرآن، نگاه مستشرقان به قرآن و نقد آنها.

روشن ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. قرآن کریم و نهج البلاغه.
۲. بل، ریچارد، ۱۳۸۲؛ درآمدی بر تاریخ قرآن، ترجمه بهاء‌الدین خرمشاهی، قم، سازمان اوقاف و امور خیریه.
۳. بی‌آزار شیرازی، عبدالکریم؛ ۱۳۸۰؛ باستان‌شناسی و جغرافیای تاریخی قصص قرآن؛ تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
۴. جعفری، یعقوب، ۱۳۶۶؛ بینش تاریخی قرآن، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ اول.
۵. حاجتی، سیدمحمدباقر؛ چاپ‌های متعدد؛ پژوهشی در تاریخ قرآن کریم؛ تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
۶. رادمنش، عزت‌الله؛ ۱۳۷۱؛ تاریخ در قرآن؛ تهران: کویر.
۷. رامیار، محمود، تاریخ قرآن، تهران: امیر کبیر، ۱۳۸۴.
۸. ریپین، اندرو (ویراسته)، رویکردهای به تفسیر قرآن، به کوشش و ویرایش مهرداد عباسی، تهران: انتشارات حکمت، ۱۳۹۴.
۹. صدر، سید محمدباقر؛ ۱۳۸۱؛ سنت‌های تاریخ در قرآن؛ ترجمه: جمال‌الدین موسوی؛ تهران: تفاهم.
۱۰. فعال‌عراقی‌نژاد، حسین؛ ۱۳۷۶؛ کتاب‌شناسی و مقاله‌شناسی قصص قرآن و تاریخ انبیاء؛ تهران: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
۱۱. مطهری، مرتضی، انسان در قرآن (در مجموعه مقدمه‌ای بر جهان بینی اسلامی)، تهران: صدرا، ۱۳۹۱.
۱۲. بیومی‌مهران، محمد؛ ۱۳۸۳؛ بررسی تاریخی قصص قرآن، ۴ ج؛ ترجمه محمد راستگو، مسعود انصاری؛ تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.



انسان‌شناسی اسلامی

عنوان درسی به فارسی: انسان‌شناسی اسلامی	عنوان درسی به انگلیسی: Islamic Anthropology	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش‌نیاز: ندارد
				پایه*	نظری*	
				تخصصی	عملی	
				اختیاری	عملی	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد <input type="checkbox"/>						
آموزش تکمیلی عملی: دارد <input checked="" type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/> سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>						
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی با گرایش علوم اسلامی؛ دانش‌آموختگان علوم اسلامی، فلسفه و کلام اسلامی با گرایش مطالعات تاریخی.						

اهداف کلی درس: آشنائی با تعریف انسان از منظر اسلام و شناخت انسانی تاریخی؛ نسبت او با عوالم وجودی
 ساحت‌های وجودی و کمال انسان و رابطه او با پروردگار و دیگر مخلوقات از منظر اسلام.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- توانایی لازم در تعریف انسان از نظر اسلام، و بیان دیدگاه متفکران برجسته؛
- کسب مهارت در بیان عوالم و ساحت‌های وجودی انسان بصورت روان و شفاف؛
- کسب مهارت در تبیین مفهوم کمال و انحطاط انسان و عوامل مؤثر بر آنها؛
- توانایی در معرفی مهمترین منابع مربوط به تبیین رابطه انسان با خدا، عالم غیب، جامعه بشری، خانواده؛
- توانایی لازم در تبیین اهمیت فطرت در علوم انسانی؛

سرفصل درس:

- تعریف انسان‌شناسی؛
- تمایز انسان‌شناسی اسلامی با دیگر مکاتب انسان‌شناسی و تاثیر آن در نحوه فهم تاریخ؛
- جایگاه انسان کامل در انسان‌شناسی اسلامی؛
- آفرینش انسان و عوالم پیش و پس از آن؛



- ساحت‌های وجودی انسان از منظر اسلام: جسم، روح، عقل، فطرت؛
- مهمترین مسائل انسان‌شناسی اسلامی: جبر و اختیار، سعادت و شقاوت، هدف حیات، کرامت؛ انسان، رنج‌های انسان، معنویت و نحوه کاربست این مفاهیم در تاریخنگری و تاریخ پژوهی؛
- رابطه انسان با: خدا، خود، خانواده، جامعه، طبیعت، عالم غیب و تأثیر آن بر علوم تاریخی.

روشن ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. برنجکار، رضا؛ خدایاری، علی‌نقی؛ ۱۳۹۰؛ انسان‌شناسی اسلامی؛ قم: دفتر نشر معارف.
۲. پارسانیا، حمید؛ ۱۳۸۵؛ هستی و هبوط؛ انسان در اسلام؛ قم: دفتر نشر معارف.
۳. تریگ، راجر؛ ۱۳۸۲؛ دیدگاه‌هایی درباره سرشت آدمی (رویکردی تاریخی)؛ ترجمه: جمعی از مترجمان؛ تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۴. جعفری، محمد تقی؛ ۱۳۶۱؛ انسان در افق قرآن؛ تهران: بنیاد بعثت.
۵. جوادی آملی، عبدالله؛ ۱۳۸۴؛ تفسیر انسان به انسان؛ تهیه و تنظیم: محمدحسین الهی‌زاده؛ قم: اسراء.
۶. دیرگس، هانس (گردآورنده)؛ ۱۳۸۴؛ انسان‌شناسی فلسفی؛ ترجمه محمدرضا بهشتی؛ تهران: شهر کتاب و هرمس.
۷. رجبی، محمود؛ ۱۳۸۴؛ انسان‌شناسی؛ قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی.
۸. روح الامینی، محمود؛ ۱۳۸۵؛ گرد شهر با چراغ: مبانی انسان‌شناسی؛ تهران: عطار.
۹. مطهری، مرتضی؛ ۱۳۷۴؛ فطرت؛ تهران: صدرا.
۱۰. مطهری، مرتضی؛ ۱۳۸۱؛ انسان در قرآن (در مجموعه مقدمه‌ای بر جهان‌بینی اسلامی)؛ تهران: صدرا.



تاریخ اندیشه معاصر غرب

عنوان درسی به فارسی: تاریخ اندیشه معاصر غرب	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
			پایه*	عملی	
عنوان درسی به انگلیسی: History of Western Modern Thoughts	تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد	تخصصی	نظری	دروس هم نیاز: ندارد
			اختیاری	عملی	
			اختیاری	نظری	
			اختیاری	عملی	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد <input checked="" type="checkbox"/>					
آموزش تکمیلی عملی: دارد <input checked="" type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/> سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی آشنا با فلسفه غرب، تاریخ جهان با رویکرد بین رشته ای با مطالعات سیاسی؛					

اهداف کلی درس: مطالعه و تحقیق در افکار و عقاید سیاسی در تاریخ جوامع غربی؛

بررسی انتقادی و تجزیه و تحلیل مکاتب سیاسی مطرح غرب.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- آشنایی با مشخصات مکاتب مطرح سیاسی در سده ۱۹؛
- تشریح نظریه‌های نظریه پردازان اصلی هر مکتب؛
- تشریح نقدهای مطرح درباره هر یک از مکاتب سیاسی مهم غرب؛
- ارزیابی جایگاه برخی از مکاتب مطرح در جهان امروز؛

سرفصل درس:

- اومانیزم؛ بنیاد و بستر شکل‌گیری اندیشه‌های سیاسی مدرن؛
- تفکر سیاسی در قرون ۱۹ و ۲۰؛
- لیبرالیسم؛
- سوسیالیسم؛
- مارکسیسم؛



- کمونیسم،
- نازیسم؛
- فاشیسم؛
- کنسرواتیسم (محافظه کاری)؛
- نئو کنسرواتیسم (نو محافظه کاری)؛
- اگزستانسیالیسم؛
- هانتینگتون و نظریه جنگ تمدن‌ها؛
- فوکویاما و اندیشه پایان تاریخ؛
- مکاتب و جریان‌های فکری در حوزه علوم انسانی و اجتماعی مانند حلقه وین، مکتب فرانکفورت؛ رئالیسم انتقادی و غیره.

روشن‌آرزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. آریلاستر، آنتونی؛ ۱۳۶۷؛ ظهور و سقوط لیبرالیسم غرب؛ ترجمه عباس مخبر؛ تهران: نشر مرکز.
۲. آرون، ریمون؛ ۱۳۹۰؛ مراحل سیاسی سیر اندیشه در جامعه‌شناسی؛ باقر پرهام، انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ دهم.
۳. برایان، فی؛ ۱۳۸۶؛ فلسفه امروزی علوم اجتماعی؛ نگرش چند فرهنگی، ترجمه خشایار دیهیمی؛ تهران: طرح نو.
۴. بومر، لوفان؛ ۱۳۸۲؛ جریان‌های بزرگ در تاریخ اندیشه غرب؛ ترجمه حسین بشیریه؛ تهران: مرکز بازشناسی اسلامی و ایران.
۵. پوپر، کارل ریموند؛ ۱۳۶۴؛ جامعه باز و دشمنان آن؛ ترجمه عزت‌الله فولادوند؛ تهران: خوارزمی.
۶. پولادی، کمال؛ ۱۳۹۳؛ تاریخ اندیشه‌های سیاسی در غرب: قرن بیستم؛ تهران: نشر مرکز.
۷. صالحی، ملک یحیی؛ ۱۳۹۰؛ اندیشه‌های سیاسی غرب در قرن بیستم؛ تهران، نشر قومس، چاپ پنجم.
۸. طاهری، ابوالقاسم؛ ۱۳۷۹؛ تاریخ اندیشه‌های سیاسی در غرب؛ تهران: قومس.
۹. عزیززی، محسن؛ ۱۳۸۴؛ تاریخ عقاید سیاسی؛ تهران: دانشگاه تهران.
۱۰. موسکا، گائتانو و گاستون بوتو؛ ۱۳۶۳؛ تاریخ عقاید و مکتب‌های سیاسی از عهد باستان تا امروز؛ تهران، مروارید.



تاریخ اندیشه‌های سیاسی در تمدن اسلامی

عنوان درسی به فارسی: تاریخ اندیشه‌های سیاسی در تمدن اسلامی	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش‌نیاز: ندارد
			پایه	عملی	
عنوان درسی به انگلیسی: History of Political Thoughts in Islamic Civilization	تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد	تخصصی*	نظری*	دروس هم‌نیاز: ندارد
			اختیاری	عملی	
				نظری	
				عملی	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد					
آموزش تکمیلی عملی: دارد <input checked="" type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/> سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی؛ مطالعات تاریخ اندیشه سیاسی؛					

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با ابعاد، ویژگی‌ها و سیر تحول اندیشه‌های سیاسی در جهان اسلام.
اهداف رفتاری و کاربردی:

- تشریح مفاهیم اصلی حوزه تاریخ تفکر و پیدایی نظریه‌ها در حوزه اندیشه سیاسی؛
- توانایی بیان بنیادهای اندیشه‌ای سیاسی شیعه و اهل سنت و تفاوت‌های آنها؛
- تشریح بنیادهای فکری جریان‌های سیاسی صدر اسلام؛
- تشریح اجمالی آراء سیاسی متفکران معاصر و متاخر؛

سرفصل‌های درس:

- مفاهیم و مسائل اصلی اندیشه سیاسی اسلام و تفاوت آن با فلسفه سیاسی، ایدئولوژی سیاسی، تفکر سیاسی؛
- معرفی منابع و پژوهش‌های مربوطه؛
- شکل‌گیری آراء سیاسی در تمدن اسلامی؛
- تاثیر قرآن در رویکردهای سیاسی و بالندگی آنها؛
- نقش رسول خدا (ص) و امامان شیعه (ع)؛
- تطوّر اندیشه‌های سیاسی در گستره تمدن اسلامی با تأکید بر:



- اندیشه‌های سیاسی اهل سنت با تأکید بر شکل‌گیری نظام خلافت
- اندیشه‌های سیاسی خوارج و مرجئه، قدریه، معتزله
- اندیشه‌های سیاسی شیعیان (امامیه، زیدیه، اسماعیلیه)
- سیاست‌نامه نویسی و شریعت‌نامه نویسی و رابطه آن با اندیشه سیاسی؛
- معرفی اندیشمندان با رهیافت فلسفه سیاسی اهل سنت؛
- معرفی اندیشمندان با رهیافت فلسفه سیاسی شیعه؛
- معرفی اندیشمندان شیعی، فقها و جریان‌های فکری؛
- اندیشه سیاسی مسلمانان در برخورد با دنیای جدید و ظهور جریان اندیشگی مدرن؛
- اندیشه سیاسی علمای شیعه در دوران معاصر؛
- اندیشه سیاسی انعکاس یافته در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

روشن‌ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. بلک، آنتونی؛ تاریخ اندیشه سیاسی اسلام از عصر پیامبر تا امروز؛ ترجمه محمد حسین وقار، تهران: اطلاعات، ۱۳۸۶.
۲. تقوی، سید محمد علی؛ مبانی آیین و اندیشه سیاسی در اسلام؛ تهران: سمت، ۱۳۹۲.
۳. حقیقت، صادق؛ مبانی اندیشه سیاسی در اسلام؛ تهران: سمت، ۱۳۸۹.
۴. حلبی، علی اصغر؛ تاریخ اندیشه‌های سیاسی در ایران و جهان اسلام؛ تهران: انتشارات بهبهانی؛ ۱۳۷۰.
۵. رجائی، فرهنگ؛ ۱۳۷۶؛ معرکه جهان‌بینی‌ها در خردورزی سیاسی و هویت ما ایرانیان؛ تهران، احیاء کتاب.
۶. عنایت، حمید؛ اندیشه سیاسی در اسلام معاصر؛ بهاء‌الدین خرمشاهی، خوارزمی، ۱۳۷۲.
۷. فیرحی، داود؛ قدرت، دانش و مشروعیت در اسلام؛ تهران، نشر نی، چاپ یازدهم، ۱۳۹۱.
۸. قادری، حاتم، اندیشه‌های سیاسی در اسلام و ایران، تهران، سمت، چاپ سیزدهم، ۱۳۹۲.
۹. کرون، پاتریشیا؛ تاریخ اندیشه سیاسی در اسلام؛ ترجمه جعفر مسعودی، تهران: سخن، ۱۳۸۹.
۱۰. ولوی، علیمحمد؛ دیانت و سیاست در قرون نخستین اسلامی؛ تهران: دانشگاه الزهراء؛ ۱۳۸۰.



شرح درس‌های تخصصی الزامی



تاریخ معاصر ایران با تأکید بر وضعیت علمی - اقتصادی

عنوان درسی به فارسی: تاریخ معاصر ایران با تأکید بر وضعیت علمی - اقتصادی	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
	تعداد ساعت: ۳۲		جبرانی	
عنوان درسی به انگلیسی: Contemporary History of Iran: with an Emphasis on Academic and Economic Condition				پایه
	تخصصی*			نظری*
			اختیاری	
			عملی	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input type="checkbox"/> سمینار <input type="checkbox"/> کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد <input type="checkbox"/>				
آموزش تکمیلی عملی: دارد <input type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/>				
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input type="checkbox"/> نمایش فیلمهای آموزشی <input type="checkbox"/>				
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران، گرایش تاریخ معاصر.				

اهداف کلی درس: آشنایی دانشجویان با ویژگی‌ها و سیر تحول وضعیت علمی - اقتصادی ایران معاصر.

اهداف رفتاری و کاربردی درس:

- توضیح ابعاد و ویژگی‌های وضعیت اقتصادی ایران معاصر؛
- تشریح تفاوت رویکردهای توسعه‌باور و رویکردهای پیشرفت‌باور؛
- تشریح نقش و سهم عوامل درونی و بیرونی در شکل‌گیری وضعیت کنونی علمی و اقتصادی ایران معاصر؛
- تشریح جایگاه علمی اقتصادی ایران معاصر؛

سرفصل مطالب:

- استعمار اروپایی و ایران؛
- شرح «رویکرد توسعه‌باور» و «رویکرد پیشرفت‌باور» در تحلیل تاریخ اقتصادی ایران؛
- وضعیت علمی و اقتصادی ایران در آغاز دوره قاجار؛
- الگوهای پیشرفت علمی از دارالفنون تا دانشگاه تهران؛
- نظریه‌های متفکران عصر قاجار و مشروطه در باره علل عقب ماندگی ایران؛
- مدرنیته و اندیشه ترقی؛



- علم‌گرایی؛
- گفتمان دولتی اصلاحات در ایران؛
- گفتمان اصلاح و تغییر خط؛
- گفتمان‌های سیاسی عدالت‌خواهانه؛
- مشروطیت و گفتمان قانون‌خواهانه؛
- گفتمان اصلاح نظامی؛
- گفتمان اصلاح اقتصادی با دانش مستشاری؛
- گفتمان نوسازی در دوره رضاشاه؛
- تربیت و آموزش زنان؛
- گفتمان‌های نواندیشی دینی و دگراندیشی دینی؛
- گفتمان‌های فکری و ایدئولوژیک پس از مشروطه: گفتمان سوسیالیستی، گفتمان لیبرالیستی، گفتمان اسلامی؛
- بررسی و نقد برنامه‌های توسعه در دوره پهلوی دوم؛
- اصلاحات ارضی و پیامدهای آن برای اقتصاد ایران؛
- بررسی نظریه‌هایی همچون «استبداد شرقی»، «بی‌آبی» و «جامعه کوتاه مدت» و نقد آنها؛
- اقتصاد نفتی و عوارض آن؛
- آمایش سرزمینی؛ ظرفیت‌ها و فرصت‌های اقتصادی پیش رو.

روشن ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	✓	✓	✓	
			آزمون‌های نوشتاری			
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. آبراهامیان، یرواند؛ ۱۳۸۹؛ تاریخ ایران مدرن؛ ترجمه ابراهیم فتاحی، تهران: نشر نی.
۲. خسروی، خسرو، جامعه دهقانی در ایران، تهران، پیام، ۱۳۵۷ ش.
۳. داوری اردکانی، رضا؛ علوم انسانی و برنامه‌ریزی توسعه؛ تهران: فردایی دیگر ۱۳۸۹.
۴. رحمانیان، داریوش؛ ۱۳۸۲؛ تاریخ علت‌شناسی انحطاط و عقب‌ماندگی ایرانیان و مسلمین (از آغاز دوره قاجار تا پایان دوره پهلوی)؛ تبریز: دانشگاه تبریز: موسسه تحقیقاتی علوم اسلامی - انسانی.



۵. سیف، احمد؛ استبداد، مسئله مالکیت و انباشت سرمایه در ایران؛ تهران: نشر رسانش، ۱۳۸۰.
۶. سوداگر، محمدرضا؛ ۱۳۵۷: رشد روابط سرمایه داری در ایران (مرحله انتقالی ۱۳۰۴-۱۳۴۰)؛ تهران، پازند.
۷. شادمان، سید فخرالدین؛ تسخیر تمدن فرنگی؛ تهران: چاپخانه مجلس، ۱۳۲۶.
۸. علمداری، کاظم؛ ۱۳۸۴؛ چرا ایران عقب ماند و غرب پیشرفت؟؛ تهران، نشر توسعه.
۹. کاتوزیان، محمدعلی، جامعه کوتاه مدت، ترجمه عبدالله کوثری، تهران، نی، ۱۳۹۰ ش.
۱۰. کاتوزیان، محمدعلی؛ ۱۳۸۰؛ جامعه و دولت در ایران: انقراض قاجار و استقرار پهلوی؛ ترجمه: حسن افشار؛ تهران: نشر مرکز.
۱۱. وطن خواه، مصطفی؛ ۱۳۷۹؛ موانع تاریخی توسعه نیافتگی در ایران؛ تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات.



قرائت و درک متون تاریخی به زبان فارسی

ویژه رشته تاریخ ایران

عنوان درسی به فارسی: قرائت و درک متون تاریخی به زبان فارسی ویژه رشته تاریخ ایران	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
	تعداد ساعت: ۳۲		عملی	
عنوان درسی به انگلیسی: Reading and Comprehension of Historical Texts in Farsi for the History of Iran				جبرانی
	پایه*			
	تخصصی			
	اختیاری			
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد <input type="checkbox"/>				
آموزش تکمیلی عملی: دارد <input checked="" type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/> سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>				
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی به ویژه رشته تاریخ ایران با رویکرد مطالعات ادبی و زبان شناختی.				

اهداف درس: رشد و تقویت توانایی دانشجویان در خواندن روان و دریافت صحیح متون تاریخی به زبان فارسی.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- آشنایی و توصیف مهمترین متون تاریخی مشهور به زبان فارسی؛
- آشنایی با انواع تعابیر و اصطلاحات تاریخی متون فارسی؛
- آشنایی با نحوه استفاده از فرهنگ ها و قاموس ها فارسی؛
- کسب مهارت نسبی در قرائت و فهم محتوای اصلی ترین متون تاریخنگاری فارسی؛

سرفصل درس:

قرائت متن های متعدد از متون تاریخی به زبان فارسی با تاکید بر آشنایی با تحولات تاریخ ایران، از جمله: شاهنامه فردوسی، تاریخ سیستان، تاریخ بیهقی، تاریخ گردیزی، مجمل التواریخ و القصص، تاریخ بلعمی، تاریخ یمینی، نخبه العصر، سلجوقنامه، راحة الصدور، جهانگشای جوینی، جامع التواریخ، تاریخ طبرستان، تجارب السلف، زبدة التواریخ، تاریخ وصاف، تاریخ گزیده، ظفرنامه شامی، مطلع السعدین و مجمع البحرين، حبیب السیر، خلاصة التواریخ، احسن التواریخ، نقاوة الاثار، تذکره شاه طهماسب، تاریخ عباسی، مجمل التواریخ، تاریخ زندیه، گلشن مراد، ذره نادره، مآثر



سلطانیه، حقایق الاخبار، فارسنامه، خاطرات و خطرات، منشآت قائم مقام، ناسخ التواریخ، خاطرات اعتماد السلطنه، تاریخ مشروطه کسروی، تاریخ بیداری ایرانیان، حیات یحیی، سفرنامه‌ها.

روش ارزشیابی					
ارائه سمینار	تحقیق پایانی	آزمون نهایی	میان‌ترم	ارزیابی مستمر	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	✓	✓	✓
		آزمون‌های نوشتاری			
		عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. استرآبادی، محمد مهدی؛ ۱۳۸۴؛ درّه نادره: تاریخ عصر نادرشاه؛ تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
۲. بلعمی، ابوعلی؛ ۱۳۸۹؛ تاریخ بلعمی؛ تهران: فردوس.
۳. بیهقی، ابوالفضل؛ ۱۳۵۰؛ تاریخ بیهقی؛ مشهد: دانشگاه فردوسی.
۴. تاریخ سیستان؛ ۱۳۶۶؛ محقق محمدتقی بهار؛ تهران: پدیده خاور.
۵. حاکمی، اسماعیل؛ ۱۳۸۴؛ متون تاریخی؛ تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
۶. خرندزی زیدری نسوی، ۱۳۸۴؛ شهاب الدین محمد؛ سیرت جلال الدین منکبرنی؛ مصحح مجتبی مینوی، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
۷. روملو، حسن؛ ۱۳۸۴؛ احسن التواریخ؛ تهران: اساطیر.
۸. سپهری، محمد؛ ۱۳۸۴؛ متون تاریخی و جغرافیایی به فارسی؛ تهران: سمت.
۹. نوایی، عبدالحسین؛ ۱۳۷۶؛ متون تاریخی به زبان فارسی؛ تهران: سمت.
۱۰. هدایت، مهدیقلی؛ ۱۳۸۵؛ خاطرات و خطرات؛ تهران: زوار.



قرائت و درک متون تاریخی به زبان عربی

ویژه رشته تاریخ ایران

عنوان درسی به فارسی: قرائت و درک متون تاریخی به زبان عربی ویژه رشته تاریخ ایران	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درسی به انگلیسی: Reading and Comprehension of Historical Texts in Arabic for the History of Iran			
	دروس پیش نیاز: قرائت و درک متون به زبان فارسی				<table border="1"> <tr> <td rowspan="2">نظری</td> <td rowspan="2">جبرانی</td> </tr> <tr> <td>عملی</td> </tr> <tr> <td>نظری*</td> <td rowspan="2">پایه*</td> </tr> <tr> <td>عملی</td> </tr> </table>	نظری	جبرانی
نظری	جبرانی						
		عملی					
نظری*	پایه*						
عملی							
دروس هم نیاز: ندارد	نوع واحد	تخصصی	نظری	عنوان درسی به انگلیسی: Reading and Comprehension of Historical Texts in Arabic for the History of Iran			
			عملی				
		اختیاری	نظری				
			عملی				

روش آموزش: گفتگو و مباحثه سمینار کارگاه جلسه نقد

آموزش تکمیلی عملی: دارد ندارد
سفر علمی اینترنت و نرم افزارهای آموزشی نمایش فیلم‌های آموزشی

رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی، رشته تاریخ اسلام با رویکرد زبان و ادبیات عرب، مطالعات متون تاریخی.

اهداف درس: ایجاد مهارت در ترجمه و مهارت‌افزایی دانشجویان در بهره برداری از منابع عربی.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- آشنایی با متون و منابع عربی متقدم و متاخر؛
- قرائت صحیح و درک محتوای برخی متون برگزیده؛
- توانایی برگردان متون عربی از فنون ترجمه؛
- استفاده از قاموس و فرهنگ‌های لغات عربی؛

سرفصل درس:

- معرفی فرهنگ‌های لغت و متون منتخب تاریخی؛
- آشنایی با قلمروهای جغرافیایی و ادوار مختلف تاریخی زبان عربی؛
- تشریح شیوه آموزش و تدریس متون عربی؛
- آشنایی با کلیات شیوه و فنون ترجمه؛



- قرائت و تبیین نکات نگارشی و ادبی گزیده‌ای از منابع متقدم به ویژه منابع مرتبط با تاریخ ایران مانند: تاریخ طبری، تاریخ یعقوبی، مروج الذهب، فتوح البلدان بلاذری و مانند آن.

روش ارزشیابی						
ارائه سمینار	تحقیق پایانی	آزمون نهایی		میان ترم	ارزیابی مستمر	
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	✓
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. ابن خلکان، شمس الدین احمد بن محمد بن ابی بکر؛ وفيات الاعیان؛ تحقیق احسان عباس، قم: منشورات الرضی، ۱۳۶۴ش
۲. ابن الندیم، محمد بن اسحاق؛ الفهرست؛ تحقیق رضا تجدد، تهران: اساطیر، الطبعة الاولى، ۱۳۸۱ش
۳. البیرونی الخوارزمی، ابوالریحان محمد بن احمد؛ الاثار الباقیه عن القرون الخالیه؛ لیبزیک: ۱۹۲۳م.
۴. شیخ، محمدعلی؛ ۱۳۵۷؛ النصوص التاریخیه؛ تهران: دانشگاه ملی ایران.
۵. کسای، سید نورالله؛ ۱۳۸۷؛ منتخب النصوص التاریخیه و الجغرافیه؛ تهران: سمت.
۶. مسعودی، علی بن حسین؛ ۱۳۷۰؛ مروج الذهب؛ تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
۷. مسکویه رازی، ابوعلی؛ تجارب الامم؛ حقه و قدم له ابوالقاسم امامی، تهران: سروش، ۱۳۶۶ش / ۱۹۸۷م



قرائت و درک متون تاریخی به انگلیسی

ویژه رشته تاریخ ایران

عنوان درسی به فارسی: قرائت و درک متون تاریخی به انگلیسی	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: قرائت و درک متون به زبان فارسی
	تعداد ساعت: ۳۲			عملی	
عنوان درسی به انگلیسی: Reading and Comprehension of Historical Texts in English for the History of Iran			تخصصی	پایه*	نظری*
	عملی			عملی	
روشن آموزش: گفتگو و مباحثه	سمینار	اختیاری		نظری	ندارد
				عملی	
روشن آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد <input type="checkbox"/>					
آموزش تکمیلی عملی: دارد <input checked="" type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/>					
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی، به ویژه تاریخ ایران با رویکرد زبان و ادبیات انگلیسی.					

هدف درس: ایجاد توانایی در فهم منابع و متون و اسناد تاریخی به زبان انگلیسی به ویژه توانمندی در استفاده مستقیم از منابع تاریخی.

هدف رفتاری درس:

در پایان این درس، دانشجو باید بتواند:

- قرائت و ترجمه صحیح متون انگلیسی تاریخی؛
- آشنایی با مفاهیم و اصطلاحات مهم مطالعات تاریخی؛
- آشنایی و استفاده درست از فرهنگ‌های لغت؛

سرفصل درس:

- آشنایی با کلیات فنون ترجمه؛
- قرائت و ترجمه متون منتخب تاریخی به زبان انگلیسی از مورخان اروپایی و آمریکایی؛
- قرائت و ترجمه متونی از تاریخ کمبریج و ترجمه آنها به فارسی؛



- انتخاب اسناد و معاهدات سیاسی وزارت امور خارجه انگلستان و وزارت امور خارجه ایران و ترجمه آنها به فارسی و انگلیسی؛
- قرائت و ترجمه مقالات و یا مدخل‌های دانش‌نامه‌ای مربوط به تاریخ ایران به زبان انگلیسی.

روش ارزشیابی					
ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	✓	✓	
		✓			
		عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. صفوی، سیدمحمد؛ ۱۳۸۶؛ انگلیسی برای دانشجویان رشته تاریخ؛ تهران: سمت.
۲. مدخل‌های منتخب دایره المعارف.

1. Encyclopedia Iranica;
2. The Cambridge history of Iran, 7 vol. Cambridge: Cambridge University Press.



تاریخ‌نگاری ایرانیان و تحولات آن

عنوان درسی به فارسی: تاریخ‌نگاری ایرانیان و تحولات آن	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی	نظری عملی	دروس پیش‌نیاز: از نیم سال سوم به بعد ارائه شود			
			پایه	نظری عملی	تعداد ساعت: ۳۲			
عنوان درسی به انگلیسی: Iranian Historiography and its Transformations								
						تخصصی*	نظری* عملی	دروس هم‌نیاز: ندارد
						اختیاری	نظری عملی	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد								
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد								
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>								
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران، متخصص حوزه تاریخ‌نگاری.								

اهداف درس: آشنایی با نقش تاریخ‌نگاری در سپهر عمومی معارف بشری؛

آشنایی اجمالی با مکاتب و سبک‌های مختلف تاریخ‌نگاری در تمدن‌های گوناگون ایران، اسلام و غرب؛

شناخت ویژگی‌های تاریخ‌نگاری ایرانیان و منابع دست اول آن.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- توانایی توصیف روش و مفاهیم اصلی تاریخ‌نگاری؛
- معرفی انواع تاریخ‌نگاری و مکاتب مهم با تاکید بر تاریخ‌نگاری ایرانیان؛
- تشریح عوامل تأثیرگذار در شکل‌گیری و تحول سنت‌های تاریخ‌نویسی ایرانی با مقایسه اجمالی با تاریخ‌نگاری اسلامی و غربی؛
- تشریح تقسیم‌بندی‌های متون و منابع تاریخ‌نگاری در ایران، با نگاه اجمالی با تاریخ‌نگاری جهان اسلام و کشورهای غرب.

سرفصل درس:

- مبانی و مفاهیم تاریخ‌نگاری؛



- تاریخ‌نگاری ایرانی و میراث قبل از اسلام؛
- تعامل تاریخ‌نگاری ایرانی و اسلامی و دستاوردهای آن؛
- تغییر الفبا و تاریخ نوشته‌های اولیه (خدای نامه‌ها و شاهنامه‌ها)؛
- تاریخ‌نگاری ایرانی و حاکمیت سیاسی؛
- تاریخ‌نگاری دیوانی و درباری (تاریخ‌نگاری رسمی)؛
- تاریخ‌نگاری غیررسمی؛
- تاریخ‌نگاری ایرانی و انواع آن: تاریخ‌نگاری عمومی، سلسله‌ای، محلی، طبقاتی؛
- تاریخ‌نگاری ایرانی و مسأله هویت، در ادوار مختلف؛
- تاریخ‌نگاری جدید در ایران: چالش‌ها، مسائل اصلی و سیر تحول آن؛
- بررسی اجمالی: تاریخ‌نگاری اسلامی و میراث پیش از اسلام اعراب (ایام العرب)، تاریخ‌نگاری اسلامی؛ مکاتب تاریخ‌نگاری اسلامی و انواع آن؛
- بررسی اجمالی: تاریخ‌نگاری غربی؛ تاریخ‌نگاری یونانی- رومی، تاریخ‌نگاری مسیحی، تاریخ‌نگاری در چالش معرفت‌شناسی دکارتی، قرن نوزدهم؛ مکاتب جدید تاریخ‌نگاری غربی از واقع‌گرایی رانکه تا چالش پسامدرن؛
- تاسیس دانشگاه در ایران و تحول تاریخ‌نگاری ایرانی؛
- تعامل تاریخ‌نگاری ایرانی با مکاتب و جریان‌های اصلی تاریخ‌نگاری غربی از عصر روشنگری تا تاریخ‌نگاری پسامدرنیستی؛
- وضعیت تاریخ‌نگاری در ایران امروز؛ بحران‌ها و چشم‌اندازها.

روش ارزشیابی					
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	✓	✓	
		آزمون‌های نوشتاری			
		عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. اسکات میثمی، جولای؛ ۱۳۹۱؛ تاریخ‌نگاری فارسی؛ ترجمه محمد دهقانی؛ تهران: نشر ماهی.
۲. اشپولر و دیگران؛ ۱۳۸۰؛ تاریخ‌نگاری در ایران؛ ترجمه یعقوب آژند؛ تهران: نشر گستره.



۳. ایگرس، گئورگ؛ ۱۳۸۹؛ تاریخ‌نگاری غربی، تاریخ‌نگاری در سده بیستم از عینیت علمی تا چالش پسامدرن؛ ترجمه عبدالحسین آذرنگ؛ تهران: سمت .
۴. ترکمنی آذر، پروین؛ ۱۳۹۳؛ تاریخ‌نگاری در ایران (از آغاز دوره اسلامی تا حمله مغول)؛ تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی .
۵. حضرتی، حسن؛ ۱۳۸۲؛ دانش تاریخ و تاریخ‌نگاری اسلامی؛ قم: بوستان کتاب.
۶. رابینسون، چیس اف؛ ۱۳۹۳؛ تاریخ‌نگاری اسلامی؛ ترجمه محسن الویری؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت).
۷. روزنتال، فرانتس؛ ۱۳۶۵؛ تاریخ تاریخ‌نگاری در اسلام؛ ترجمه اسدالله آزاد؛ مشهد: آستان قدس رضوی.
۸. سجادی، سید صادق، عالم‌زاده، هادی؛ ۱۳۸۰؛ تاریخ‌نگاری در اسلام؛ تهران: سمت.
۹. قدیمی قیداری، عباس؛ ۱۳۹۳؛ تداوم و تحول تاریخ‌نویسی در ایران عصر قاجار؛ تهران: پژوهشکده تاریخ اسلام.
۱۰. ملایی توانی، علیرضا؛ ۱۳۹۵؛ گفتمان تاریخ‌نگاری رسمی دوره پهلوی؛ تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۱۱. ناجی و دیگران؛ ۱۳۸۹؛ تاریخ و تاریخ‌نگاری؛ تهران: نشر کتاب مرجع.
۱۲. مجموعه شماره‌های مجله تاریخ‌نگاری و تاریخ‌نگری؛ دانشگاه الزهرا.



مبانی تاریخ اجتماعی ایران

عنوان درسی به فارسی: مبانی تاریخ اجتماعی ایران	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش‌نیاز: ندارد
			پایه	عملی	
عنوان درسی به انگلیسی: Fundamentals of Social History of Iran	تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد	تخصصی*	نظری*	دروس هم‌نیاز: ندارد
			اختیاری	عملی	
				نظری	
				عملی	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد <input type="checkbox"/>					
آموزش تکمیلی عملی: دارد <input checked="" type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/> سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران با گرایش مطالعات تاریخ اجتماعی.					

اهداف کلی درس: آشنایی تحلیلی دانشجویان با مبانی حیات اجتماعی و هویت مردم ایران و عوامل موثر در شکل‌گیری و تحول آن

اهداف رفتاری و کاربردی:

- تبیین مفهوم تاریخ اجتماعی و تمایز آن را با دیگر گونه‌های تاریخی؛
- بیان گروه‌بندی جامعه ایران در ادوار گوناگون؛
- تشریح اشکال سکونت و استقرارگاه‌های انسانی در جامعه ایران (شهر، روستا)؛
- تشریح شیوه‌های کسب‌وکار، آداب و رسوم و طرز معیشت جامعه؛

سرفصل درس

- تعریف تاریخ اجتماعی سرآغازها و پیشینه تاریخ اجتماعی در اروپا، مکاتب، نظریه‌ها؛
- مسائل، مباحث و مفاهیم اصلی در تاریخ اجتماعی؛
- معرفی آثار برجسته تاریخ اجتماعی در دنیا؛
- کاربردهای تاریخ اجتماعی در مطالعات تاریخی؛
- منابع دست‌یابی به اطلاعات تاریخ اجتماعی؛
- روش تحقیق در تاریخ اجتماعی؛



- تاریخ روحيات، خلیقات، آداب، رسوم و سنت‌های ایرانیان؛
- تاریخ زندگی اقتصاد کشاورزی، پیشه‌وری، بازار و بازرگانی، صنعت در ایران؛
- اقوام ساکن در ایران - وضعیت اجتماعی خانواده در ایران؛
- مطالعه جنبه‌های اجتماعی نهادهای مختلف جامعه: سازمان‌های اداری، نظامی، سیاسی، دینی و فرهنگی، آموزشی، حقوقی و قضایی؛
- مردم و حکومت‌ها: الگوهای تعامل، کنش‌های اعتراضی، شورش‌ها، اعتراضات اجتماعی و مانند آن؛
- آراء و باورهای اجتماعی و جهان‌بینی‌های رایج در بین مردم: فولکلور، افسانه‌ها و قصص، اساطیر، حماسه و نظایر این موضوعات؛
- مطالعه جنبه‌های اجتماعی رویدادهای کلان اجتماعی، مانند جنگ، خشکسالی و قحطی، بیماری‌ها، مهاجرت‌ها، قتل‌عام‌ها و موضوعات نظیر؛
- تاریخ گروه‌ها و اقشار مختلف: زنان، گروه‌های فاقد حقوق اجتماعی (بندگان، محرومان)، اقلیت‌های دینی، عرفا و درویشان، جوانان، گروه‌های حاشیه‌ای شهری.

روش ارزشیابی					
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	✓	✓	
		آزمون‌های نوشتاری			
		عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. اندیشه، علی؛ ۱۳۸۸؛ مقدمه‌ای بر تاریخ اجتماعی ایران، شرکت تحقیقاتی انتشاراتی دانشیار؛ نشر استادیار.
۲. برگ، پیترو؛ بی تا؛ تاریخ و نظریه اجتماعی؛ ترجمه غلامرضا جمشیدی‌ها؛ تهران: دانشگاه تهران.
۳. راوندی، مرتضی؛ ۱۳۵۴؛ تاریخ اجتماعی ایران؛ تهران: امیر کبیر.
۴. شعبانی، رضا؛ ۱۳۸۵؛ مبانی تاریخ اجتماعی ایران؛ تهران: سمت.
۵. فاروقی، فؤاد؛ ۱۳۷۷؛ مروری بر سرنوشت انسان در تاریخ ایران؛ تهران: عطایی.
۶. فلور، ویلم؛ ۱۳۶۶؛ جستارهایی از تاریخ اجتماعی ایران در عصر قاجار؛ ترجمه ابوالقاسم سری؛ تهران: توس.
۷. اللهیاری، فریدون؛ ۱۳۹۱؛ مبانی تاریخ اجتماعی ایران؛ آبادان: پرسش.
۸. میرنجفی، جواد؛ ۱۳۸۴؛ مبانی تاریخ اجتماعی ایران؛ قم: سلوک جوان.
۹. نوذری، عزت‌الله؛ ۱۳۸۰؛ تاریخ اجتماعی ایران از آغاز تا مشروطیت؛ تهران: خجسته.
۱۰. ویلس، چارلز جیمز؛ ۱۳۶۶؛ تاریخ اجتماعی ایران در عهد قاجاریه؛ ترجمه سید عبدالله؛ به کوشش جمشید دودانگه [کیانفر]، مهرداد نیکنام؛ تهران: طلوع.



تاریخ تحولات صدر اسلام (از بعثت تا سال ۴۰ هـ.ق)

عنوان درسی به فارسی: تاریخ تحولات صدر اسلام (از بعثت تا سال ۴۰ هـ.ق)	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
	تعداد ساعت: ۳۲		پایه	عملی	
عنوان درسی به انگلیسی: History of Islam from Be'thet to 40 Hijri				تخصصی*	نظری*
	اختیاری			عملی	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد <input checked="" type="checkbox"/>					
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد					
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ اسلام					

اهداف کلی درس: آشنایی با تاریخ صدر اسلام و ارتباط حجاز قبل از اسلام با ایران؛ شناخت تاریخ زندگانی رسول خدا (ص)، آشنایی با دولت نبوی و تحولات جامعه اسلامی پس از رسول خدا(ص)، شناخت دولت اسلامی در عصر خلفای راشدین و آشنایی با جامعه اسلامی در عصر امام علی (ع) و خلافت امام حسن (ع)

اهداف رفتاری و کاربردی درس:

- تشریح تحولات تاریخ صدر اسلام به طور کلی؛
- تشریح تاثیر ظهور اسلام بر تحولات جهان اسلام؛
- توضیح تاریخ زندگانی رسول خدا (ص) از میلاد تا رحلت پیامبر(ص)؛
- تشریح دولت نبوی در مدینه النبی؛
- تشریح مختصر مناسبات رسول خدا(ص) با قبائل عرب؛
- توضیح رخدادهای واپسین روزهای حیات مبارک رسول خدا (ص)؛
- تشریح اجتماع سقیفه بنی ساعده؛
- شرح مختصر خلافت پس از رسول خدا (ص)؛
- توضیح رخدادهای عصر خلافت ابوبکر ناظر به فتوح اسلامی؛
- توضیح عصر خلافت عمر بن خطاب؛
- توضیح فتوحات اسلامی در عراق، ایران و مصر را در عصر خلیفه دوم؛



- تشریح خط سیر فتوح در ایران؛
- تشریح تاثیر ایرانیان در تغییر ساختارهای اداری در مدینه؛
- توضیح رخدادهای عصر خلافت عثمان بن عفان؛
- تشریح چگونگی آغاز خلافت رسیدن علی بن ابی طالب (ع)؛
- تحلیل رخدادهای عصر خلافت امام علی (ع)؛
- توضیح درباره خلافت امام حسن (ع) و ماجرای صلح.

سرفصل درس:

- مفاهیم و کلیات: تاریخ، تمدن و فرهنگ، جزیره العرب و حجاز؛
- معرفی منابع و مطالعات در حوزه تاریخ صدر اسلام و سیره پیامبر (ص)؛
- بررسی و شناخت ساختار جغرافیای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، جزیره العرب مقارن بعثت رسول خدا (ص)؛
- بررسی تاریخ حجاز پیش از بعثت، با تاکید بر ارتباط با ایران؛
- بررسی تاریخ زندگانی رسول خدا (ص) از میلاد تا بعثت؛
- چالش‌های پیش روی رسول خدا (ص) و شیوه‌های مقابله مشرکان با دعوت اسلامی و معرفی نخستین مسلمانان، تشریح وقایع تا پیش از هجرت پیامبر (ص)؛
- بررسی هجرت رسول خدا به یثرب و پیامدهای آن، نخستین اقدامات رسول خدا در مدینه النبی
- بررسی تاریخ تحولات و اهم رخدادهای عصر مدنی از سال دوم هجرت تا فتح مکه (شامل غزوات و سرایا و مناسبات با قبائل اطراف)؛
- بررسی چگونگی وقایع از فتح مکه تا واقعه غدیر و واپسین روزهای حیات مبارک رسول خدا (ص)؛
- تشریح روند شکل‌گیری اجتماع سقیفه بنی‌ساعده و چگونگی انتخاب نخستین خلیفه؛
- بررسی تاریخی خلافت ابو بکر بن ابی قحافه و اقدامات وی در چگونگی شروع فتوحات اسلامی؛
- بررسی تاریخی خلافت عمر بن خطاب: ادامه فتوحات در دو جبهه شرقی و غربی، پیامدهای فتوح اسلامی در جامعه، قتل خلیفه و شورای جانشینی؛
- خلافت عثمان بن عفان: بررسی تداوم فتوح اسلامی در ایران، معرفی بحران‌های سیاسی در عصر عثمان و ماجرای قتل خلیفه و بازتاب آن در جامعه اسلامی؛
- بررسی خلافت علی بن ابی طالب (ع) و چگونگی به خلافت رسیدن وی؛
- معرفی سیره سیاسی و کارکردهای علی بن ابی طالب (ع) در جامعه اسلامی و تعیین کارگزاران سیاسی؛
- معرفی سیره اقتصادی و سیره اجتماعی و فرهنگی امیرالمؤمنین (ع) با تاکید بر خطبه‌ها؛



- بررسی چرایی و چگونگی انتقال پایتخت از مدینه به کوفه، بررسی جامعه کوفه در عصر امام علی (ع) شرح رخدادهای عصر امام و نحوه مدیریت بحران؛
- چرایی و چگونگی شهادت امیرالمومنین (ع) شرح جانشینی امام حسن (ع)؛
- بررسی دوران خلافت کوتاه امام حسن (ع) تا صلح امام حسن (ع) با معاویه.

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

1. نهج البلاغه.
2. آیتی، محمد ابراهیم، ۱۳۶۶، تاریخ پیامبر اسلام، به کوشش ابوالقاسم گرجی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران
3. اجتهادی، ابوالقاسم؛ ۱۳۶۳؛ بررسی وضع مالی و مالیه مسلمین: از آغاز تا پایان دوره امویان؛ تهران: سروش (انتشارات صدا و سیما)
4. تاریخ تشیع؛ ۱۳۸۵؛ محمود حیدری آقایی... [و دیگران]؛ زیر نظر احمدرضا خضری؛ قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)
5. زرگری نژاد، غلامحسین؛ ۱۳۹۰؛ تاریخ تحلیلی اسلام: از بعثت تا غیبت؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی.
6. زرگری نژاد، غلامحسین؛ ۱۳۸۷؛ تاریخ صدر اسلام (عصر نبوت)؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی.
7. شهیدی، سید جعفر؛ ۱۳۹۰؛ تاریخ تحلیلی اسلام تا پایان امویان؛ تهران، مرکز نشر دانشگاهی.
8. فیاض، علی اکبر؛ ۱۳۹۰؛ تاریخ اسلام؛ تهران: دانشگاه تهران، موسسه انتشارات.
9. مادلونگ، ویلفرد، ۱۳۸۵، جانشینی حضرت محمد (ص) پژوهشی پیرامون خلافت نخستین؛ ترجمه احمد نمایی ... [و دیگران]؛ مشهد، بنیاد پژوهش های اسلامی.
10. یعقوبی، ابن واضح، ۱۳۷۴ تاریخ یعقوبی، محمد ابراهیم آیتی، تهران، علمی فرهنگی.



تاریخ همسایگان ایران از عصر باستان تا آغاز جنگ جهانی اول

عنوان درسی به فارسی: تاریخ همسایگان ایران از عصر باستان تا آغاز جنگ جهانی اول	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش‌نیاز: ندارد
	تعداد ساعت: ۳۲		پایه	عملی	
عنوان درسی به انگلیسی: History of Iran's Neighbors: from Ancient Period to World War I				تخصصی*	نظری*
	اختیاری			عملی	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input type="checkbox"/> سمینار <input type="checkbox"/> کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد <input type="checkbox"/>					
آموزش تکمیلی عملی: دارد <input type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/>					
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی با تخصص تاریخ جهان و تحولات قبل از دوران معاصر.					

اهداف درس: آشنائی با مسائل اصلی تاریخ کشورهای همسایه ایران در طول تاریخ: بین‌النهرین (میان دو رود) از عصر باستان تا فروپاشی امپراتوری عثمانی، آسیای صغیر از لودییه تا فروپاشی امپراتوری عثمانی، شبه قاره هند از دوران باستان تا تحولات استقلال هندوستان، روسیه از تشکیل اردوی زرین تا انقلاب بلشویکی ۱۹۱۷، آشنائی اجمالی با دلایل، چگونگی شکل‌گیری و فراز و فرود مناسبات سیاسی، اقتصادی و فرهنگی ایران با این همسایگان.

اهداف رفتاری و کاربردی درس:

- مهارت لازم در شناخت مهمترین منابع و پژوهش‌های انجام یافته درباره تاریخ هریک از این کشورها؛
- توانائی لازم در تشریح کلی مهمترین تحولات تاریخ هریک از کشورهای همسایه؛
- توانائی شناسایی جهت‌گیری‌های سیاسی مناسبات ایران و هریک از همسایگان؛

سرفصل درس:

- مرزهای غربی:
 - تمدن سومر؛
 - آکد؛



○ بابل قدیم؛ بابل جدید؛

○ آشور؛

○ تعاملات بین‌النهرین با حکومت ایلام؛

○ کلدانی‌ها و بابل جدید؛

○ تمدن هیتی؛ هوری و میتانی؛

○ حکومت لودیه از شکل‌گیری تا ضمیمه قلمرو هخامنشی؛

○ بین‌النهرین جزئی از قلمرو ایران از عصر هخامنشی تا حمله عرب‌ها؛

○ عراق و آسیای صغیر در دوران خلافت عباسی؛

○ درگیری‌های ایران با حکومت‌های محلی بین‌النهرین، آسیای صغیر در عصر سلجوقی و

خوارزمشاهی؛

○ حکومت عثمانی از شکل‌گیری تا فروپاشی؛

○ مناسبات ایران و حکومت عثمانی.

● مرزهای شرقی:

○ هند باستان: از ورود آریایی‌ها تا تشکیل حکومت کوشانی، ورود مسلمانان به شبه‌قاره هند،

مغولان در هند، حکومت گورکانیان، تعاملات هند و ایران در دوران سلطه گورکانیان،

استعمارگران در هند؛

○ چین: مرور اجمالی تاریخ چین از دوره باستان تا ظهور سلسله تانگ، ورود اسلام در

بخش‌هایی از چین، تعاملات ایران و چین از عصر باستان تا حمله مغولان، تحولات چین در

فاصله سال‌های حکومت تانگ تا ظهور منچوها، چگونگی حضور استعمارگران اروپایی و

سلطه بر چین؛

● مرزهای شمالی:

○ سکاها؛

○ خزرها؛

○ شکل‌گیری اردوی زرین تا تشکیل حکومت خاندان رومانوف در روسیه؛

○ تحولات روسیه در دوران حکومت تزارها؛

○ تعاملات ایران و روسیه در دوران تزارهای خاندان رومانف.



روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	✓
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. استانفورد، جی شاو: تاریخ امپراتوری عثمانی و ترکیه جدید، ترجمه محمود رمضانزاده، مشهد، آستان قدس رضوی، ۱۳۷۰.
۲. استریکلر، جیمز. ای: روسیه تزاری، تهران، انتشارات ققنوس، ۱۳۸۱.
۳. باربر، نوئل: فرمانروایان شاخ زرین از سلیمان قانونی تا آتاتورک، ترجمه عبدالرضا هوشنگ مهدوی، تهران، نشر گفتار.
۴. بهمنش، احمد: تاریخ ملل قدیم آسیای غربی، دانشگاه تهران، ۱۳۶۹.
۵. تاپار، رومیل: تاریخ هند، ترجمه همایون صنعتی‌زاده، تهران، نشر ادیان، ۱۳۸۷.
۶. بودری و لرس. دلفین: چین از کنفوسیوس تا راهپیمایی بزرگ، ترجمه: شهرنوش پارس‌پور، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۸۲.
۷. جرال.د. ف: تاریخ فرهنگ چین، ترجمه: اسماعیل دولتشاهی، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۷.
۸. رو، ژرژ؛ تاریخ عراق قدیم؛ مترجم ابوالفضل عزیزاده طباطبایی؛ تهران؛ پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۹۰.
۹. شانی‌نوف. بریان: تاریخ روسیه از آغاز تا انقلاب اکتبر، ترجمه: دکتر خانبابا بیانی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۸۳.
۱۰. هامر، پورگشتال: تاریخ امپراتوری عثمانی، ترجمه میرزا زکی علی‌آبادی، تهران، اساطیر، ۱۳۸۷.
۱۱. یاری، سیاوش: تاریخ اسلام در هند (از آغاز تا قرن پنجم هجری)، تهران، نشر ادیان، ۱۳۸۸.



تاریخ همسایگان ایران از آغاز جنگ جهانی اول تا فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی

عنوان درسی به فارسی: تاریخ همسایگان ایران از آغاز جنگ جهانی اول تا فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی	تعداد واحد: ۲		نوع واحد	دروس پیش‌نیاز: تاریخ همسایگان ایران از عصر باستان تا آغاز جنگ جهانی اول	نظری	جبرانی
	تعداد ساعت: ۳۲				عملی	
عنوان درسی به انگلیسی: History of Iran's Neighbors: from Ancient Period to Dissolution of the Soviet Union	نظری*	تخصصی*	اختیاری	دروس هم‌نیاز: ندارد	نظری	پایه
					عملی	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input type="checkbox"/> سمینار <input type="checkbox"/> کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد <input type="checkbox"/>						
آموزش تکمیلی عملی: دارد <input type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/>						
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input type="checkbox"/>						
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی با تخصص تاریخ جهان و یا دوران معاصر						

اهداف درس: آشنائی با مسائل اصلی تاریخ کشورهای همسایه ایران در طول تاریخ: بین‌النهرین از فروپاشی امپراتوری عثمانی تا پایان دوران جنگ تحمیلی، ترکیه از تشکیل تا پایان جنگ سرد، شبه قاره هند از تحولات جنگ جهانی اول تا پایان جنگ سرد، روسیه از انقلاب ۱۹۱۷ تا فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، شیخ‌نشین‌های خلیج فارس از جنگ جهانی اول تا پایان جنگ سرد، آشنایی با دلایل، چگونگی شکل‌گیری و فراز و فرود مناسبات سیاسی، اقتصادی و فرهنگی ایران با این همسایگان.

اهداف رفتاری و کاربردی درس:

- مهارت لازم در شناخت مهمترین منابع و پژوهش‌های انجام یافته درباره تاریخ هریک از این کشورها؛
- توانائی لازم در تشریح کلی مهمترین تحولات تاریخ هریک از کشورهای همسایه؛
- توانائی شناسایی جهت‌گیری‌های سیاسی مناسبات ایران و هریک از همسایگان.

سرفصل درس:

- مرزهای غربی:
 - جنگ جهانی اول و سقوط عثمانی؛
 - آتاترک و اعلام جمهوری؛



- پیمان لوزان ۱۹۲۳؛
- جنگ‌های ملی آتاترک و تشکیل دولت ترکیه؛
- ترکیه در جنگ جهانی دوم؛
- مرور سیاست‌های ترکیه در منطقه تا آغاز جنگ تحمیلی عراق و ایران؛
- تاثیر کنفرانس صلح پاریس و اعمال سیاست قیمومیت در همسایگان ایران: سرپرستی حجاز و قیمومیت عراق؛
- عراق و قیام استقلال طلبانه ۱۹۲۰ و نقش علماء شیعه؛
- پادشاهی فیصل؛
- پیمان دفاعی انگلیس-عراق در سال ۱۳۲۲؛
- احزاب سیاسی عراق از ۱۹۳۰ تا ۱۹۵۸؛
- عراق در جنگ جهانی دوم؛
- پیمان بغداد ۱۹۵۵؛
- انقلاب ۱۹۵۸ عبدالکریم قاسم و اعلام جمهوری عراق؛
- کودتای حزب بعث؛
- قدرت‌گیری حسن البکر و صدام حسین ۱۹۶۸-۱۹۷۰؛
- اخذ امتیازات نفتی در ایران، عربستان، عراق و شیخ‌نشین‌های خلیج فارس توسط آمریکا، انگلیس و سایر کشورهای عربی؛
- انعقاد نخستین قرارداد نفتی آمریکا در منطقه با عربستان در ۱۹۳۲؛
- استقلال کویت ۱۹۶۱.

• مرزهای جنوبی

- استقلال سایر شیخ‌نشین‌ها در سال ۱۹۷۱؛
- ادعای ایران بر مالکیت بحرین؛
- ماجرای سه جزیره (تنب کوچک، تنب بزرگ، ابوموسی)؛
- اشاره‌ای به جنگ عراق علیه ایران، قطعنامه ۵۹۸؛
- شورای همکاری‌های خلیج فارس با عضویت عربستان، کویت، قطر، بحرین، شیوخ هفتگانه‌ی خلیج-فارس و عمان، جنگ ظفار؛
- مرور اجمالی فرق، گروه‌های اجتماعی و جریان‌های فکری اسلامی در کشورهای همسایه عربی؛



• مرزهای شرقی:

- سلطه انگلستان بر هند و تلاش‌های استقلال‌طلبانه هندیان و نهضت مقاومت گاندی؛
- شکل‌گیری کشورهای بنگلادش و پاکستان و مناسبات با هند؛
- جایگاه هند در روابط بین‌الملل از دهه ۸۰ میلادی به بعد؛
- وضعیت کنونی مسلمانان در هندوستان؛
- مهمترین تحولات در روابط ایران و پاکستان از زمان تاسیس تا پایان جنگ تحمیلی؛

• مرزهای شمالی:

- روسیه و انقلاب ۱۹۱۷م؛
- فروپاشی نظام سلطنتی و تشکیل اتحاد جماهیر شوروی؛
- اقدامات لنین و استالین؛
- اقمار ناراضی از دهه ۱۹۵۰ تا دهه ۱۹۸۰؛
- سال‌های زمامداری برژنف در اتحاد شوروی: دگرگونی و رکود ۱۹۶۴-۱۹۸۲؛
- تحولات و اصلاحات در اتحاد جماهیر شوروی در آخرین سال‌ها؛
- بررسی تعاملات ایران و اتحاد شوروی.

روشن ارزشیابی					
ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	✓	✓	✓
		آزمون‌های نوشتاری			
		عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. استانفورد، جی شاو: تاریخ امپراتوری عثمانی و ترکیه جدید، ترجمه محمود رمضان‌زاده، مشهد، آستان قدس رضوی، ۱۳۷۰.
۲. بارتولد، و: تاریخ ترک‌های آسیای میانه، ترجمه غفار حسینی، تهران، توس، ۱۳۷۶.
۳. سالم الجبیر الصباح: امارات خلیج فارس و مسئله نفت، ترجمه علی بیگدلی، انتشارات میراث ملل، ۱۳۶۸.
۴. فب مار: تاریخ نوین عراق، ترجمه محمد عباس‌پور، مشهد، آستان قدس رضوی، ۱۳۸۰.
۵. کنز. پیتز: تاریخ اتحاد شوروی از آغاز تا پایان، ترجمه علی اکبر مهدیان، تهران، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۸۱.
۶. کار. ای. اچ: تاریخ روسیه شوروی، ترجمه نجف دریابندری، بی‌جا، نشر زنده‌رود، ۱۳۷۱.



۷. کیکتيف و ديگران: تاريخ معاصر كشورهاي عربي، ترجمه محمدحسين روحاني، تهران، توس، ۱۳۶۷.
۸. منسفيلد، پيتر: تاريخ خاورميانه، ترجمه عبدالعلي اسپهبدي، تهران، انتشارات علمي و فرهنگي، ۱۳۸۵.
۹. موحد، محمدعلي: هياهو بر سر هيچ (مبالغه مستعار): بررسي مدارك مورد استناد شيوخ در ادعا بر جزاير تنب كوچك، تنب بزرگ، ابوموسي؛ تهران: كارنامه، ۱۳۹۳.
۱۰. ماتيوز، جان آر: ظهور و سقوط اتحاد شوروي، ترجمه فريد جواهركلام، تهران، انتشارات ققنوس، ۱۳۸۲.
۱۱. لوئيس، برنارد: ظهور تركيه جديد، ترجمه محسن علي سبحاني، تهران، سميه، ۱۳۷۲.



تاریخ جهان از عصر باستان تا آغاز قرون جدید

عنوان درسی به فارسی: تاریخ جهان از عصر باستان تا آغاز قرون جدید	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درسی به انگلیسی: History of the World from Ancient Period to Beginning of Modern Centuries			
	دروس پیش‌نیاز: ندارد				<table border="1"> <tr> <td rowspan="2">نظری</td> <td rowspan="2">عملی</td> <td rowspan="2">جبرانی</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">نظری</td> <td rowspan="2">عملی</td> <td rowspan="2">پایه</td> </tr> </table>	نظری	عملی
نظری	عملی	جبرانی					
			نظری	عملی	پایه		
دروس هم‌نیاز: ندارد	<table border="1"> <tr> <td rowspan="2">نظری*</td> <td rowspan="2">عملی</td> <td rowspan="2">تخصصی*</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">نظری</td> <td rowspan="2">عملی</td> <td rowspan="2">اختیاری</td> </tr> </table>	نظری*				عملی	تخصصی*
نظری*	عملی		تخصصی*				
		نظری		عملی	اختیاری		
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد <input type="checkbox"/>							
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/> سفر علمی <input checked="" type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>							
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی با تخصص تاریخ جهان، قبل از دوران معاصر.							

اهداف درس: آشنایی با مهمترین کشورها و حکومت‌های جهان در دو دوره مهم: باستان و قرون میانه، مصر؛ یونان باستان؛ امپراتوری روم؛ امپراتوری بیزانس؛ فرانک‌ها؛ ژرمن‌ها و تشکیل حکومت‌های ناپایدار؛ پیدایش حکومت‌های اولیه در اروپا، آشنایی با شرایط کلی حاکم بر تعاملات بین حکومت‌ها در دوره‌های باستان و قرون میانه.

اهداف رفتاری و کاربردی درس:

- مهارت لازم در شناخت مهمترین منابع و پژوهش‌های انجام یافته درباره تاریخ هریک از کشورهای مهم؛
- توانایی لازم در تشریح کلی مهمترین تحولات تاریخ هریک از کشورهای تاثیرگذار در تحولات جهانی؛
- توانایی شناسایی جهت‌گیری‌های سیاسی مناسبات ایران و برخی از این قدرت‌های دوره‌های مختلف؛
- آشنایی با مهمترین ویژگی‌های فرهنگی و تمدنی اروپا در هریک از ادوار امپراتوری روم، بیزانس و قرون وسطی.

سرفصل درس:



- تاریخ مصر باستان در دوران فراعنه کهن؛
- تعاملات ایران و مصر باستان در دوران هخامنشی؛
- تاریخ‌نگاری تاریخ یونان باستان، معرفی منابع؛

- اوضاع جغرافیایی، پلوپونز و منطقه یونان؛
- ارتباط تمدن و تاریخ یونان با ادوار و حکومت‌های پیشین؛
- پیدایش دولت شهرها، خصوصیات شهرهای یونانی؛
- اوضاع سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی آتن، اسپارت، اصلاحات؛
- تاریخ سیاسی یونان، جنگ‌های یونان و ایران، حکومت پریکلِس، آتن، جنگ‌های پلوپونز، رشد مقدونیه، اقدامات فیلیپ، سلطه اسکندر، جهانگشایی اسکندر؛
- جایگاه تمدنی یونانی در کلیت تاریخ غرب؛
- منابع و تاریخ‌نگاری تاریخ روم؛
- پیدایش رم و رومی‌ها، پادشاهی رم، معتقدات و فرهنگ رومیان؛
- جدال با کارتاژ، جنگ‌های پونیک؛
- امپراتوری روم، رومیان در آسیا و آفریقا، ادامه فتوحات در اروپا؛
- ظهور مسیحیت، توسعه مسیحیت؛
- پیدایش آثار انحطاط، تلاش برای بهبود اوضاع، ادامه مشکلات، هجوم بربرها، سقوط روم؛
- اهمیت تمدن‌های روم در تاریخ تمدن غرب و تاریخ جهانی؛
- تاریخ‌نگاری بیزانس، معرفی منابع؛
- کنستانتین و وحدت امپراتوری، اوضاع امپراتوری روم پس از کنستانتین؛
- عصر ژوستینیان، توسعه قلمرو بیزانس، جنگ‌های ایران و روم شرقی؛
- پیدایش اسلام و جنگ‌های اعراب مسلمان و بیزانس از دوره خلفای راشدین، تا دوره عباسی؛
- قدرت یافتن ترکان، جنگ ملازگرد، مقدمات جنگ‌های صلیبی، بیزانس و جنگ‌های صلیبی بیزانس در عصر مغول؛
- انحطاط سیاسی و نظامی بیزانس و آخرین سال‌های حیات بیزانس؛
- آخرین تهاجم‌های ترکان عثمانی و تصرف قسطنطنیه (۱۴۵۳ میلادی)؛
- قرون وسطی پیشین، قرون وسطی و انحطاط روم و سقوط آن؛
- استقرار اقوام مختلف و پیدایش دولت در اروپا، فرانک‌ها، انگل و ساکسون‌ها و ژرمن‌ها و ...؛
- فتودالیسم، عوامل پیدایی، سازمان فتودالیسم و سلسله مراتب آن (اریاب، نجبا، شوالیه‌ها، دهقانان، تعهدات سرف‌ها در برابر اریاب)؛



- مسیحیت در قرون وسطی، کلیسا، گسترش کلیسا، فرقه‌های مختلف مسیحی، تفتیش عقاید (انگیزاسیون)؛
- کشورها و سلسله‌های اروپایی در قرون وسطی (آلمان، انگلستان، فرانسه...)، جنگ‌های صدساله و نتایج آن، قیام ژاندارک؛
- حکومت مسلمانان در اسپانیا، فتح اندلس و علل پیروزی مسلمانان، نتایج فتوحات اولیه مسلمانان، سازمان حکومت امویان اندلس؛
- پیدایش بورژوا و شورش علیه فئودالیسم، پایان قرون وسطی و نظرات مربوط به آن؛
- ارزیابی تمدن اروپایی در دوره قرون وسطی، معماری، هنر (رومانسک، سبک‌های مختلف رومانسک، پیکرتراشی، نقاشی، هنرکلیسائی گوتیک)، ادبیات، نمایشنامه و موسیقی، علوم، فلسفه، اقتصاد، سیاست، دین؛
- مصر در دوران فاطمیان؛
- مصر در جنگ‌های صلیبی و حکومت ایوبیان؛
- ممالیک در مصر.

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	✓
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. دوران، ویل: تاریخ تمدن، جلد سوم قیصر و مسیح، ترجمه گروه مترجمین، تهران، انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی، ۱۳۷۲.
۲. بیگدلی، علی: تاریخ یونان و روم، تهران، دانشگاه پیام نور، ۱۳۸۵.
۳. شیخ نوری، محمدمیر: تاریخ بیزانس، تهران، دانشگاه پیام نور، ۱۳۸۴.
۴. کوریک، جیمز: امپراتوری بیزانس، ترجمه مهدی حقیقت‌خواه، تهران، ققنوس، ۱۳۸۳.
۵. لوکاس، هنری: تاریخ تمدن، ۲ جلد، ترجمه عبدالحسین آذرنگ، تهران، موسسه کیهان، ۱۳۶۶.
۶. ماله، آلبر، ایزاک، ژول: تاریخ ملل شرق و یونان، ترجمه عبدالحسین هژیر، تهران، سمیر، ۱۳۸۳.
۷. ماله، آلبر، ایزاک، ژول: تاریخ رم، ترجمه غلامحسین زیرک‌زاده، ج ۲، تهران، سمیر، ۱۳۸۳.
۸. نوذری، عزت‌الله: اروپا در قرون وسطی، شیراز، نوید، ۱۳۷۳.
۹. ماله، آلبر، ایزاک، ژول: تاریخ قرون وسطی، ترجمه عبدالحسین هژیر، تهران، سمیر، ۱۳۸۳، جلد سوم.



تاریخ جهان از نیمه دوم قرن ۱۵ میلادی تا فروپاشی بلوک شرق در قرن بیستم

عنوان درسی به فارسی: تاریخ جهان از نیمه دوم قرن ۱۵ میلادی تا فروپاشی بلوک شرق در قرن بیستم	تعداد واحد: ۲		نوع واحد	تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درسی به انگلیسی: History of the World from the Middle of 15th Century to the Dissolution of the Eastern Bloc in 20th Century
	دروس پیش‌نیاز: تاریخ جهان از عصر باستان تا قرون جدید	نظری عملی			
دروس هم‌نیاز: ندارد	نظری*	تخصصی*	پایه	نظری عملی	
	عملی				
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input type="checkbox"/> سمینار <input type="checkbox"/> کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد <input type="checkbox"/>					
آموزش تکمیلی عملی: <input type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/>					
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی و تاریخ جهان، دوران معاصر.					

اهداف کلی درس: آشنایی با مهمترین کشورها و حکومت‌های جهان در این دوران، آشنایی با پیدایش مفاهیم جدید: رنسانس، تاسیس دولت - ملت‌ها، آشنایی با تحولات کلی اکتشافات جغرافیایی و شرایط کلی حاکم بر تعاملات بین دولت‌ها، آشنایی با جایگاه ایران در تعاملات جهانی این دوران

اهداف رفتاری و کاربردی درس:

- مهارت لازم در شناخت مهمترین منابع و پژوهش‌های انجام یافته درباره این دوران؛
- توانایی لازم در تشریح کلی مهمترین تحولات تاریخ هریک از کشورهای تاثیر گذار در تحولات جهانی؛
- توانایی لازم در تشریح مهمترین ویژگی‌های فرهنگی و تمدنی اروپا و ایالات متحده آمریکا؛
- توانایی لازم در تشریح تحولات کلی جهان اسلام در این دوران.

سرفصل درس:

- پایان قرون وسطی، زوال فنودالیسم، چگونگی شکل‌گیری بورژوازی؛
- سقوط امپراتوری روم شرقی توسط ترکان عثمانی؛
- سفرهای اکتشافی برای رسیدن به هند؛
- جنبش اصلاح دینی (پروتستان)؛
- رشد اومانیست‌ها و نهضت ترجمه در کشورهای اروپای غربی؛



- رقابت اسپانیا، انگلیس در اقیانوس‌ها؛
- انگلستان در زمان الیزابت اول و جانشینان تا انقلاب شکوهمند ۱۶۸۸، تشکیل سلطنت مشروطه؛
- فرانسه در عصر جنگ‌های مذهبی؛
- جنگ‌های سی ساله (۱۶۴۸-۱۶۱۸)، دلایل و نتایج جنگ‌ها، شکل‌گیری اصل ملت، دولت، پیمان و ستفالی؛
- تأثیر منابع و رسالات دانشمندان ایرانی-اسلامی بر شکل‌گیری رنسانس و عصر روشنفکری؛
- شکل‌گیری ایالات متحده آمریکا؛
- اوضاع سیاسی اروپا و فرانسه در آستانه انقلاب؛
- زمینه‌های فکری سیاسی، اقتصادی و اجتماعی بروز انقلاب فرانسه؛
- تحولات سیاسی فرانسه از آغاز انقلاب تا به قدرت رسیدن ناپلئون؛
- جنگ‌های ناپلئونی و کنگره وین و سیستم مترتخ و اتحاد مقدس؛
- قدرت‌گیری ایالات متحده فرمان مونرو، جنگ‌های داخلی؛
- انقلاب‌های ۱۸۳۰ و ۱۸۴۸؛
- فرانسه و ناپلئون سوم؛
- تحولات سیاسی انگلستان در نیمه اول قرن نوزدهم؛
- پیامدهای اجتماعی انقلاب صنعتی در اروپای غربی نیمه اول قرن نوزدهم؛
- ایتالیا در قرن نوزدهم و وحدت سیاسی؛
- تحولات سیاسی در پروس تا وحدت سیاسی آلمان؛
- دوران صلح و ویژگی‌های سیاسی و نظامی آن؛
- دیپلماسی بیسمارک و تشکیل اتحاد مثلث؛
- بحران‌های سیاسی پیش از جنگ جهانی اول؛
- تحولات اجتماعی اروپا در نیمه دوم قرن نوزدهم. حوزه‌های همگانی مطبوعات، جامعه دینی بهداشت، امنیت عمومی؛
- دوره صلح مسلح و فراهم آمدن مقدمات جنگ جهانی اول؛
- روند جنگ جهانی اول در اروپا، آسیا و آفریقا و ورود آمریکا به جنگ؛
- معاهدات سری، پایان جنگ جهانی اول و کنفرانس‌های صلح؛
- فروپاشی امپراتوری‌های کهن؛
- جهان پس از پایان جنگ جهانی اول؛
- بحران اقتصادی سال ۱۹۲۹ م و پیامدهای آن؛



- حمله آلمان به لهستان و آغاز جنگ جهانی دوم؛
- ورود آمریکا به جنگ جهانی دوم؛
- کنفرانس‌های صلح در خلال جنگ جهانی دوم؛
- پایان جنگ جهانی دوم و آغاز جنگ سرد؛
- توسعه سیاسی در اروپای غربی و ایالات متحده بعد از جنگ؛
- اروپای غربی در سال‌های ۱۹۹۰م سیاست نگرانی اقتصادی؛
- رقابت‌های آمریکا و شوروی در خلال جنگ سرد؛
- روابط بین‌الملل از ۱۹۴۵ میلادی به بعد- بحران موشکی کوبا - مصیب آمریکایی‌ها در ویتنام؛
- مقدمات و چگونگی فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی؛
- اروپای شرقی در سال‌های ۱۹۹۰.

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	✓
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. براین: تاریخ قرون وسطی، اسماعیل دولتشاهی، تهران، دانشگاه تربیت معلم، ۱۳۵۴.
۲. بزرگمهری، مجید: تاریخ روابط بین‌الملل ۱۹۴۵-۱۸۷۰، تهران، انتشارات سمت، ۱۳۸۴.
۳. برشتین، سرژ، میلزا، پی-یر: تاریخ قرن بیستم، ترجمه: امان‌الله ترجمان، ج ۲، مشهد، معاونت فرهنگی آستان قدس رضوی، ۱۳۷۰.
۴. تاپتون، فرانک ب، آلدریج. رابرت: تاریخ اقتصادی و اجتماعی اروپا، ج ۲، ترجمه: کریم پیرحیاتی، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی
۵. تاریخ جهان لاروس: روزگار نو، ترجمه امیر جلال‌الدین اعلم، تهران، سروش، ۱۳۸۳.
۶. طباطبایی، سیدجواد: جدال قدیم و جدید، تهران، نشر نگاه معاصر، ۱۳۸۲.
۷. لطفی، نقی، عزیزاده، محمدعلی: تاریخ تحولات اروپا در قرون جدید، ۱۷۸۹-۱۴۵۳، تهران، سمت، ۱۳۸۴.
۸. ماله، آلبر: تاریخ قرون جدید، ترجمه فخرالدین شادمان، تهران، دنیای کتاب، ۱۳۶۳.
۹. گرنوی، جان: تاریخ جهان در قرن بیستم، ترجمه: جمشیدشیرازی و دیگران، ج ۳، تهران، نشر و پژوهش فروزان روز، ۱۳۷۷.
۱۰. لیتل‌فیلد: تاریخ اروپا از ۱۸۱۵ به بعد، ترجمه فریده قرجه‌داغی، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۶.
۱۱. نقیب‌زاده، احمد: تحولات روابط بین‌الملل (از کنگره وین تا امروز)، تهران ۱۳۷۴، شرکت نشر قومس، ۱۳۷۴.



تاریخ اقتصادی ایران

عنوان درسی به فارسی: تاریخ اقتصادی ایران	تعداد واحد: ۲	عنوان درسی به انگلیسی: Economic History of Iran	تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد	جبرانی نظری	دروس پیش‌نیاز: جامعه‌شناسی تاریخی و تاریخ اجتماعی ایران، تاریخ فرهنگی ایران.
	پایه نظری عملی					
					تخصصی* نظری*	دروس هم‌نیاز: ندارد
					اختیاری نظری	
					عملی	
					عملی	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه سمینار کارگاه جلسه نقد						
آموزش تکمیلی عملی: دارد ندارد <input type="checkbox"/>						
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input type="checkbox"/>						
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران - گرایش تاریخ اقتصادی.						

اهداف کلی درس: آشنایی با ادوار تحول اقتصادی در تاریخ ایران، آشنایی با نظریات مهم تاریخ اقتصادی در ایران و جهان، شناخت الگوهای نظری اقتصادی و انطباق آنها با تحولات اقتصادی، تقویت الگوهای مطالعاتی میان رشته‌ای در عرصه مطالعات تاریخ اقتصادی، شناخت دانشجویان از روند تحولات اقتصاد کشاورزی در ایران، شناخت دانشجویان از روند تحولات اقتصاد پیشه‌وری و صنعتی در ایران، آشنایی دانشجویان با منابع و مآخذ تاریخ اقتصادی ایران، آشنایی با اهمیت تاریخ اقتصادی در تحلیل تاریخ ایران.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- دانشجویان باید بتوانند منابع و مآخذ مطالعات تاریخ اقتصادی ایران را شناسایی و مورد بهره‌برداری قرار دهند؛
- دانشجویان باید نظریه‌های تاریخ اقتصادی و نحوه کاربرد آن در تحلیل تاریخ اقتصادی ایران را بدانند؛
- دانشجویان باید در مورد سیر تاریخ اقتصاد کشاورزی در ایران تحلیل کلی ارائه کنند؛
- دانشجویان باید در مورد سیر تاریخ اقتصاد صنعتی در ایران تحلیل کلی ارائه کنند؛
- دانشجویان باید در مورد سیر تاریخ اقتصاد دامپروری و کوچرویی در ایران تحلیل کلی ارائه کنند.



- تعریف تاریخ اقتصادی، روش‌ها، نظریه‌ها، قلمروها و مفاهیم؛
- دوره‌بندی تاریخ اقتصادی ایران؛
- مآخذشناسی تاریخ اقتصادی ایران؛
- آشنایی با نظریه‌های مطرح در باب تاریخ اقتصادی ایران؛
- آشنایی با عوامل تولید و ساختارهای مرتبط با اقتصاد کشاورزی ایران؛
- آشنایی با عوامل تولید و گروه بندی مربوط در اقتصاد پیشه‌وری ایران؛
- آشنایی با عوامل و گروه بندی مربوط در اقتصاد تجاری ایران؛
- سیر تحول نهادهای اقتصاد سنتی و جدید (موسسات اقتصادی؛ کاروانسرا؛ باراندازها، بنادر، نهادهای مدرن اقتصادی در ایران)؛
- تاریخ اقتصاد شهری: بازار، تولید پیشه‌وری، خدمات شهری؛
- تاریخ اقتصاد روستایی: مناسبات تولید، مالکیت زمین، دامپروری، باغداری؛
- تاریخ اقتصاد مالی و پولی ایران؛
- نظام مالیات‌ها و الگوهای مالیات‌ستانی؛
- نقش عوامل داخلی و خارجی در تحولات اقتصادی ایران: نقش تهاجمات خارجی، ناامنی سرمایه؛
- نقش راه‌های داخلی و خارجی در تاریخ اقتصادی ایران: شبکه داخلی راه‌ها، جاده ابریشم، راه‌های دریایی؛
- دولت و اقتصاد در ایران (اقتصاد سیاسی): تشکیلات اقتصادی، سیاست‌های اقتصادی، آموزه‌های اقتصادی.

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	
			عملکردی			



منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. احمد، خورشید؛ ۱۳۷۴؛ مطالعاتی در اقتصاد اسلامی؛ ترجمه محمدجواد مهدوی؛ مشهد: بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی.
۲. اشرف، احمد؛ ۱۳۵۹؛ موانع تاریخی رشد سرمایه‌داری در ایران؛ تهران: زمینه.
۳. اشرف، احمد؛ ۱۳۸۷؛ طبقات اجتماعی، دولت و انقلاب در ایران/ احمد اشرف، علی بنوعزیزی؛ ترجمه سهیلا ترابی‌فارسانی؛ تهران، نیلوفر.
۴. بلاگ، مارک؛ ۱۳۸۰؛ روش‌شناسی علم اقتصاد: اقتصاددانان چگونه تبیین می‌کنند ترجمه غلامرضا آزاد (ارمکی)؛ ویراستار کاظم فرهادی؛ تهران: نشر نی.
۵. آلتهایم، فرانتس؛ کمکهای اقتصادی در دوران باستان یا امپراتوریهای بزرگ و همسایگان آنها؛ ۱۳۶۹؛ ترجمه امیرهوشنگ امینی؛ تهران: سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی.
۶. برودل، فرنان؛ ۱۳۷۲؛ روح سرمایه‌داری و حیات مادی ۱۸۰۰-۱۴۰۰؛ ترجمه بهزاد باشی؛ تهران: نشر نی.
۷. پطروشفسکی، ایلیا پاولویچ؛ ۱۳۵۷؛ کشاورزی و مناسبات ارضی در ایران عهد مغول؛ ترجمه کریم کشاورز؛ تهران: نیل.
۸. تاوونی، ریچارد؛ ۱۳۷۷؛ دین و ظهور سرمایه‌داری، ترجمه احمد خزاعی، تهران، نشر مرکز.
۹. تواناییان فرد، حسن؛ ۱۳۶۱ تاریخ اندیشه‌های اقتصادی در جهان اسلام، تهران، بی نا.
۱۰. شیرین کام، فریدون؛ ۱۳۹۳؛ سرگذشت پنجاه کنشگر اقتصادی ایران؛ به کوشش فریدون شیرین کام، ایمان فرجام‌نیا؛ تهران: فرهنگ صبا.
۱۱. عیسوی، چارلز؛ ۱۳۸۸؛ تاریخ اقتصادی ایران؛ عصر قاجار، ترجمه یعقوب آژند، تهران، گستره
۱۲. کاتوزیان، محمدعلی؛ ۱۳۶۶؛ اقتصاد سیاسی ایران: استبداد و شبه مدرنیسم ۱۳۵۷-۱۳۵۰، تهران، مرکز
۱۳. لمبتون، آن کاترین؛ ۱۳۶۲؛ مالک و زارع در ایران؛ ترجمه منوچهر امیری؛ تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
۱۴. وبر، ماکس؛ ۱۳۷۱؛ اخلاق پروتستان و روح سرمایه‌داری، ترجمه: عبدالمعبود انصاری؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت).
۱۵. ولی، عباس؛ ۱۳۸۰؛ ایران پیش از سرمایه‌داری، ترجمه حسن شمس آوری؛ تهران، مرکز.
۱۶. یوسفی‌فر، شهرام؛ ۱۳۹۰؛ شهر و روستا در سده‌های میانه تاریخ ایران؛ تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.



تاریخ فرهنگی ایران

عنوان درسی به فارسی: تاریخ فرهنگی ایران	تعداد واحد: ۲	تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد	نظری	جبرانی	دروس پیش‌نیاز: روش تحقیق در تاریخ
				عملی	پایه	
عنوان درسی به انگلیسی: Cultural History of Iran				نظری*	تخصصی*	دروس هم‌نیاز: ندارد
				عملی		
				نظری	اختیاری	
				عملی		
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input type="checkbox"/> سمینار <input type="checkbox"/> کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد <input type="checkbox"/>						
آموزش تکمیلی عملی: <input type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/>						
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input type="checkbox"/>						
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران - گرایش تاریخ فرهنگی.						

اهداف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مقولات تاریخ فرهنگی ایران، بررسی نقش ذهنیت اجتماعی و سیاسی در جهت‌گیری فرهنگی جامعه ایران، ارزیابی از ابعاد تاریخی مغفول مانده تاریخ ایران با توجه به رویکرد جزئی نگر در مطالعات تاریخ فرهنگی

اهداف رفتاری و کاربردی:

- شناخت حدود و ثغور موضوعی و معنایی تاریخ فرهنگی؛
- بررسی و شناسایی منابع تاریخ فرهنگی از میان متون تاریخ‌نگاری، متون ادبی، متون فلسفی و میراث علمی گذشته ایران؛
- شناخت نظریات اصلی در مطالعات تاریخ فرهنگی و اهمیت آنان؛
- شناخت الگوهای روش‌شناسی جزئی نگر و خرد در فهم دقیق‌تر گذشته تاریخی ایران و فهم کاربردی از تاریخ در پرتو روش‌های جامعه‌شناختی و مطالعات فرهنگی؛
- درک و شناخت جایگاه فرهنگ در تحولات اجتماعی، سیاسی و فرهنگی ایران در ادوار مختلف.

سرفصل درس:

- مباحث نظری و معرفت‌شناختی تاریخ فرهنگی



- تعریف فرهنگ و تاریخ فرهنگی، مفاهیم و قلمروها و تفاوت آن با تاریخ فرهنگ و جایگاه موضوع فرهنگ در مطالعات تاریخی؛
- موضوعات اصلی تاریخ فرهنگی: فرهنگ مردم، فرهنگ روزمره، خلیقات و روحیات مردم، احساسات و عواطف و..؛
- روش تحقیق در تاریخ فرهنگی، الگوهای روش شناختی تاریخ فرهنگی؛
- مآخذشناسی تاریخ فرهنگی: سکه‌ها، مهرها، سنگ نوشته‌ها و متون ادبی؛
- نظریه‌های جامعه‌شناسی فرهنگی و انطباق آن با رویدادهای تاریخی؛
- سنت‌های اصلی در تاریخ فرهنگی؛
- حوزه‌های موضوعی تاریخ فرهنگی؛
- دین و تاریخ فرهنگی در ایران؛
- باورها و سنت‌های اجتماعی در ادوار تاریخ ایران؛
- هویت اجتماعی و فرهنگی (گروه‌های قومی و مذهبی در ایران و نقش اجتماعی آنان در تحولات)؛
- نقش باورها، ذهنیت‌ها، اخلاقیات فرهنگی و اجتماعی ایرانیان در وقوع رخدادهای تاریخی؛
- فرهنگ سیاسی ایران به مثابه حوزه مطالعاتی تاریخ فرهنگی؛
- تاریخ بدن؛
- فرهنگ مادی؛
- تاریخ حافظه؛
- بررسی تاریخ فرهنگی آموزش در ادوار جدید و معاصر تاریخ ایران؛
- حوزه فرهنگ عامه: ترانه‌های عامه، داستان‌های عامه، رقص‌ها، مناسک، هنرها، موسیقی، نمایش، و....؛
- بررسی مفهوم ذهنیت اجتماعی و ارزیابی خصوصیات اخلاقی و رفتار جمعی ایرانیان در ادوار مختلف تاریخی.

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	✓
			عملکردی			



منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. آرون، ریمون؛ ۱۳۸۷؛ مراحل اساسی اندیشه در جامعه‌شناسی؛ ترجمه باقر پرهام؛ تهران: علمی فرهنگی.
۲. استوری، جان؛ ۱۳۸۶؛ مطالعات فرهنگی درباره فرهنگ عامه؛ ترجمه حسین پاینده؛ تهران: نشر آگاه.
۳. بارکر، کریس؛ ۱۳۸۶؛ مسائل محوری در مطالعات فرهنگی؛ ترجمه عباس کاظمی، محمد رضایی؛ تهران: نشر دانشگاهی.
۴. برگ، پیتر؛ ۱۳۹۲؛ تاریخ فرهنگی چیست؛ ترجمه نعمت‌الله فاضلی و مرتضی قلیچ؛ تهران: پژوهشکده تاریخ ایران.
۵. دورینگ، سایمون؛ ۱۳۷۸؛ مطالعات فرهنگی؛ ترجمه حمیرا مشیرزاده؛ تهران: موسسه فرهنگی آینده پویان.
۶. راوندی، مرتضی؛ ۱۳۶۴؛ سیر فرهنگ و تاریخ تعلیم و تربیت در ایران و اروپا؛ تهران: نشر گویا.
۷. شریف، محمدرضا؛ ۱۳۸۰؛ انقلاب آرام: درآمدی بر تحول فرهنگ سیاسی در ایران معاصر، تهران، روزنه.
۸. فاضلی، نعمت‌الله؛ ۱۳۹۳؛ تاریخ فرهنگی ایران مدرن؛ تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۹. میرزایی، حسین؛ ۱۳۹۲؛ درآمدی بر روش‌شناسی مطالعات فرهنگی (مجموعه مقالات)؛ تهران، پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی.
۱۰. میلتر، آندرو، براویت، چف؛ ۱۳۸۵؛ درآمدی بر نظریه فرهنگی معاصر؛ ترجمه جمال محمدی؛ تهران: ققنوس.
۱۱. هال، استوارت؛ ۱۳۸۶؛ مطالعات فرهنگی و میراث نظری آن؛ ترجمه محمد رضایی؛ تهران: جهاد دانشگاهی.



تاریخ علم و فناوری در ایران

عنوان درسی به فارسی: تاریخ علم و فناوری در ایران	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	تعداد ساعت: ۳۲	جبرانی	نظری عملی	دروس پیش‌نیاز: روش پژوهش در علوم تاریخی
				پایه	نظری عملی	دروس هم‌نیاز: تاریخ اقتصادی
عنوان درسی به انگلیسی: History of Science and Technology in Iran						
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input type="checkbox"/> سمینار <input type="checkbox"/> کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد <input type="checkbox"/>						
آموزش تکمیلی عملی: <input type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/>						
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input type="checkbox"/>						
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ علم با گرایش تاریخ علم دوره اسلامی						

اهداف کلی درس: آشنایی با تعریف‌های علم و سیر تاریخی مفهوم آن، وجوه تمایز علم با مقولاتی چون فناوری و...، آشنایی با قلمروهای موضوعی و زمینه‌های تحقیق در تاریخ علم در ایران، آشنایی با زمینه‌ها و عوامل رشد و افول علم در ایران.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- دانشجو باید بتواند فهم تاریخی از مقوله علم و تفاوت و تمایزهای آن با مقولات مشابه به دست دهد؛
- دانشجو باید بتواند منابع تاریخ علم در ایران را شناسایی کند؛
- دانشجو با سرگذشت و تحولات علوم در تمدن ایران آشنا شود؛
- دانشجو با سرگذشت دانشمندان ایرانی در رشته‌های مختلف آشنایی اجمالی پیدا نماید؛
- منابع علوم مختلف را در تاریخ ایران بتواند شناسایی و مورد بهره‌برداری قرار دهد؛
- با منابع و مراجع اصلی تاریخ علم در ایران آشنا گردد.

سرفصل درس:

- تعریف‌های علم، سیر تاریخی مفهوم علم، مفهوم تاریخ علم؛
- نظریه‌های مربوط به تاریخ علم و رابطه آن با فلسفه علم، جامعه‌شناسی علم و ...؛
- سرآغازها و پیشینه مطالعات تاریخ علم، چهره‌های برجسته تاریخ‌نگاری علمی؛
- معرفی آثار برجسته تاریخ‌نگاری علم در جهان؛



- لوازم و ضرورت‌های تاریخ علم با تاکید بر مسائل تاریخ ایران؛
- منبع‌شناسی تاریخ علم در ایران؛
- روش تحقیق در تاریخ علم؛
- تاریخ علم در ایران با تاکید بر علوم دقیقه و آشنایی با چهره‌های برجسته هر رشته؛
 - طبیعیات؛ پزشکی و داروسازی؛ کشاورزی و گیاه‌شناسی؛
 - نجوم و ریاضیات؛
- زمینه‌ها و عوامل رشد و افول علم در ایران؛
- طبقه‌بندی علوم و سیر تحول آن؛
- تاریخ علم در جهان؛
- علوم جدید و علوم انسانی؛
- انقلاب‌های علمی جهان: مراحل، درون مایه‌های اصلی، نتایج؛
- تاریخ نهادهای علمی در ایران.

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	✓
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. سارتون، جرج؛ ۱۳۸۰؛ درآمدی بر تاریخ علم، ترجمه غلامحسین صدری افشار؛ تهران: علمی فرهنگی.
۲. سارتون، جرج؛ ۱۳۳۳؛ سرگذشت علم فصول چند درباره تاریخ علم؛ ترجمه احمد بیرشک؛ تهران: کتابفروشی ابن سینا.
۳. سارتون، جرج؛ ۱۳۸۸؛ گفتارهایی در تاریخ علم؛ ترجمه غلامحسین صدری افشار؛ تهران: آبیژ.
۴. قربانی، ابوالقاسم؛ ۱۳۶۵؛ زندگی‌نامه ریاضیدانان دوره اسلامی؛ تهران: نشر دانشگاهی.
۵. نصر، سید حسین؛ ۱۳۷۰؛ علم در اسلام؛ ترجمه احمد آرام؛ تهران: سروش.
۶. نصر، سیدحسین؛ ۱۳۴۶؛ آراء دانشمندان مسلمان درباره طبیعت؛ تهران: خوارزمی.
۷. رنان، کالین ا؛ ۱۳۶۶؛ تاریخ علم کمبریج؛ ترجمه حسن افشار؛ تهران: نشر مرکز.
۸. هال، لوئیس ویلیام هلزی؛ ۱۳۶۳؛ تاریخ و فلسفه علم؛ ترجمه عبدالحسین آذرنگ؛ تهران: سروش.
۹. کوهن، توماس اس؛ ۱۳۸۳؛ ساختار انقلاب‌های علمی؛ ترجمه عباس طاهری؛ تهران: نشر قصه.
۱۰. چالمرز، آلن فرانسیس؛ ۱۳۷۴؛ چیستی علم: درآمدی بر مکاتب علم‌شناسی فلسفی؛ ترجمه سعید زیباکلام؛ تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.



تاریخ ادبیات ایران

عنوان درسی به فارسی: تاریخ ادبیات ایران	تعداد واحد: ۲	تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش‌نیاز: جامعه‌شناسی تاریخی و تاریخ اجتماعی ایران؛ آشنایی با انواع خط‌ها در گستره تمدن ایران
					عملی	
عنوان درسی به انگلیسی: History of Literature of Iran	دروس هم‌نیاز: تاریخ فرهنگی ایران؛					
	تخصصی*	نظری*	عملی	اختیاری	نظری	عملی
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input type="checkbox"/> سمینار <input type="checkbox"/> کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد						
آموزش تکمیلی عملی: <input type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد						
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی						
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران متخصص رشته ادبیات فارسی						

اهداف درس: آشنایی با مفاهیم و مؤلفه‌های تاریخ ادبیات ایران، تبارشناسی تاریخ ادبیات ایران، توانایی شناخت عوامل سیاسی و اجتماعی دخیل در روند تحولات تاریخ ادبیات و شکل‌گیری سبک‌های مختلف ادبی، توانایی فهم اهمیت منابع ادبی (منظوم و مثنوی) در بررسی‌های تاریخی به‌عنوان یکی از منابع مهم اطلاعات تاریخ و منعکس‌کننده اوضاع سیاسی، اجتماعی و اقتصادی ایران. تعریف تاریخ ادبیات و مفاهیم و مؤلفه‌های مربوط به آن، شناخت قلمروهای تاریخ ادبیات ایران، آشنایی با مطالعات انجام‌یافته درباره تاریخ ادبیات ایران

اهداف رفتاری و کاربردی:

- مهارت‌آموزی در فهم و تحلیل مسائل تاریخ ادبیات ایران؛
- شناخت شاعران، نویسندگان و ادیبان تاریخ ایران؛
- شناخت و دسته‌بندی مکتب‌ها و جریان‌ها و سبک‌های مهم در تاریخ ادبیات ایران؛
- توانایی شناخت منابع و مطالعات انجام‌یافته پیرامون تاریخ ادبیات ایران؛
- کسب مهارت برای تحقیق در حوزه مسائل تاریخ ادبیات ایران؛
- درک و دریافت منابع ادبی (منظوم و مثنوی) در مطالعات تاریخی؛



• ایجاد انگیزه برای پژوهش در حوزه تاریخ فکر و تفکر سیاسی در ایران معاصر.

سرفصل درس:

- مباحث نظری و روش‌شناختی تاریخ ادبیات؛
- مسائل، مفاهیم و منابع تاریخ ادبیات؛
- سیر تحول تاریخی زبان و ادبیات فارسی؛
- قلمروهای زبانی، جغرافیائی و فرهنگی تاریخ ادبیات ایران؛
- دوره‌بندی تاریخ ادبیات ایران؛
- بررسی تاریخ ادبیات سنتی ایران؛
- تاریخ ادبیات ایران از آغاز عهد اسلامی تا دوره سلجوقیان؛
- تاریخ ادبیات ایران از میانه قرن پنج تا آغاز قرن هفتم؛
- تاریخ ادبیات ایران از اوایل قرن هفتم تا پایان قرن هشتم؛
- تاریخ ادبیات ایران از پایان قرن هشتم تا اوایل قرن دهم؛
- تاریخ ادبیات ایران از آغاز سده دهم تا میانه سده دوازدهم؛
- تاریخ سبک‌های ادبی در ایران: سبک‌های شعر فارسی و سبک‌های نثر فارسی؛
- گونه‌های مختلف آثار ادبی؛
- نظریه‌های ادبی؛
- نقدهای ادبی؛
- کاربرد متن‌های ادبی در مطالعات تاریخی و مطالعات میان‌رشته‌ای در حوزه تاریخ و ادبیات؛
- روایت ادبی و روایت تاریخی و نظریه‌های روایت؛
- تاریخ ادبیات جدید ایران.

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. آرین‌پور، یحیی؛ ۱۳۷۲؛ از صبا تا نیما (تاریخ ۱۵۰ سال ادب فارسی)؛ ۲ ج؛ تهران: زوار.



۲. آراین پور، یحیی؛ ۱۳۷۴؛ از نیما تا روزگار ما؛ تهران: زوار.
۳. آژند، یعقوب؛ ۱۳۸۵؛ تجدد ادبی در دوره مشروطه؛ تهران: موسسه تحقیقات و توسعه علوم انسانی.
۴. امریک، رونالد؛ ۱۳۹۲؛ تاریخ ادبیات فارسی (ادبیات ایران پیش از اسلام)، زیر نظر احسان یارشاطر، به کوشش: رونالد امریک، ماریا ماتسوخ، ترجمه فارسی: زیر نظر ژاله آموزگار. تهران: سخن
۵. تفضلی، احمد؛ ۱۳۷۶؛ تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام؛ تهران: سخن.
۶. بهار، محمدتقی؛ ۱۳۶۹؛ سبک‌شناسی، یا، تاریخ تطور نثر فارسی؛ ۳ ج؛ تهران: امیرکبیر
۷. ریپکا، یان و دیگران؛ ۱۳۸۳؛ تاریخ ادبیات ایران (دو جلد: جلد اول: از پیش از اسلام تا سده نوزدهم؛ جلد دوم: ادبیات پارسی در سده بیستم)؛ ترجمه ابوالقاسم سری؛ تهران: سخن.
۸. زرقانی، مهدی؛ ۱۳۸۸؛ تاریخ ادبی ایران و قلمرو زبان فارسی: تطور و دگردیسی ژانرها تا میانه سده پنجم؛ تهران: سخن.
۹. صفا، ذبیح‌الله؛ ۱۳۵۵؛ تاریخ ادبیات ایران؛ تهران: امیرکبیر.
۱۰. صفایی، ابراهیم؛ نهضت ادبی ایران در عصر قاجار؛ تبریز: کتابفروشی ابن سینا.
۱۱. کریمی حکاک، احمد؛ ۱۳۹۲؛ طلعه تجدد در شعر فارسی؛ ترجمه مسعود جعفری؛ لس‌آنجلس: شرکت کتاب.
۱۲. میرعبادینی، حسن؛ ۱۳۸۰؛ صد سال داستان‌نویسی ایران؛ تهران، نشر چشمه.



مبانی و مفاهیم علم سیاست

عنوان درسی به فارسی: مبانی و مفاهیم علم سیاست	تعداد واحد: ۲	تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد	جبرانی	نظری عملی	دروس پیش‌نیاز: تاریخ اندیشه معاصر غرب		
				پایه	نظری عملی			
عنوان درسی به انگلیسی: Fundamentals and Concepts of Politics								
							تخصصی*	نظری* عملی
							اختیاری	نظری عملی
							دروس هم‌نیاز: ندارد	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه سمینار کارگاه جلسه نقد								
آموزش تکمیلی عملی: دارد ندارد <input type="checkbox"/>								
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی نمایش فیلم‌های آموزشی								
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران با گرایش دوره معاصر متخصص در حوزه علم سیاست.								

اهداف کلی درس: شناخت منابع دانش سیاست، آشنائی با مفاهیم سیاسی در متن‌های تاریخی، آشنائی با کاربرد دانش سیاست در علم تاریخ، تبارشناسی مفاهیم سیاسی پرکاربرد در تاریخ ایران، توانائی تأمل در مسائل سیاسی تاریخ ایران

اهداف رفتاری و کاربردی:

- مهارت‌آموزی در فهم و تحلیل مسائل سیاسی در تاریخ ایران؛
- کسب مهارت برای تفکر در مفاهیم سیاسی و کاربردهای آن در تاریخ ایران؛
- توانایی شناخت منابع مربوط به مباحث سیاسی در تاریخ ایران؛
- کسب مهارت برای تحقیق در حوزه مسائل سیاسی گذشته و امروز کشور؛
- ایجاد انگیزه برای پژوهش در حوزه مطالعات میان رشته‌ای (تاریخ و سیاست) در تاریخ ایران؛
- آشنائی با مفاهیم اصلی تاریخ سیاسی ایران در گذشته و امروز.

سرفصل درس

- مفاهیم اصلی دانش سیاسی و کاربرد آن‌ها در دانش تاریخ؛
- نسبت دانش سیاست با دانش تاریخ؛



- تعریف ویژگی‌ها و کارکردهای دولت، حکومت، قدرت و ...؛
- نظام‌های سیاسی و انواع آن‌ها؛
- ایدئولوژی‌های سیاسی؛
- نظریه‌های سیاسی و کاربرد آن‌ها در تاریخ؛
- احزاب و جریان‌های سیاسی با تأکید بر ایران؛
- انقلاب‌ها و اصلاحات و دگرگونی‌های سیاسی؛
- جنگ‌ها، بحران‌ها و چالش‌های سیاسی؛
- نظام بین‌الملل و روابط بین‌المللی؛
- دموکراسی و علم سیاست تاسیسی.

روشن ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. بشیریه، حسین؛ ۱۳۸۷؛ درس‌های دموکراسی برای همه (مبانی علم سیاست تاسیسی)؛ تهران: نگاه معاصر.
۲. برلین، آیزیا؛ ۱۳۸۷؛ فرهنگ اندیشه‌های سیاسی (برگرفته از فرهنگ تاریخ اندیشه‌ها)؛ ترجمه خشایار دیهیمی؛ تهران: نشر نی.
۳. دوورژه، موریس؛ ۱۳۴۳؛ رژیم‌های سیاسی؛ ترجمه ناصر صدرالحفاظی؛ تهران: سازمان کتابهای جیبی.
۴. رضایی‌راد، محمد؛ ۱۳۷۸؛ مبانی اندیشه سیاسی در خرد مزدایی (اندیشه سیاسی در ایران پیش از اسلام)؛ تهران: طرح نو.
۵. فروند، ژولین؛ ۱۳۸۴؛ سیاست چیست؛ ترجمه عبدالوهاب احمدی؛ تهران: آگه.
۶. قوام، عبدالعلی؛ ۱۳۹۰؛ سیاست‌شناسی: مبانی علم سیاست؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی.
۷. مک کالوم، جرال دسی؛ ۱۳۸۳؛ فلسفه سیاسی؛ ترجمه: بهروز جندقی؛ قم: کتاب طه.
۸. وبر، ماکس؛ ۱۳۷۴؛ اقتصاد و جامعه: مفاهیم اساسی جامعه‌شناسی، جامعه‌شناسی اقتصادی، جامعه‌شناسی سیاسی؛ ترجمه عباس منوچهری، مهرداد ترابی‌نژاد، مصطفی عمادزاده تهران، انتشارات مولی.
۹. هاکس‌ورث، ماری؛ ۱۳۸۲؛ علم سیاست و سیاست علم؛ ترجمه علیرضا کاهه؛ تهران: دانشگاه آزاد اسلامی، دفتر پژوهش و تدوین تاریخ انقلاب اسلامی.
۱۰. عالم، عبدالرحمن؛ ۱۳۹۳؛ بنیادهای علم سیاست؛ تهران: نشر نی.



تاریخ تحوّل دولت در ایران

عنوان درسی به فارسی: تاریخ تحوّل دولت در ایران	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درسی به انگلیسی: History of Transformation of Government in Iran	دروس پیش‌نیاز: مبانی علم سیاست و آشنائی با مفاهیم سیاسی. تاریخ فکر و تفکر سیاسی در ایران از آغاز تا مشروطیت	نظری عملی	جبرانی
	تعداد ساعت: ۳۲		نظری عملی		پایه		
دروس هم‌نیاز: جامعه‌شناسی تاریخی و تاریخ اجتماعی ایران	* نظری	* تخصصی	روش آموزش: گفتگو و مباحثه آموزش تکمیلی عملی: دارد <input checked="" type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/> سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>	رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران با گرایش دوره معاصر متخصص در حوزه علم سیاست.	* نظری	اختیاری	روش آموزش: گفتگو و مباحثه آموزش تکمیلی عملی: دارد <input checked="" type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/> سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>
	عملی				عملی		
	* نظری	اختیاری			* نظری		
	عملی	اختیاری			عملی		

اهداف کلی درس: شناخت منابع و مطالعات انجام یافته در باره ساخت دولت و حکومت در تاریخ ایران.

آشنائی با مفاهیم دولت و حکومت و ساخت آن و ریشه‌یابی آن‌ها در متن‌های تاریخی؛ آشنائی با مبانی نظری دولت در ایران؛ تبارشناسی دولت و ساخت قدرت در تاریخ ایران؛ تأمل در ماهیت دولت و قدرت در تاریخ ایران.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- مهارت‌آموزی در فهم و تحلیل مسائل دولت، نظریه‌های دولت و ساخت قدرت در تاریخ ایران؛
- کسب مهارت برای تفکر در ماهیت دولت و ساختار قدرت در تاریخ ایران؛
- توانایی شناخت منابع و مطالعات انجام یافته پیرامون مبانی دولت و ساخت حکومت در تاریخ ایران؛
- کسب مهارت برای تحقیق در حوزه مسائل دولت و حکومت در تاریخ ایران؛
- ایجاد انگیزه برای پژوهش در حوزه دولت و حکومت در ایران با بهره‌گیری از مطالعات میان رشته‌ای تاریخ و سیاست؛
- شناخت قلمروهای حکومت و دولت؛
- آشنائی با تحول دولت در تاریخ ایران.

سرفصل‌های مطالب درس

- تعریف دولت و حکومت و بررسی پیشینه‌ی تاریخی آن؛



- قلمروهای دولت و حکومت؛
- نظریه‌های دولت در تاریخ ایران؛
- ساخت دولت و حکومت در ایران پیش از اسلام؛
- ساخت دولت و حکومت در ایران بعد از اسلام و سیر تحول آن؛
- علل تحول در ساختارهای قدرت و حکومت در دوره قاجار؛
- نهادهای قدرت در تاریخ ایران؛
- ساخت دولت و حکومت در دوره مشروطه؛
- ساخت دولت در دوره پهلوی؛
- ساخت دولت در نظام جمهوری اسلامی.

روشن ارزشیابی					
ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓
			عملکردی		

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. افضلی، رسول؛ ۱۳۸۵؛ دولت مدرن در ایران (مجموعه مقالات)؛ قم: دانشگاه علوم انسانی مفید.
۲. بارتولد، و.و؛ ۱۳۷۷؛ خلیفه و سلطان؛ ترجمه س. یروس ایزدی؛ تهران: امیرکبیر.
۳. بشیریه، حسین؛ ۱۳۸۱؛ دیباچه‌ای بر جامعه‌شناسی سیاسی ایران؛ تهران: نگاه معاصر.
۴. جعفریان، رسول؛ ۱۳۷۳؛ تاریخ تحول دولت و خلافت؛ قم: حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی.
۵. فیرحی، داود؛ ۱۳۸۲؛ نظام سیاسی دولت در اسلام؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)؛ قم: موسسه آموزشی عالی باقرالعلوم (ع).
۶. قادری، حاتم؛ ۱۳۹۰؛ تحول مبانی مشروعیت خلافت؛ تهران: نشر علم.
۷. لمبتن، آن. کی. اس؛ ۱۳۷۹؛ دولت و حکومت در دوره میانه اسلام؛ ترجمه علی مرشدی‌زاده؛ تهران: موسسه فرهنگی انتشاراتی تبیان.
۸. لمبتن، آن. کی. اس؛ ۱۳۷۹؛ نظریه دولت در ایران؛ گردآوری و ترجمه: چنگیز پهلوان؛ تهران، نشر گبو.
۹. موسویان، ابوالفضل؛ ۱۳۸۱؛ مبانی مشروعیت حکومت: جایگاه رای و بیعت در اندیشه اسلامی؛ تهران: ذکر.
۱۰. شهابی، هوشنگ؛ ۱۳۸۰؛ نظام‌های سلطانی / به‌کوشش هوشنگ شهابی و خوان لینز؛ مترجم منوچهر صبوری؛ تهران: شیرازه
۱۱. وینسنت، اندرو؛ ۱۳۷۱؛ نظریه‌های دولت؛ ترجمه حسین بشیریه؛ تهران: نشر نی.



تاریخ فکر و تفکر سیاسی در ایران از دوره قاجار تا امروز

عنوان درسی به فارسی: تاریخ فکر و تفکر سیاسی در ایران از دوره قاجار تا امروز	تعداد واحد: ۲		نوع واحد	تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درسی به انگلیسی: History of Political Thought in Iran; from Qajar Era to Today
	نظری	جبرانی			
عنوان درسی به فارسی: مبانی علم سیاست و آشنائی با مفاهیم سیاسی	عملی	پایه	نظری	عملی	عنوان درسی به انگلیسی: History of Political Thought in Iran; from Qajar Era to Today
	نظری*				
عنوان درسی به فارسی: مبانی دولت و ساخت قدرت در تاریخ ایران	عملی	اختیاری	نظری	عملی	عنوان درسی به انگلیسی: History of Political Thought in Iran; from Qajar Era to Today
	نظری*				
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد <input checked="" type="checkbox"/>					
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/> سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: متخصص تاریخ ایران با تخصص در اندیشه سیاسی.					

اهداف کلی درس: آشنائی با مفاهیم تاریخ فکر و تفکر سیاسی در دوره معاصر، شناخت جریان‌های فکری در تاریخ ایران از رویارویی غرب تا امروز با رویکرد نقادانه. تبارشناسی تاریخ فکر و تفکر سیاسی در ایران معاصر. توانائی تأمل در تاریخ فکر و تفکر سیاسی در تاریخ ایران از دوره قاجار تا امروز. ایجاد انگیزه برای پژوهش در حوزه تاریخ فکر و تفکر سیاسی در ایران معاصر.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- مهارت‌آموزی در فهم و تحلیل مسائل تاریخ فکر و تفکر سیاسی در تاریخ معاصر ایران؛
- شناخت متفکران سیاسی ایران و دسته‌بندی آن‌ها در دوره معاصر؛
- کسب مهارت برای تفکر در ماهیت تاریخ فکر و تفکر سیاسی در ایران معاصر؛
- توانایی شناخت منابع و مطالعات انجام یافته پیرامون تاریخ فکر و تفکر سیاسی در دوره معاصر؛
- کسب مهارت برای تحقیق در حوزه مسائل تاریخ فکر و تفکر سیاسی در تاریخ معاصر ایران؛
- توانایی در تبارشناسی مسائل تاریخ فکر و تفکر سیاسی در تاریخ معاصر ایران.



سرفصل درس:

- مدرنیته و تحول مبانی تاریخ فکر و تفکر سیاسی؛
- قلمروهای تاریخ فکر و تفکر سیاسی در تاریخ معاصر ایران؛
- منابع اصلی تاریخ فکر و تفکر سیاسی در تاریخ ایران پس از رویارویی با غرب تا امروز؛
- گونه‌شناسی تفکر سیاسی در ایران معاصر مشروطیت و تحول تاریخ فکر و تفکر سیاسی در ایران؛
- مسائل، مبانی و مفاهیم اصلی فکر و تفکر سیاسی در ایران معاصر؛
- شناسایی و دسته‌بندی جریان‌های اصلی تاریخ فکر و تفکر سیاسی در ایران از پیروزی مشروطیت تا امروز؛

- تاریخ فکر و تفکر سیاسی در دوره پهلوی؛
- تاریخ فکر و تفکر سیاسی از پیروزی انقلاب اسلامی تا امروز.

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. آدمیت، فریدون؛ ۱۳۴۰؛ فکر آزادی و مقدمه نهضت مشروطیت؛ تهران: سخن.
۲. آدمیت، فریدون؛ ۱۳۶۳؛ اندیشه‌های عبدالرحیم طالبوف؛ تهران: دماوند.
۳. اسماعیلی، حمیدرضا؛ ۱۳۸۶؛ دین و سیاست در اندیشه سیاسی معاصر؛ تهران: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی.
۴. بروجردی، مهرزاد؛ ۱۳۸۴؛ روشنفکران ایرانی و غرب: سرگذشت نافرجام بومی‌گرایی؛ ترجمه جمشید شیرازی؛ تهران: نشر و پژوهش فرزانه روز.
۵. رحمانیان، داریوش؛ ۱۳۹۰؛ تاریخ تفکر سیاسی در دوره قاجاریه؛ تهران: پیام نور.
۶. سریع‌القلم، محمود؛ ۱۳۸۶؛ فرهنگ سیاسی ایران؛ تهران: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی.
۷. طباطبایی، جواد؛ ۱۳۸۰؛ تاملی درباره ایران: نظریه حکومت قانون در ایران (جلد دوم، بخش دوم: نظریه‌ی مشروطه‌خواهی)؛ تهران: نگاه معاصر.
۸. طباطبایی، جواد؛ ۱۳۸۲؛ دیباچه‌ای بر نظریه انحطاط ایران (مجموعه اندیشه سیاسی)؛ تهران: نگاه معاصر.
۹. عنایت، حمید؛ ۱۳۶۲؛ اندیشه سیاسی در اسلام معاصر؛ ترجمه بهاء‌الدین خرمشاهی؛ تهران: خوارزمی.
۱۰. کاظمی، علی‌اصغر؛ ۱۳۷۶؛ بحران نوگرایی و فرهنگ سیاسی در ایران معاصر؛ تهران: نشر قومس.



تاریخ محلی و قوم شناسی تاریخی ایران

عنوان درسی به فارسی: تاریخ محلی و قوم شناسی تاریخی ایران	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد	جبرانی	نظری عملی	دروس پیش نیاز: جامعه شناسی تاریخ و تاریخ اجتماعی ایران؛ روش تحقیق
			پایه	نظری عملی	عنوان درسی به انگلیسی: Local History and Historical Ethnology of Iran
تخصصی*	نظری*	اختیاری	نظری عملی	دروس هم نیاز: تاریخ اقتصادی ایران؛ تاریخ فرهنگی ایران	
	عملی		نظری عملی		
روش آموزش: گفتگو و مباحثه سمینار کارگاه جلسه نقد					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ندارد <input type="checkbox"/>					
سفر علمی اینترنت و نرم افزارهای آموزشی نمایش فیلم‌های آموزشی					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران با تخصص تاریخ محلی، مطالعات تاریخ اقوام ایران؛ جغرافیای انسانی، مطالعات تاریخ اقوام؛ انسان شناسی، گرایش انسان شناسی تاریخی.					

اهداف کلی درس: شنایی با حیطه ها و موضوعات تاریخ محلی، آشنایی با چگونگی دست یافتن به منابع در حوزه تاریخ محلی، آشنایی با مکاتب و نظریه‌ها، آگاهی از کاربردها و فواید تاریخ محلی، آشنایی با مفهوم، ابعاد، ویژگی‌های قوم‌شناسی و مردم‌شناسی تاریخی ایران، آگاهی از سیر تحول و عوامل مؤثر بر مردم‌شناسی تاریخی ایران.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- کسب مهارت در کاربست روش تحقیق در تاریخ محلی؛
- تشریح تفاوت های بین انواع حیطه‌های تاریخ‌نگاری محلی؛
- انجام مصاحبه میدانی در تاریخ‌نگاری محلی؛
- تبیین تمایزات بین سبک‌های تاریخ‌نگاری محلی؛
- تشریح مفاهیمی چون: قوم، ایل، قبیله و مانند و ویژگی‌های اساسی اقوام و قبایل در ایران؛
- ارزیابی قلمروهای موضوعی قوم شناسی تاریخی ایران؛
- تشریح پراکندگی تاریخی استقرار اقوام در سرزمین ایران؛
- توصیف تحولات تاریخی و تبار قوم‌های ایرانی.



سرفصل درس:

- تعریف تاریخ محلی و تفاوت آن با اشکال تاریخ شهری و جغرافیای تاریخی؛
- روش تحقیق در تاریخ محلی: تاریخ شفاهی، مصاحبه، مراجع؛
- مکاتب و نظریه های تاریخ محلی: اروپا، آمریکا، فرانسه، ...؛
- مکاتب تاریخ نگاری محلی در ایران: روش، نظریه ها، محورهای مورد مطالعه؛
- مآخذشناسی تاریخ محلی؛
- گونه های مختلف تاریخ نگاری محلی: فتوح، فرهنگ نامه ها، مزارات، تاریخ نامه های عمومی و سلسله ای؛
- الگوی تاریخی تاریخ نگاری محلی در ایران؛
- الگوی جدید تاریخ نگاری محلی در ایران؛
- مفاهیم و کلیات؛ تعریف قوم، قومیت، قبیله، طایفه؛
- سرآغازها و پیشینه مطالعات تاریخی قوم شناسی در ایران و جهان؛
- مرور مکاتب، نظریات قوم شناسی؛
- کاربردهای قوم شناسی برای مطالعات تاریخ ایران؛
- منابع و مآخذ دستیابی به اطلاعات تاریخ اقوام ایران؛
- روش تحقیق در تاریخ اقوام؛
- ایل، ایل گرایی در ایران؛
- تاریخ اقوام ساکن در ایران (کرد، ترک، بلوچ، لر، عرب، و نظایر این ها)؛
- تاریخ جریان زندگی اقتصادی اقوام ساکن در ایران؛
- ویژگی های اساسی اقوام و قبایل در ایران؛
- سیاست های قومی حکومت های ایران؛
- پراکندگی تاریخی استقرار اقوام در سرزمین ایران؛
- جابه جایی و مهاجرت های درون سرزمینی اقوام ایرانی؛
- روابط اقوام و حکومت در ایران.
- مرکزیت گرایی و منطقه گرایی در نزد اقوام ایران
- وضعیت اقوام در دوره معاصر تاریخ ایران

روشن ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون های نوشتاری	✓	✓	✓
			عملکردی			



منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. احمدی، حمید؛ ۱۳۷۸؛ قومیت و قوم‌گرایی در ایران از افسانه تا واقعیت؛ تهران: نی.
۲. افشار سیستانی، ایرج؛ ۱۳۶۶؛ مقدمه‌ای بر شناخت ایل‌ها، چادرنشینان و طوایف و عشایر ایرانی؛ ۲ج؛ تهران: مولف.
۳. امان‌اللهی بهاروند، اسکندر؛ ۱۳۷۰؛ کوچ‌نشینی در ایران؛ پژوهشی درباره عشایر ایران؛ تهران: آگاه.
۴. بهرامی، عسکر؛ ۱۳۸۳؛ جشن‌های ایرانیان، عسکر، تهران، دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
۵. رحمانی‌فر، محمد؛ نگاهی نوین به تاریخ ترک‌های ایران؛ تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، بی تا.
۶. ساعدی‌پور، حمید؛ ۱۳۹۰؛ ایران و اقوام ایران؛ تهران: ادباء.
۷. شهبازی، عبدالله؛ ۱۳۶۹؛ مقدمه‌ای بر شناخت ایلات و عشایر، تهران، نی.
۸. صفی‌نژاد، جواد؛ ۱۳۶۸، عشایر مرکزی ایران، تهران، انتشارات امیرکبیر.
۹. غرایاق زندی، داود؛ ۱۳۸۷؛ ایرانیان عرب تبار (مردم شناسی ساختار قومی اعراب خوزستان)، داود، تهران، نشر افکار.
۱۰. قنوت، عبدالرحیم؛ ۱۳۹۱؛ نقد و بررسی تاریخ‌نگاری محلی ایران در دوره اسلامی تا سده هفتم؛ قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
۱۱. یغمائی، اقبال؛ بلوچستان و سیستان (سرزمین نژاد مردمان و پهلوانان سختکوش)، تهران، انتشارات اداره کل نگارش وزارت فرهنگ و هنر.
۱۲. یوردشاهیان، اسماعیل؛ ۱۳۸۰؛ تبارشناسی قومی و حیات ملی، تهران، نشر و پژوهش فرزاد روز.



آشنایی با زبان و خط و کتیبه های ایران باستان

دروس پیش نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درسی به فارسی: آشنایی با زبان و خط و کتیبه های ایران باستان
	عملی			۱ واحد نظری	
	نظری	پایه		۱ واحد نظری- عملی	
	عملی			تعداد ساعت: ۴۸	
دروس هم نیاز: ندارد	نظری*	تخصصی*	عنوان درسی به انگلیسی: An Introduction to Ancient Iranian Language, Writing System and Epigraphies		
	عملی*				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
روش آموزش: گفتگو و مباحثه سمینار کارگاه جلسه نقد					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ندارد <input type="checkbox"/>					
سفر علمی اینترنت و نرم افزارهای آموزشی نمایش فیلم های آموزشی					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی، آگاه به مسائل تاریخ ایران باستان و خطوط و کتیبه های ایران باستان.					

هدف کلی درس: آشنایی اجمالی با زبان ها، خط های رایج و کتیبه ها در دوران ایران باستان.

اهداف رفتاری و کاربردی درس:

- کسب مهارت در شناسایی خط های اصلی رایج در ایران باستان؛
- معرفی انواع زبان های رایج ایران باستان؛
- ذکر ویژگی های خط ها در دوره های گوناگون تاریخ ایران باستان؛
- آشنایی با مهمترین کتیبه های موجود در ایران باستان؛
- کسب مهارت در فهم محتوای کلی کتیبه های اصلی تاریخ ایران باستان؛
- ذکر ویژگی های اساسی خطوط و زبان های ایران باستان.

سرفصل درس:

- تاریخچه پیدایش خط و سیر تحول آن در خارج از فلات ایران؛
- انواع خطوط رایج در دوره هخامنشی؛
- چگونگی پیدایش، اختراع و نظرات مختلف درباره منشأ خط میخی؛
- انواع خطوط رایج در دوره سلوکی؛
- انواع خطوط دوره اشکانی؛



- ویژگی‌های خط پهلوی اشکانی؛
 - انواع خطوط در دوره ساسانی؛
 - ویژگی‌های خط اوستایی؛
 - چگونگی پیدایش و اختراع خطوط (دوره اشکانی و ساسانی) و نظرات مختلف درباره منشأ آنها؛
 - دوره‌بندی تاریخی زبان فارسی:
- ۱- زبان‌های ایرانی باستان و ویژگی‌های آنها (زبانهای اوستایی، فارسی باستان و زبانهای به جا مانده از زبان ایرانی باستان)؛

۲- زبان‌های ایرانی دوره میانه:

- زبان‌های ایرانی میانه شرقی و غربی؛
- آثار به‌جامانده از الفبای زبان پهلوی اشکانی؛
- آثار به‌جامانده از الفبای زبان پهلوی ساسانی (فارسی میانه)؛

۳- زبان فارسی در دوره نو:

- شناخت کتیبه‌ها بر اساس محتوا، موضوع و پدیدآورنده آنها؛
- آشنایی با نوشته‌های سکه‌ها و مهرها در دوران اشکانی و ساسانی؛
- آشنایی با پیشینه کشف و خواندن متون کتیبه‌ای فارسی باستان و میانه؛
- شناخت ادبیات و پیشینه موضوع و منابع در حوزه زبان فارسی باستان و میانه؛
- بررسی ارتباط و پیوستگی‌های زبان‌های کهن ایرانی و فارسی دوره نو؛
- بررسی ارتباط و تعامل خط‌های فارسی میانه و خط‌های رایج در دوران اسلامی.

روش ارزشیابی

ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	✓	✓	✓
		آزمون‌های نوشتاری			
		عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. ارانسکی، یوسف میخاییلوویچ، زبانهای ایرانی، ترجمه علی‌اشرف صادقی، تهران، سخن، ۱۳۷۸.
۲. راشد محصل، محمدتقی، کتیبه‌های ایران باستان، تهران، دفتر پژوهش‌های فرهنگی، ۱۳۸۰.
۳. آموزگار، ژاله و احمد تفضلی، زبان پهلوی ادبیات و دستور آن، تهران، معین، ۱۳۷۲.
۴. ابوالقاسمی، محسن، راهنمای زبان‌های باستانی ایران، تهران، سمت، ۱۳۷۶.
۵. ابوالقاسمی، محسن، تاریخ زبان فارسی، تهران: سمت، ۱۳۸۹.



۶. تفضلی، احمد، تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام، تهران، انتشارات سخن، ۱۳۷۶.
۷. چرتی، کارلو.ج؛ ادبیات پهلوی؛ ترجمه: پانته آ ثریا؛ تهران، نشر فرزاد روز، ۱۳۹۵.
۸. رضایی باغ بیدی، حسن، تاریخ زبان های ایرانی، مرکز دایره المعارف اسلامی، ۱۳۸۸.
۹. شارپ، رولف نارمن، فرمان های شاهنشاهان هخامنشی، نشر دانشگاه پهلوی شیراز، ۱۳۴۳.
۱۰. مکنزی، دن، فرهنگ کوچک پهلوی، ترجمه مهشید میرفخرایی، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۸.



تاریخ خط در ایران دوره اسلامی و کتیبه‌خوانی

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درسی به فارسی: تاریخ خط در ایران دوره اسلامی و کتیبه‌خوانی		
	عملی			۱ واحد نظری			
	نظری	پایه		۱ واحد نظری- عملی			
	عملی			تعداد ساعت: ۴۸			
دروس هم‌نیاز: ندارد	*نظری*	تخصصی*				عنوان درسی به انگلیسی: History of Handwriting during Islamic Era and Epigraphy	
	عملی						
	نظری	اختیاری					
	عملی						
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد							
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد							
سفر علمی <input checked="" type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>							
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران با گرایش تاریخ فرهنگی و یا اسناد و مدارک آرشیوی و نسخه خوانی، متخصص اسناد تاریخی، نسخ خطی و خطوط ایرانی-اسلامی.							

اهداف کلی درس: شناخت نحوه کار در حوزه خط، آشنایی با انواع خط‌های ایرانی-اسلامی، شناخت تاریخ تحول خط در ایران، شناخت منابع و پژوهش‌های انجام‌یافته در حوزه خط، آشنایی با مباحث و مسائل مرتبط با تغییر الفبا و خط، توانایی پژوهش در حوزه خوانش خطوط و کتیبه‌ها.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- مهارت‌آموزی در فهم و تحلیل مسائل خط و نوشتار؛
- کسب مهارت برای کارورزی و پژوهش درباره‌ی خط و خوانش کتیبه‌ها؛
- توانایی شناخت منابع مربوط به خط؛
- کسب مهارت در تدوین تاریخ خط و سیر تحول آن؛
- کسب مهارت در تحلیل مسائل خط و گفتمان‌های مطرح شده پیرامون آن؛
- کارورزی تاریخی با خواندن انواع خط در کتیبه‌ها.

سرفصل درس:

- تعریف خط و قلمروهای آن؛



- سیر تحول خط در تاریخ ایران؛
- آشنایی با انواع خط و کاربردهای آن در تاریخ ایران؛
- خط کوفی؛
- خط محقق و ریحان؛
- خط ثلث؛
- خط نسخ؛
- خط تعلیق؛
- خط نستعلیق و شکسته نستعلیق؛
- سیاق؛
- گفتمان‌های تغییر خط و القبا در تاریخ ایران؛
- کتیبه‌های ادوار مختلف تاریخ ایران با خطوط اسلامی؛
- نسخه‌های خطی و نسخه خوانی؛
- اسناد تاریخی و سند خوانی.

روش ارزشیابی						
گزارش بازدید علمی	ارائه سمینار	تحقیق پایانی	آزمون نهایی		میان ترم	ارزیابی مستمر
✓	✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓
				عملکردی		

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. استادی، کاظم؛ ۱۳۹۲؛ مجموعه مقالاتی پیرامون خط در ایران؛ تهران: نشر علم.
۲. ایمانی، علی؛ ۱۳۸۶؛ سیر خط کوفی در ایران؛ تهران: زوار.
۳. بیانی، مهدی؛ ۱۳۶۳؛ احوال و آثار خوشنویسان؛ ۲ ج؛ تهران: علمی.
۴. بلر، شیلا؛ نخستین کتیبه‌ها در معماری دوران اسلامی ایران زمین؛ ترجمه مهدی گلچین عارف؛ تهران: فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران، موسسه تالیف، ترجمه و نشر آثار هنری "متن"، ۱۳۹۴.
۵. رفیعی مهرآبادی، ابوالقاسم؛ ۱۳۴۵؛ تاریخ خطوط خطاطان؛ تهران: امیرکبیر.
۶. شیعل، آنه‌ماری؛ ۱۳۸۶؛ خوش‌نویسی اسلامی؛ ترجمه مهناز شایسته‌فر؛ تهران: موسسه مطالعات هنر اسلامی.
۷. صفی‌نژاد، جواد؛ ۱۳۸۷؛ کوششی در آموزش خط سیاق؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران.



۸. فاضلی، محمدتقی؛ سیر تحول خطوط و کتیبه‌خوانی اسلامی؛ خوزستان : دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شوشتر، معاونت پژوهشی، ۱۳۹۳
۹. فضائلی، حبیب؛ ۱۳۵۰؛ اطلس خط؛ اصفهان: انجمن آثار ملی اصفهان.
۱۰. مجموعه مقالات کتیبه‌ها و متون دوران اسلامی/جمعی از پژوهشگران؛ تهران: سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، پژوهشکده زبان و گویش: سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، معاونت فرهنگی و ارتباطات، اداره کل امور فرهنگی، ۱۳۸۵.
۱۱. مخلصی، محمد علی؛ پژوهشی در کتیبه‌های دوران اسلامی تخت جمشید (کاخ داریوش) تهران : سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، پژوهشکده زبان و گویش: سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، اداره کل امور فرهنگی، ۱۳۸۴.



تاریخ ملل و نحل در ایران

عنوان درسی به فارسی: تاریخ ملل و نحل در ایران	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش‌نیاز: ندارد
	تعداد ساعت: ۳۲		پایه	عملی	
عنوان درسی به انگلیسی: History of Al-Milal wa al-Nihal in Iran				تخصصی*	نظری*
	اختیاری			عملی	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد <input checked="" type="checkbox"/>					
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد					
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران با تخصص در حوزه ادیان و مذاهب					

اهداف کلی درس: شناخت منابع و مطالعات انجام یافته در باره ملل و نحل، آشنائی با مفاهیم و مباحث نظری دین، توانائی تأمل در مسائل ملل و نحل ایران، ایجاد انگیزه برای پژوهش در حوزه ملل و نحل در ایران.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- مهارت‌آموزی در فهم و تحلیل مسائل ادیان و مذاهب و فرقه‌های دینی در ایران؛
- کسب مهارت برای پژوهش در تاریخ ملل و نحل ایران؛
- توانایی شناخت منابع و مطالعات انجام یافته پیرامون ملل و نحل در ایران؛
- تعریف مفاهیم مرتبط با ملل و نحل؛
- آشنائی با مباحث نظری و جامعه‌شناسی دین؛
- شناخت قلمروهای جغرافیای ملل و نحل؛
- آشنائی با مطالعات انجام یافته در باره ملل و نحل در ایران.



سرفصل درس:

- مباحث نظری و جامعه‌شناسی دین؛
- بررسی پیشینه ملل و نحل در ایران؛

- ادیان و مذاهب در ایران باستان؛
- تعامل ادیان و فرقه‌های باستانی ایران با دین اسلام؛
- قلمروهای جغرافیای ملل و نحل در تاریخ ایران؛
- مسائل اصلی ملل و نحل در تاریخ ایران؛
- دسته‌بندی ملل و نحل در تاریخ ایران؛
- کشاکش و تعامل ادیان و مذاهب؛
- فرقه‌های ضاله؛
- منازعات مذهبی در ایران معاصر.

روشن ارزشیابی					
ارائه سمینار	تحقیق پایانی	آزمون نهایی		میان‌ترم	ارزیابی مستمر
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓
			عملکردی		

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. ابراهیم‌زاده، عبدالله، نوری، علیرضا علی؛ ۱۳۸۲؛ ادیان الهی و فرق اسلامی؛ قم؛ تحسین.
۲. استادی، رضا؛ ۱۳۷۴؛ مقدمه‌ای بر ملل و نحل یا ادیان و مذاهب؛ قم: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی.
۳. بویس، مری؛ ۱۳۷۷؛ چکیده تاریخ کیش زرتشت؛ ترجمه همایون صنعتی‌زاده؛ تهران: صفی‌علیشاه.
۴. ربانی‌گلپایگانی، علی؛ ۱۳۸۵؛ فرق و مذاهب کلامی؛ قم: مرکز جهانی علوم اسلامی.
۵. سبحانی، جعفر؛ ۱۳۷۱؛ فرهنگ عقاید و مذاهب اسلامی؛ ترجمه محمدعیسی جعفری؛ قم: انتشارات توحید.
۶. شهرستانی، ابوالفتح محمدبن عبدالکریم؛ ۱۳۳۵؛ الملل و النحل؛ ترجمه افضل‌الدین صدر ترکه‌اصفهانی؛ بتصحیح و تحشیه محمدرضا جلالی‌نائینی؛ بی‌جا: [تهران]: تابان (چاپخانه).
۷. شهرستانی، ابوالفتح محمدبن عبدالکریم؛ ۱۳۸۶؛ دین‌ها و کیش‌های ایرانی در دوران باستان؛ به کوشش محسن ابوالقاسمی؛ تهران: هیرمند.
۸. صابری، حسین؛ ۱۳۸۸؛ تاریخ فرق اسلامی؛ ۲ ج؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی.



۹. محقق، مهدی؛ ۱۳۵۵؛ بیست گفتار در مباحث علمی و فلسفی و کلامی و فرق اسلامی؛ با مقدمه ژوزف فان اس؛ زیر نظر مهدی محقق، چارلز آدامز؛ تهران: موسسه مطالعات اسلامی دانشگاه تهران، دانشگاه مک گیل؛ دانشگاه تهران.
۱۰. مشکور، محمدجواد؛ ۱۳۷۵؛ فرهنگ فرق اسلامی؛ با مقدمه و توضیحات کاظم مدیر شانه‌چی؛ مشهد: بنیاد پژوهش‌های اسلامی.
۱۱. مشکور، محمدجواد؛ ۱۳۸۱؛ هفتاد و سه ملت، یا، اعتقادات مذاهب به انضمام: رساله تذکره العقاید، یا، خلاصه ملل و نحل شهرستانی؛ تهران: آشیانه کتاب.



تاریخ تمدن‌های فلات ایران تا پایان دوره ایلام

دروس پیش‌نیاز: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درسی به فارسی: تاریخ تمدن‌های فلات ایران تا پایان دوره ایلام		
	عملی						
	نظری	پایه				تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی						
دروس هم‌نیاز: ندارد	نظری*	تخصصی*		نوع واحد	تعداد ساعت: ۳۲		عنوان درسی به انگلیسی: History and Civilizations of Iranian Plateau to end of Elamite Era
	عملی						
	نظری	اختیاری				تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی						
روش آموزش: گفتگو و مباحثه سمینار کارگاه جلسه نقد							
آموزش تکمیلی عملی: دارد ندارد <input type="checkbox"/>							
سفر علمی اینترنت و نرم افزارهای آموزشی نمایش فیلم‌های آموزشی							
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی تخصص تاریخ ایران باستان.							

اهداف کلی درس: آشنایی با تمدن‌های موجود در فلات ایران پیش از ورود آریایی‌ها، آشنایی با تحولات فلات ایران همزمان با ورود آریایی‌ها، آشنایی اجمالی با تحولات تمدنی مناطق همجوار فلات ایران در دوران پیش از مهاجرت آریایی‌ها و همزمان با آن، آشنایی با فرهنگ و تمدن ایلام و علل ترقی آن تمدن‌ها.

اهداف رفتاری و کاربردی درس:

- توان معرفی تمدن‌های قبل از آریایی در ایران؛
- شناخت تحولات ایران در دوره ورود و سکونت آریایی‌ها؛
- ویژگی‌های سیاسی هر یک از تمدن‌ها؛
- ویژگی‌های فرهنگی و تمدنی هریک از تمدن‌های فلات ایران پیش از آریایی‌ها و همزمان با سکونت آنها؛
- تأثیر و تأثرات تمدن‌ها بر یکدیگر؛
- آشنایی با ساختار حکومتی ایلام؛
- تشریح ساختار اجتماعی و جایگاه زنان در ایلام؛
- تبیین ساختار اقتصادی و روابط تجاری ایلام با ملل همجوار؛
- توضیح دستاوردهای تمدنی ایلام؛
- آگاهی از شاخص‌های فرهنگ و تمدن ایلام.



- مروری بر پیشینه حضور بشر در فلات ایران؛
- تاریخ ایران در دوره پیش از تاریخ:
- الف- دوران پیش از تاریخ:
 - از دوران نئولیتیک تا عصر آهن؛
 - معرفی تمدن های مرتبط از جمله تپه یحیی، شهر سوخته، تپه شوش و تپه گیان، ...؛
 - معرفی مراکز تمدنی مرتبط با هر دوره از جمله لرستان، کرمانشاه، خراسان، آذربایجان شرقی، مازندران، ...؛
- ب- دوران آغاز تاریخی:
 - معرفی تمدن های ایلام، سیلک، شهر سوخته، جیرفت، ...؛
 - خاستگاه و نژاد تمدن های باستانی فلات ایران؛
 - کاسی؛ لولوبی؛ اورارتو؛ گوتی؛ ماننا؛ کاسپی؛ تپورها؛ آمارد؛ قبایل شرقی ایران و غیره؛
 - ساختار حکومتی؛
 - کشمکش با همسایگان و تأثیر آن در افول تمدن؛
 - زبان و خط؛
 - دین و باورهای مذهبی (خدایان، معابد، آیین های مذهبی)؛
 - وضعیت اجتماعی و قوانین حقوقی؛
 - وضعیت اقتصادی و تجاری؛
 - معماری و شهرسازی؛
 - هنر (سفالگری، مجسمه سازی، پیکره تراشی، کتیبه، نقش برجسته و ...)؛
 - علوم و فنون؛
 - ادبیات و اساطیر؛
 - بررسی تأثیر و تأثرات فرهنگی و تمدنی؛
 - بررسی کشفیات باستان شناسی و آثار به جا مانده از تمدن های باستانی فلات ایران؛
- ج: آریایی ها در ایران:



- آریایی‌ها در متون باستانی چون ودا و اوستا، هم در کتیبه‌های هیتی و میتانی و غیره؛
- آریایی‌ها در یافته‌های باستان‌شناختی؛
- آریایی‌ها در مهاجرت و پیش از مهاجرت عوامل موثر در مهاجرت قایل و طوایف مهاجر، مبداء و مسیر مهاجرت؛
- ورود آریایی‌ها به ایران، سکونت آریایی‌ها در ایران؛
- وضعیت سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی آریایی‌ها در ایران؛
- اعتقادات و باورهای آریایی‌ها در ایران.

• د: ایلام:

- معرفی منابع و مآخذ تاریخ، فرهنگ و تمدن ایلام؛
- جغرافیای ایلام؛
- تقسیم‌بندی تاریخ ایلام:
- ۱. ایلام باستان: حدود ۲۷۰۰ پ. م تا ۱۶۰۰ پ. م (نخستین اسناد دودمان پرتی)؛
- ۲. ایلام میانه: حدود ۱۵۰۰ پ. م تا ۱۱۰۰ پ. م (دودمان انزان تا حمله‌ی بابلی‌ها به شوش)؛
- ۳. ایلام نو: حدود ۱۱۰۰ پ. م تا ۵۳۹ پ. م (آغاز دوره‌ی هخامنشی)؛
- ساختار حکومتی ایلام؛
- کشمکش با ملل همجوار و نقش آن در افول تمدن ایلام؛
- زبان و خط ایلام؛
- ساختار اجتماعی و اقتصادی و روش‌ها و ابزار آلات نظامی؛
- مذاهب و خدایان و مراسم مذهبی ایلام؛
- معماری ایلامی: آجر لعاب‌دار، معبد چغازنبیل؛
- فنون: سفال‌گری، فلزکاری، نقش برجسته، حجاری، الواح، آب‌رسانی؛
- تأثیر تمدن ایلامی بر ماد و هخامنشی.



روش ارزشیابی						
ارائه سمینار	تحقیق پایانی	آزمون نهایی		میان‌ترم	ارزیابی مستمر	
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
			آزمون‌های نوشتاری			
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. آمیه، پیر، ۱۳۸۹، تاریخ عیلام، تهران، دانشگاه تهران.
۲. بیانی، شیرین، ۱۳۸۱، تاریخ ایران باستان از ورود آریایی‌ها به ایران تا پایان هخامنشیان، تهران: سمت.
۳. بهزادی، رقیه؛ ۱۳۹۱؛ قوم‌های کهن در قفقاز، ماورای قفقاز، بین‌النهرین و هلال حاصلخیز، تهران، نشر علمی.
۴. پیوترووسکی، بوریس، اورارتو، ۱۳۸۱، ترجمه رشید برناک، تهران، اندیشه نو.
۵. سید سجادی، سید منصور، ۱۳۹۲، نخستین شهرهای فلات ایران (ج ۱ و ۲)، تهران: سمت.
۶. فرای، ریچارد، ۱۳۸۹؛ میراث باستانی ایران، ترجمه مسعود رجب نیا، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
۷. قرشی، امان‌الله، ۱۳۷۳، ایران نامک نگرشی نو به تاریخ و نام ایران، تهران: هرمس.
۸. کرتیس، جان، ۱۳۸۹، بین‌النهرین و ایران در دوران متأخر: قبایل و امپراتوری‌ها ۱۶۰۰-۵۳۹ ق.م، ترجمه زهرا باستی، تهران.
۹. کامرون، جرج؛ ۱۳۷۲؛ ایران در سپیده‌دم تاریخ، ترجمه حسن انوشه، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
۱۰. گیرشمن، رومن؛ ۱۳۷۳؛ ایران از آغاز تا اسلام، ترجمه محمد معین، تهران: علمی و فرهنگی.
۱۱. مجید زاده، یوسف، ۱۳۸۹، تاریخ و تمدن بین‌النهرین، ۳ جلد، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.
۱۲. ملک‌شهمیرزادای، صادق، ۱۳۹۳، اطلس باستان‌شناسی ایران (از آغاز تا پایان دوره یکجانشینی و استقرار در روستاها) تهران: سمت.
۱۳. هیتس، والتر، ۱۳۸۹؛ شهریارای ایلام، ترجمه پرویز رجبی. تهران، نشر ماهی.



تاریخ و تمدن ایران در دوران ماد و هخامنشی

عنوان درسی به فارسی: تاریخ و تمدن ایران در دوران ماد و هخامنشی	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد	جبرانی	نظری عملی	دروس پیش‌نیاز: با رعایت سیر تاریخی
			پایه	نظری عملی	دروس هم‌نیاز: ندارد
عنوان درسی به انگلیسی: History and Civilization of Iran in Median and Achaemenid Era				تخصصی*	نظری* عملی
				اختیاری	نظری عملی
روش آموزش: گفتگو و مباحثه سمینار کارگاه جلسه نقد					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ندارد <input type="checkbox"/>					
سفر علمی اینترنت و نرم افزارهای آموزشی نمایش فیلم‌های آموزشی					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی تخصص تاریخ ایران باستان.					

اهداف کلی درس: بررسی تاریخ و تحولات سیاسی حکومت مادها، بررسی تاریخ و تحولات سیاسی حکومت هخامنشی، آشنایی با دستاوردهای سیاسی و علل اوج و افول این حکومت‌ها، بررسی تحولات اقتصادی و اجتماعی ایران در دوران مادها و هخامنشیان

اهداف رفتاری و کاربردی درس:



- تشریح نحوه پیدایش و افول حاکمیت ماد و هخامنشی؛
- آگاهی از مهم‌ترین وقایع سیاسی عصر ماد و هخامنشی؛
- بررسی ویژگی‌های ساختار حکومتی، تشکیلات اداری و نظامی ماد و هخامنشی؛
- آشنایی با چگونگی ساختار اقتصادی و نحوه مالیات‌گیری ماد و هخامنشی؛
- آشنایی با ویژگی‌های نظامی و مهمترین مقامات ماد و هخامنشی؛
- آشنایی با ساختار اقتصادی (کشاورزی، تجارت، پیشه‌وری)، پول، مالیات، و ..؛
- آشنایی با ساختار اجتماعی، اقوام و گروه‌های اجتماعی، تغییرات اجتماعی و تأثیرات جنگ؛
- مهاجرت، خشکسالی، بیماری‌ها و ... در این دوران.

سرفصل درس:

- معرفی و نقد منابع ماد و هخامنشیان: منابع غیر نوشتاری و نوشتاری؛

- تاریخچه مطالعات ماد و هخامنشی در ایران و فراسوی ایران؛
- حدود جغرافیایی سرزمین ماد؛
- حضور مادها در فلات ایران؛
- شاهان ماد و اقدامات؛
- ماد و سرزمین های همجوار؛
- سقوط پادشاهی ماد؛
- رویارویی مادها و پارس ها؛
- مادها در شاهنشاهی هخامنشی؛
- مهاجرت پارسیان به سرزمین انشان و نقش آنان در تحولات سیاسی منطقه پیش از ظهور کورش دوم هخامنشی؛
- قبایل پارسی و پیشینه خاندان هخامنش؛
- هخامنشیان از تاسیس بوسله کورش دوم تا تثبیت بوسيله داریوش اول؛
- اقدامات داریوش اول؛
- تحولات سیاسی و روابط خارجی در دوران خشایارشا تا داریوش دوم؛
- تحولات سیاسی، روابط خارجی و بحران های داخلی از داریوش دوم تا داریوش سوم؛
- تحولات سیاسی آن سوی مرزهای شاهنشاهی هخامنشی در آستانه هجوم اسکندر؛
- حمله اسکندر به ایران و پیامدهای آن؛
- فعالیت های اسکندر در تداوم حکومت هخامنشی؛
- بررسی دلایل فروپاشی حکومت هخامنشی؛
- جایگاه مقام سلطنت و آیین های درباری؛
- نظام سیاسی و تقسیمات کشوری هخامنشیان؛
- نظام اداری و شیوه حکومت داری و وضعیت نظامی؛
- وضعیت اقتصادی و سیستم مالیاتی؛
- ویژگی های نظامی و نحوه جنگ ها در دوران ماد و هخامنشی؛
- ساختار اقتصادی (کشاورزی، تجارت، پیشه وری)، پول، مالیات، و ..؛
- ساختار اجتماعی، اقوام و گروه های اجتماعی، تغییرات اجتماعی و تاثیرات جنگ ها، مهاجرت، خشکسالی، بیماری ها و ... در این دوران.



روش ارزشیابی					
ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	✓	✓	✓
		✓			
		آزمون‌های نوشتاری			
		عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. اومستد، ا.ت، ۱۳۸۰، تاریخ شاهنشاهی هخامنشی، ترجمه محمد مقدم، تهران: امیرکبیر.
۲. بابلون، ارنست، ۱۳۵۸، سکه‌های ایرانی در دوره هخامنشی، ترجمه ملک زاده بیانی و خان بابا بیانی، تهران، انجمن آثار ملی.
۳. بریان، پیر؛ ۱۳۸۷؛ امپراتوری هخامنشی؛ ترجمه ناهید فروغان؛ تهران: نشر و پژوهش فرزاد روز.
۴. بويس، مری، ۱۳۷۵؛ تاریخ کیش زرتشتی، جلد دوم: هخامنشیان، ترجمه همایون صنعتی‌زاده، تهران: توس.
۵. بیانی، شیرین، ۱۳۸۱، تاریخ ایران باستان از ورود آریایی‌ها به ایران تا پایان هخامنشیان، تهران: سمت.
۶. خنجی، محمدعلی، رساله‌ای در بررسی تاریخ ماد و منشاء نظریه دیاکونوف: همراه با چند مقاله و یادداشت دیگر، تهران، طهوری، ۱۳۵۸.
۷. داندامایف، آ. محمد، ۱۳۸۱، تاریخ سیاسی هخامنشیان، ترجمه خشایار بهاری، تهران، کارنگ.
۸. دیاکونوف، ا. م، تاریخ ماد، ترجمه کریم کشاورز، تهران: علمی و فرهنگی، ۱۳۸۰.
۹. رجبی، پرویز، ۱۳۸۱، هزاره‌های گمشده، تهران: توس.
۱۰. سامی، علی؛ ۱۳۸۸؛ تمدن هخامنشی؛ دو مجلد؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت).
۱۱. شارپ، رلف نارمن، ۱۳۸۲، فرمان‌های شاهنشاهان هخامنشی، تهران: پازینه.
۱۲. فرای، ریچارد، ۱۳۹۳، میراث باستانی ایران، ترجمه مسعود رجب نیا، تهران: علمی و فرهنگی.
۱۳. کنخ، هاید ماری، ۱۳۷۶، از زبان داریوش، ترجمه پرویز رجبی، تهران: کارنگ.



تاریخ و تمدن ایران در دوران سلوکی و اشکانی

عنوان درسی به فارسی: تاریخ و تمدن ایران در دوران سلوکی و اشکانی	عنوان درسی به انگلیسی: History and Civilization of Iran in Seleucid and Arsacid Era	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد	جبرانی	نظری عملی	دروس پیش‌نیاز: با رعایت سیر تاریخی
				پایه	نظری عملی	دروس هم‌نیاز: ندارد
				تخصصی*	نظری* عملی	
				اختیاری	نظری عملی	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه سمینار کارگاه جلسه نقد						
آموزش تکمیلی عملی: دارد ندارد						
سفر علمی اینترنت و نرم افزارهای آموزشی نمایش فیلم‌های آموزشی						
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی تخصص تاریخ ایران باستان.						

اهداف کلی درس: مهارت در شناسایی مهمترین شاخصه‌ها و ممیزه‌های سیاسی تاریخ ایران در دوران سلوکی و اشکانی، شناخت سیر مراحل تکوین، علل بالندگی، عناصر داخلی و خارجی موثر بر تحولات دوران سلوکی و اشکانی؛ آشنایی با روابط ایران با همسایگانش در دوره های سلوکی و اشکانی

اهداف رفتاری و کاربردی درس

- آشنایی با منابع و مأخذ دوره های تاریخ سلوکی و اشکانی؛
- توانایی در توضیح مهمترین ویژگی‌های سیاسی و ساخت قدرت در دوران سلوکی و اشکانی؛
- توانایی فهم تحولات تاریخی دوران سلوکی و اشکانی و تفاوت‌های این ادوار با یکدیگر؛
- توانایی فهم مناسبات خارجی ایران با حکومت‌ها و سرزمین‌های هم عصر؛
- آشنایی با اندیشه‌های سیاسی در دوره‌های مورد بحث؛
- آشنایی با چگونگی ساختار اقتصادی و نحوه مالیات‌گیری؛
- آشنایی با ویژگی‌های نظامی و نحوه جنگ‌ها؛
- آشنایی با ساختار اقتصادی (کشاورزی، تجارت، پیشه‌وری)، پول، مالیات، و ..؛



- آشنایی با ساختار اجتماعی، اقوام و گروه‌های اجتماعی، تغییرات اجتماعی و تأثیرات جنگ‌ها، مهاجرت، خشکسالی، بیماری‌ها و ... در این دوران.

سرفصل درس:

- معرفی و نقد منابع سلوکیان: منابع غیرنوشتاری و نوشتاری؛
- پیدایش حکومت سلوکی: عناصر تشکیل دهنده ساخت حکومت سلوکی؛
- آشنایی با جانشینان اسکندر در سرزمین‌های فتح شده؛
- تأسیس سلسله سلوکی و آغاز حضور آنان در عرصه سیاست و تحولات منطقه؛
- فعالیت‌های شاهان سلوکی از جانشینان سلوکوس اول تا قدرت‌گیری اشکانیان؛
- اقدامات و فعالیت‌های اشکانیان (پارت‌ها) بر ضد سلوکیان؛
- خروج سلوکی‌ها از مرزهای قلمرو اشکانی و فلات ایران؛
- معرفی و نقد منابع اشکانی: منابع غیرنوشتاری و نوشتاری؛
- اشکانیان در دیدگاه مورخان غیر ایرانی؛
- خاستگاه اشکانیان و حضور پارت‌ها در فلات ایران، چگونگی تأسیس دولت اشکانی؛
- شاهان اشکانی از تأسیس حکومت تا تثبیت قدرت؛
- شاهان اشکانی در مقابل امپراتوری روم؛
- مناسبات سیاسی و اقتصادی ایران با مرزهای شرقی و غربی در دوران اشکانی؛
- فعالیت‌های داخلی شاهان اشکانی از یونانی‌مابی تا بومی‌گرایی؛
- بحران‌های داخلی در شاهنشاهی اشکانی؛
- قدرت‌گیری رقیبان داخلی در شاهنشاهی؛
- فعالیت‌های اولیه اردشیر ساسانی؛
- بررسی دلایل فروپاشی شاهنشاهی اشکانی؛
- جنگ‌های روم و ایران در دوره اشکانی؛
- روابط ایران با ارمنستان (شاخه اشکانیان ارمنستان)؛
- خاندان‌های مهم دوره اشکانی؛
- وضعیت نظامی و جنگ‌ها در دوران سلوکی و اشکانی؛
- نظام سیاسی و تقسیمات کشوری، نظام اداری و شیوه حکومت‌داری در این دوران؛
- نظام اقتصادی و سیستم مالیاتی در این دوران؛



- خطوط و زبان‌های رایج در شاهنشاهی در این دوران؛
- ساختار اقتصادی (کشاورزی، تجارت، پیشه‌وری)؛
- ساختار اجتماعی، اقوام و گروه‌های اجتماعی، تغییرات اجتماعی و تاثیرات جنگ‌ها، مهاجرت، خشکسالی، بیماری‌ها و ... در این دوران.

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	✓
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. بیانی، شیرین، ۱۳۸۳، شامگاه اشکانیان و بامداد ساسانیان، تهران: سمت.
۲. جعفری‌دهقی؛ محمود؛ ۱۳۹۲؛ بازشناسی منابع و مآخذ تاریخ ایران باستان از ورود آریاییها تا سقوط امپراتوری ساسانی؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)
۳. دیاکونف، ۱۳۷۸، اشکانیان، ترجمه کریم کشاورز، تهران: پیام.
۴. شیپمان، کلاوس، ۱۳۹۰، مبانی تاریخ پارتیان، ترجمه هوشنگ صادقی، تهران، فرزندان روز.
۵. کرتیس، وستا سرخوش و سارا استوارت، ۱۳۹۲، شاهنشاهی اشکانیان، ترجمه مانی صالحی‌علامه؛ تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه.
۶. کالج، مالکوم؛ ۱۳۵۷؛ پارتیان؛ ترجمه مسعود رجب‌نیا؛ تهران: سحر.
۷. گوتشمید، آلفردفن، ۱۳۷۹، تاریخ ایران و ممالک همجوار آن (از زمان اسکندر تا انقراض اشکانیان) ترجمه کیکاووس جهان‌داری، تهران، انتشارات ققنوس.
۸. مشکور، محمدجواد، ۱۳۶۷، تاریخ سیاسی و اجتماعی اشکانیان، تهران: دنیای کتاب.
۹. ولسکی، یوزف، ۱۳۸۴، شاهنشاهی اشکانی، ترجمه مرتضی ثاقب فر، تهران، ققنوس.
۱۰. ویزهوفر، یوزف؛ ۱۳۹۲؛ امپراتوری اشکانی و اسناد و منابع آن (مجموعه مقالات)؛ مترجمان هوشنگ صادقی.. و دیگران؛ تهران: نشر و پژوهش فرزندان روز.
۱۱. ویسهوفر، یوزف؛ ۱۳۸۸؛ تاریخ پارس: از اسکندر مقدونی تا مهرداد اشکانی، ترجمه هوشنگ صادقی، تهران، فرزندان روز.
۱۲. یارشاطر، احسان، ۱۳۷۷، تاریخ ایران از سلوکیان تا فروپاشی دولت ساسانی (جلد سوم - قسمت دوم)، پژوهش دانشگاه کمبریج، ترجمه حسن انوشه، تهران، امیرکبیر.



تاریخ و تمدن ایران در دوران ساسانی

عنوان درسی به فارسی: تاریخ و تمدن ایران در دوران ساسانی	تعداد واحد: ۳	نوع واحد	جبرانی	نظری عملی	دروس پیش‌نیاز: با رعایت سیر تاریخی
			پایه	نظری عملی	
عنوان درسی به انگلیسی: History and Civilization of Iran in Sasanian Era	تعداد ساعت: ۴۸	نوع واحد	تخصصی*	نظری* عملی	دروس هم‌نیاز: ندارد
			اختیاری	نظری عملی	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه سمینار کارگاه جلسه نقد					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ندارد					
سفر علمی اینترنت و نرم افزارهای آموزشی نمایش فیلم‌های آموزشی					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی تخصص تاریخ ایران باستان.					

اهداف کلی درس: آشنایی با سیر تحولات سیاسی ایران در دوره ساسانی، شناخت شاخصه‌ها و ممیزه‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی ایران در دوره ساسانی، فهم و تحلیل روابط سیاسی و اقتصادی ایرانی با همسایگان آن در دوره ساسانی، فهم تحولات تاریخی ایران در دوره ساسانی.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- تشریح محدوده جغرافیایی و مرزهای حکومت ساسانی در ادوار مختلف؛
- شناخت مهمترین رخداد‌های سیاسی و نظامی در دوران هریک از پادشاهان ساسانی؛
- آشنایی و تفسیر منابع مکتوب و باستان‌شناختی درباره ساسانیان؛
- تشریح و نقد و بررسی مطالعات جدید انجام یافته درباره ساسانیان؛
- فهم ساختار و ویژگی‌های حکومت و نحوه اداره شاهنشاهی ساسانی؛
- آشنایی با میراث سیاسی و اقتصادی و اجتماعی ساسانیان برای فرهنگ و تمدن دوران اسلامی؛
- آشنایی با چگونگی ساختار اقتصادی و نحوه مالیات‌گیری ساسانیان؛
- آشنایی با ویژگی‌های نظامی و نحوه جنگ‌ها در این دوران؛
- آشنایی با ساختار اقتصادی (کشاورزی، تجارت، پیشه‌وری، پول، مالیات، و ..)؛



- آشنایی با ساختار اجتماعی، اقوام و گروه‌های اجتماعی، تغییرات اجتماعی و تاثیرات جنگ‌ها، مهاجرت، خشکسالی، بیماری‌ها و ... در این دوران.

سرفصل درس:

- نقد و بررسی منابع و مآخذ قدیم و جدید درباره ساسانیان؛
- وضعیت سیاسی ایران در آستانه تشکیل حکومت ساسانیان؛
- ساختار سیاسی حکومت و مسأله حکمرانی در دوره ساسانی؛
- رخدادها و تحولات سیاسی ایران از تاسیس حکومت ساسانی تا پایان حکومت شاپور اول؛
- رخدادها و تحولات سیاسی ایران از هرمزد اول تا پایان حکومت شاپور دوم؛
- رخدادها و تحولات سیاسی ایران از شاپور سوم تا پایان حکومت پیروز ساسانی؛
- رخدادها و تحولات سیاسی ایران از قباد اول تا پایان حکومت هرمزد چهارم؛
- رخدادها و تحولات سیاسی ایران از حکومت خسرو پرویز تا مرگ یزدگرد سوم؛
- بازماندگان خاندان ساسانی در چین؛
- دلایل ضعف ساسانیان و سقوط حکومت ساسانی؛
- مناسبات سیاسی و اقتصادی ساسانیان با ممالک همجوار: روم، ترکان، هیاطله، چین، هند، کوشانیان و عرب‌ها؛
- وضعیت اجتماعی ایران در دوره ساسانیان: گروه‌ها و اقشار اجتماعی، خانواده، تغییرات اجتماعی، جمعیت، آیین‌ها و رسوم اجتماعی؛
- وضعیت اقتصادی ایران در دوره ساسانیان: تولید کشاورزی، تولید شهری، مناسبات تجاری داخلی و خارجی وضعیت راه‌های داخل و خارج از ایران، تحولات اقتصادی ایران در دوره ساسانی.

روش ارزشیابی

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	✓	✓	✓
		آزمون‌های نوشتاری			
		عملکردی			



منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. آلتهايم؛ فرانتس؛ ۱۳۹۲؛ استیل، روت؛ گوبل، روبرت؛ تاریخ اقتصاد دولت ساسانی؛ مترجم هوشنگ صادقی؛ تهران: علمی و فرهنگی.
۲. تاریخ ایران کمبریج، ۱۳۶۸؛ ج ۳ (دو مجلد)؛ ترجمه حسن انوشه؛ تهران: امیرکبیر.
۳. تفضلی، احمد؛ ۱۳۷۶؛ تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام؛ تهران: سخن.
۴. دریایی، تورج؛ ۱۳۸۲؛ تاریخ و فرهنگ ساسانی؛ ترجمه مهرداد قدرت‌دیزجی، تهران: ققنوس.
۵. دریایی، تورج؛ ۱۳۸۲؛ شاهنشاهی ساسانی؛ ترجمه: مرتضی ثاقب فر؛ تهران: ققنوس.
۶. زرین کوب، عبدالحسین، ۱۳۶۴؛ تاریخ مردم ایران (جلد اول)؛ تهران، امیرکبیر.
۷. زرین کوب، عبدالحسین، ۱۳۸۰؛ تاریخ ایران باستان: تاریخ سیاسی ساسانیان؛ عبدالحسین زرین کوب، روزبه زرین کوب؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)
۸. سامی، علی؛ ۱۳۹۰؛ تمدن ساسانی؛ دو مجلد؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی.
۹. شیپمان، کلاوس؛ ۱۳۸۶؛ مبانی تاریخ ساسانیان؛ ترجمه کیکاوس جهان‌داری؛ تهران: نشر و پژوهش فروزان روز.
۱۰. فرای، ریچارد نلسون؛ ۱۳۷۲؛ میراث باستانی ایران؛ ترجمه مسعود رجب نیا؛ تهران: علمی و فرهنگی.
۱۱. کریستین سن، آرتور؛ ۱۳۸۷؛ ایران در زمان ساسانیان: تاریخ ایران ساسانی تا حمله عرب و وضع دولت و ملت در زمان ساسانیان؛ ترجمه رشید یاسمی؛ تهران: زرین.
۱۲. نولدکه، تئودور؛ ۱۳۸۵؛ تاریخ ایرانیان و عربها در زمان ساسانیان؛ ترجمه عباس زریاب خویی؛ تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی؛



تاریخ و تمدن ایران در دو قرن نخست هجری قمری

عنوان درسی به فارسی: تاریخ و تمدن ایران در دو قرن نخست هجری قمری	تعداد واحد: ۲		نوع واحد	تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درسی به انگلیسی: History and Civilization of Iran in 1st and 2nd Centuries AH
	نظری	جبرانی			
دروس پیش‌نیاز: با رعایت سیر تاریخی	عملی	پایه	تخصصی*	اختیاری	دروس هم‌نیاز: ندارد
	نظری				
روش آموزش: گفتگو و مباحثه					
کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد <input type="checkbox"/> سمینار <input type="checkbox"/>					
آموزش تکمیلی عملی: <input type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/>					
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ اسلام، تاریخ ایران با گرایش سده‌های نخستین اسلامی.					

اهداف کلی درس: آشنایی با تاریخ و تمدن ایران در دو قرن نخست هجری قمری، آشنایی با فرایند اسلام‌پذیری ایرانیان، آشنایی با روند فتوحات و ورود اعراب مسلمانان به جامعه ایران، شناخت زمینه‌ها و پیامدهای فتوح اعراب مسلمان در ایران، آشنایی با عصر والیان اموی در ایران، آشنایی با عصر والیان عباسیان و شکل‌گیری دولت‌های مستقل و نیمه مستقل در ایران، آشنایی با وضعیت اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی ایران در دو قرن اول و دوم هجری، شناخت نقش ایرانیان و خراسانیان در اضمحلال دولت امویان و تاسیس دولت عباسیان، شناخت جنبش‌های اجتماعی و سیاسی مخالف امویان و عباسیان در ایران.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- زمینه‌ها و پیامدهای فتوحات اعراب مسلمان در ایران را شرح دهد؛
- فرایند اسلام‌پذیری ایرانیان را تشریح نماید؛
- روند فتوحات و ورود اعراب مسلمانان به جامعه ایران را توضیح دهد؛
- زمینه‌ها و پیامدهای فتوح اعراب مسلمان در ایران را برشمارد؛
- عصر والیان اموی در ایران را شرح دهد؛
- عصر والیان عباسیان و شکل‌گیری دولت‌های مستقل و نیمه مستقل در ایران را بیان کند؛



- وضعیت اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی ایران در دو قرن اول و دوم هجری را تشریح نماید؛
- نقش ایرانیان و خراسانیان در اضمحلال دولت امویان و تاسیس دولت عباسیان را توضیح دهد؛
- جنبش های اجتماعی و سیاسی مخالف امویان و عباسیان در ایران را نام ببرد.

سرفصل درس:

- معرفی و بررسی منابع تاریخی در حوزه عصر فتوح و عصر والیان عصر اموی و عباسی و معرفی مطالعات کمک درسی و آشنایی با مفاهیم درس؛
- معرفی جغرافیای تاریخی ایران هم عصر با آغاز فتوح در سرحدات غربی؛
- معرفی زمینه های رویارویی اعراب مسلمان با ایرانیان و بررسی روند سرنگونی نظام ساسانی؛
- بررسی وضعیت سیاسی ایران در دو قرن اول هجری:
 - آغاز فتوح اسلامی در ایران و معرفی نخستین فاتحان؛
 - نقش شهرهای نوینباد اسلامی در گسترش فتوح در ایران؛
 - معرفی چگونگی فتوح در ایران: فتح به صلح و فتح به عنوه؛
 - خط سیر ورود اعراب مسلمان به ایران؛
 - تقابلات نظامی ساسانیانو خط سیر گریز از مقابل فاتحان؛
 - چرایی و چگونگی سقوط ساسانیان؛
 - وضعیت ایران در عصر خلفای اسلامی پیشا اموی؛
 - وضعیت سیاسی ایران در عصر والیان اموی و معرفی جنبش های سیاسی مخالف امویان در ایران؛
 - نقش ایرانیان در جنبش های مخالف امویان: خوارج، مختار، زیدیه؛
 - نقش ایرانیان در روند انتقال قدرت به عباسیان: دعوت جدید و ابومسلم؛
 - جنبش های ایرانیان علیه عباسیان: بهافرید، راوندیه، سنباد، استادسیس، خرمدینان و..
 - معرفی و بررسی خاندان های ایرانی تاثیرگذار بر نظام اداری خلافت اسلامی: خاندان برمکی، خاندان سهل؛
 - معرفی امارت های ایرانی استکفا و استیلا در عصر اول خلافت عباسی؛
 - معرفی سرآغاز شکل گیری دولت های محلی در ایران: طاهریان، علویان، دولت های محلی شمال ایران.
- وضعیت اقتصادی ایران در دو قرن اول هجری:
 - تاثیرات اقتصادی فتوح بر جامعه ایران و تغییر الگوهای اقتصادی؛
 - وضعیت اقتصاد شهری و روستایی در ایران عصر اموی و عباسی؛



- تغییرات اقتصادی در ایران و شکل‌گیری مالیات‌های اسلامی و انواع آن در ایران با توجه به الگوی اقتصادی سواد (گزیت و خراج (خراگ) و انواع آن در ایران)؛
- وضعیت اقتصادی شهرهای در دو قرن نخست (شهرهای تجاری و بازرگانی، کشاورزی و نظامی و در ایران)؛

○ وضعیت راه‌های داخلی و خارجی ایران؛

○ معرفی بحران‌های اقتصادی در دو قرن نخست هجری؛

○ سیاست‌های مالی خلفای اموی و عباسی در ایران؛

○ نقش ایرانیان در شکل‌گیری نهادی اقتصادی قرون نخستین اسلامی.

● وضعیت فرهنگی ایران در دو قرن اول هجری:

○ معرفی وضعیت دین و آیین زرتشت و معرفی جامعه زرتشتی در ایران معاصر فتوح و پس از سقوط ساسانیان (شکل‌گیری مفهوم اهل ذمه)؛

○ جریان‌های مذهبی و جنبش‌های دینی در ایران مقارن فتوح اسلامی و عصر خلافت: مزدکیه و زنداقه؛

○ تعاملات و تقابلات دینی میان زرتشتیان و مسلمانان؛

○ فرایند چگونگی تغییر دین و رشد تکاپوهای فکری در ایران قرون نخستین اسلامی؛

○ وضعیت زبان در ایران: زبان فارسی و زبان عربی؛

○ آیین‌ها و آداب و رسوم؛

○ خدمات متقابل فرهنگی ایران و اسلام

○ نقش ایرانیان در حرکت‌های فرهنگی و نهضت علمی جهان اسلام.

● وضعیت اجتماعی ایران در دو قرن اول هجری:

○ طبقات اجتماعی در ایران در آستانه ورود اسلام؛

○ تاثیر اسلام بر حیات اجتماعی ایرانیان؛

○ مهاجرت‌های اعراب به ایران و پراکندگی کانون‌های مهاجرپذیر در ایران؛

○ تشریح موضوع موالی‌گری، بروز اعتراض‌های اجتماعی و شکل‌گیری جنبش‌های شعوبی در ایران؛

○ تاثیر اسلام بر تغییرات اجتماعی در ایران؛

○ تاثیر ایرانیان بر شکل‌گیری نهادهای اجتماعی در اسلام.



روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		آزمون‌های نوشتاری	عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. اجتهادی، ابوالقاسم؛ ۱۳۶۳؛ بررسی وضع مالی و مالیه مسلمین: از آغاز تا پایان دوره امویان؛ تهران: سروش (انتشارات صدا و سی‌ما).
۲. اشیپولر، برتولد؛ ۱۳۸۰؛ تاریخ ایران در قرون نخستین اسلام؛ ج۲؛ ترجمه مریم میراحمدی و غلامرضا ورهرام، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
۳. بولت، ریچارد؛ ۱۳۶۴؛ گروهش به اسلام در قرون میانه: پژوهشی نوین در تاریخ اجتماعی اسلام؛ ترجمه محمدحسین وقار؛ تهران: نشر تاریخ ایران.
۴. التون، دانیل؛ ۱۳۸۹؛ تاریخ سیاسی و اجتماعی خراسان در آغاز حکومت عباسیان؛ ترجمه مسعود رجب‌نیا؛ تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
۵. چوکسی، جمشید گرشاسب؛ ۱۳۸۶؛ ستیز و سازش؛ ترجمه نادر میرسعیدی؛ تهران: ققنوس.
۶. زرین‌کوب، عبدالحسین؛ ۱۳۷۹؛ تاریخ ایران بعد از اسلام؛ تهران: امیرکبیر.
۷. زرین‌کوب، عبدالحسین؛ ۱۳۶۸؛ تاریخ مردم ایران، از سقوط ساسانیان تا برآمدن آل بویه؛ ج۲؛ تهران: امیرکبیر.
۸. صدیقی، غلامحسین؛ ۱۳۷۲؛ جنبش‌های دینی ایرانی در قرنهای دوم و سوم هجری؛ تهران: پازنگ.
۹. فرای، ریچارد نلسون؛ ۱۳۸۰؛ عصر زرین فرهنگ ایران؛ ترجمه مسعود رجب‌نیا؛ تهران: سروش.
۱۰. کرتیس، وستا سرخوش و دیگران؛ ۱۳۹۳؛ برآمدن اسلام؛ ترجمه کاظم فیروزمند؛ تهران: نشر مرکز.



تاریخ تشیع در ایران

عنوان درسی به فارسی: تاریخ تشیع در ایران	تعداد واحد: ۲	تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد	نظری	جبرانی	دروس پیش‌نیاز: با رعایت سیر تاریخی
				عملی		
عنوان درسی به انگلیسی: History of Shia in Iran				نظری	پایه	
				عملی		
دروس هم‌نیاز: ندارد				نظری*	تخصصی*	
				عملی		
				نظری	اختیاری	
				عملی		
روش آموزش: گفتگو و مباحثه سمینار کارگاه جلسه نقد						
آموزش تکمیلی عملی: دارد ندارد <input type="checkbox"/>						
سفر علمی اینترنت و نرم افزارهای آموزشی نمایش فیلم‌های آموزشی						
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران و تاریخ اسلام ترجیحاً آشنا با مطالعات تاریخ تشیع.						

اهداف کلی درس: شناخت منابع و پژوهش‌های انجام یافته درباره تاریخ تشیع در ایران، آشنایی با تاریخ شکل‌گیری و پیدایش تشیع در جهان اسلام، آشنایی با زمینه‌ها و علل گسترش تشیع در ایران، شناخت راه‌های آشنایی ایرانیان با ائمه شیعه (ع) و زمینه گسترش معارف شیعی در ایران، مهارت در بررسی و ریشه‌یابی مسائل تشیع در ادوار مختلف تاریخ ایران، آشنایی با دولت‌های شیعه در ایران و شناخت عملکرد آنها در گسترش تشیع در ایران تا آغاز صفویه، توانایی درک و تحلیل تحولات مذهبی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی شیعیان در ایران.

اهداف رفتاری و کاربردی درس:

- منابع و پژوهش‌های مرتبط با تاریخ تشیع در ایران را نام ببرد؛
- تاریخ شکل‌گیری و پیدایش تشیع در جهان اسلام را تشریح نماید؛
- زمینه‌ها و علل گسترش تشیع در ایران را بر شمارد؛
- راه‌های آشنایی ایرانیان با ائمه شیعه (ع) و زمینه گسترش معارف شیعی در ایران را تشریح کند؛
- ریشه‌های مسائل تشیع در ادوار مختلف تاریخ ایران را ردیابی نماید؛



- دولت های شیعه در ایران را نام ببرد و عملکرد آنها را در گسترش تشیع در ایران تا آغاز صفویه توضیح دهد؛
- تحولات مذهبی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی شیعیان در ایران را شرح دهد؛
- جهت گیری های سیاسی، فرهنگی و مذهبی آئین تشیع در ایران را توضیح دهد؛
- تمدن شیعی در ایران و دانشمندان و نام آوران شیعه در ایران را معرفی کند؛
- قلمروهای موضوعی تاریخ تشیع در ایران را تشریح نماید.

سرفصل درس:

- معرفی منابع تاریخی در حوزه تاریخ تشیع در ایران و معرفی پژوهش های تاریخی در حوزه تاریخ تشیع و بررسی مفاهیم و تعاریف پرکاربرد درس: شیعه در لغت و اصطلاح؛ امامت؛ مرجعیت؛
- معرفی اصول و مبادی اعتقادی شیعه: امامت و تدوام نبوت - ویژگی های امام رهبری و جانشینی در فرهنگ تشیع معیارهای گزینش امام؛
- بسترهای تاریخی ظهور تشیع: رخدادهای تاریخی پس از رحلت رسول خدا (ص) و پیدایش تشیع؛
- معرفی اجمالی حیات فرهنگی و سیاسی ائمه شیعه (ع)؛
- معرفی چگونگی ورود و گسترش تشیع در ایران و تشریح فرایند مهاجرت علویان به ایران و پراکندگی جغرافیایی علویان در ایران؛
- نقش علویان در شکل گیری تقابلات سیاسی با خلافت اموی و عباسی در گستره جغرافیای ایران؛
- وضعیت تشیع در ایران در عصر غزنویان، بویهیان و سلجوقیان؛
- وضعیت تشیع در ایران در دوران مغولان، ایلخانان و تیموریان؛
- تاریخ مختصر دولت های شیعه در ایران؛
- معرفی مفاخر و اندیشمندان و نام آوران شیعی در ایران؛
- معرفی مؤلفه های تمدن شیعی و دستاوردهای تمدنی دولت های شیعه در ایران؛
- شکل گیری نهادهای شیعی در ایران با تاکید بر مرجعیت شیعه؛
- حوزه های علمیه و گسترش تشیع در ایران.



روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
			آزمون‌های نوشتاری			
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. جعفری، حسین محمد؛ ۱۳۶۴؛ تشیع در مسیر تاریخ: تحلیل و بررسی علل پیدایش تشیع و سیر تکوینی آن در اسلام؛ ترجمه محمد تقی آیت‌اللهی؛ تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
۲. مادلونگ، ویلفرد؛ ۱۳۷۷؛ جانشینی حضرت محمد صلی‌الله علیه و آله: پژوهشی پیرامون خلافت نخستین؛ ترجمه احمد نمایی ... و دیگران؛ مشهد: بنیاد پژوهش‌های اسلامی.
۳. دینوری، ابن قتیبه؛ ۱۳۸۰؛ امامت و سیاست؛ ترجمه: سید ناصر طباطبایی؛ تهران: ققنوس.
۴. شهیدی، سید جعفر؛ ۱۳۸۸؛ نهج البلاغه؛ تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
۵. شهیدی، سید جعفر؛ ۱۳۷۰؛ تاریخ تحلیلی اسلام؛ تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
۶. جعفریان، رسول؛ ۱۳۷۷؛ تاریخ تشیع در ایران از آغاز تا قرن دهم هجری؛ قم: انتشارات انصاریان.
۷. خضری، سید احمد رضا؛ ۱۳۹۱؛ تشیع در تاریخ: پژوهشی در مبانی اعتقادی، تاریخ سیاسی و حکومت‌های شیعه از آغاز تا پایان دوره صفوی؛ قم: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف.
۸. فرشچیان، رضا؛ ۱۳۸۴؛ پیشگامان تشیع در ایران: همراه با رویکردی تفصیلی به رجال اشعریان؛ قم: آستانه مقدسه قم، انتشارات زائر.
۹. محمدی‌اشتهاردی، محمد؛ ۱۳۷۹؛ ایرانیان مسلمان در صدر اسلام و سیر تشیع در ایران؛ تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین‌الملل.
۱۰. واصف، محمد جعفر؛ ۱۳۸۹؛ چرا ایرانیان شیعه شدند؟؛ قم: واصف لاهیجی؛ شیراز: نوید شیراز.



تاریخ و تمدن ایران در سده های سوم و چهارم هجری

عنوان درسی به فارسی: تاریخ و تمدن ایران در سده های سوم و چهارم هجری	عنوان درسی به انگلیسی: History and Civilization of Iran in 3th and 4th Centuries AH	تعداد واحد: ۳ تعداد ساعت: ۴۸	نوع واحد	نظری	جبرانی	دروس پیش نیاز: با رعایت سیر تاریخی
				عملی		
				نظری	پایه	
				عملی		
دروس هم نیاز: ندارد	تخصصی*	اختیاری	نظری*			
			عملی			
			نظری			
			عملی			
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد <input checked="" type="checkbox"/>						
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد						
سفر علمی <input checked="" type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>						
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران با گرایش تاریخ سده های میانه.						

اهداف کلی درس: آشنایی با تحولات سیاسی ایران در دوره حکومت های متقارن، ارزیابی موقعیت هریک از حکومت های متقارن در جهان اسلام و تمدن اسلامی، آشنایی با وضعیت اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی ایران به صورت کلی در این دوران

اهداف رفتاری و کاربردی درس:

- تشریح مسائل اصلی تمدنی و فرهنگی ایران در قرون سوم و چهارم؛
- آشنایی، نقد و بررسی منابع و مهمترین مآخذ و پژوهش ها درباره حکومت های متقارن به تفکیک هر حکومت؛
- تشریح و تبیین مسایل مهم سیاسی و اقتصادی و اجتماعی مربوط به هر یک از حکومت های طاهری، صفاری، سامانی، زیاری، دیلمی، غزنوی و حکومت های محلی این دوره؛
- تشریح و تحلیل روابط هریک حکومت های مورد با یکدیگر و با خلافت عباسی؛
- آشنایی با ساختار قدرت و نظام سیاسی ایران در این دوران؛
- تشریح قلمروهای موضوعی تحولات این دوران؛



• تاریخ طاهریان:

- جغرافیای تاریخی قلمرو طاهریان؛
- خاندان طاهری بعد از طاهر ذوالیمینین؛
- ساختار سیاسی، تشکیلات نظامی؛
- ساختار اقتصادی (کشاورزی، تجارت، پیشه‌وری)، پول، مالیات، و ..؛
- ساختار اجتماعی، گروه‌های اجتماعی، تغییرات اجتماعی، مهاجرت؛
- ساختار فرهنگی، تحولات فرهنگی؛
- روابط با اقوام و حکومت‌های مجاور و خلافت عباسی؛
- میراث طاهریان.

• تاریخ صفاریان:

- جغرافیای تاریخی منطقه سیستان تا قدرت‌گیری صفاریان؛
- تاسیس حکومت صفاری؛
- دوره‌بندی تحولات مهم حکومت صفاری؛
- ساختار سیاسی، تشکیلات اداری و نظامی؛
- ساختار اقتصادی (کشاورزی، تجارت، پیشه‌وری)، پول، مالیات، و ..؛
- ساختار اجتماعی، گروه‌های اجتماعی، تغییرات اجتماعی، مهاجرت؛
- ساختار فرهنگی، تحولات فرهنگی، دین و مذهب، هنر، معماری، صنایع؛
- روابط با اقوام و حکومت‌های مجاور (خوارج و مطوعه، طاهریان، امارت‌های منطقه سند و کابل، سامانیان) و خلافت عباسی؛
- میراث صفاریان.

• تاریخ سامانیان:

- جغرافیای تاریخی منطقه ماوراءالنهر تا قدرت‌گیری خاندان سامان؛
- خاندان سامانی و تاسیس حکومت سامانی؛
- دوره‌بندی حکمرانان سامانی و حوادث مهم هر دوره؛
- ساختار سیاسی، تشکیلات اداری و نظامی؛
- ساختار اقتصادی (کشاورزی، تجارت، پیشه‌وری)، پول، مالیات، و ..؛



- ساختار اجتماعی، گروه های اجتماعی، تغییرات اجتماعی، مهاجرت؛
- ساختار فرهنگی، تحولات فرهنگی، دانش و مراکز علمی، دین و مذهب، هنر، معماری، صنایع؛
- روابط با اقوام و حکومت های مجاور (قراخانیان، علویان، صفاریان، آل بویه)، خلافت عباسی؛
- میراث سامانیان.

• تاریخ دیلمیان:

- جغرافیای تاریخی منطقه مازندران تا قدرت گیری علویان؛
- خاندان علوی، مهاجرت به مازندران، تاسیس حکومت علوی؛
- دوره بندی حکمرانان غزنوی و حوادث مهم هر دوره؛
- ساختار سیاسی، تشکیلات اداری و نظامی؛
- ساختار اقتصادی (کشاورزی، تجارت، پیشه وری)، پول، مالیات، و ..؛
- ساختار اجتماعی، گروه های اجتماعی، تغییرات اجتماعی، مهاجرت؛
- ساختار فرهنگی، تحولات فرهنگی، دانش و مراکز علمی، دین و مذهب، هنر، معماری، صنایع؛
- روابط با اقوام و حکومت های مجاور (سامانی، صفار، آل بویه، غزنوی و ...)، خلافت عباسی؛
- میراث علویان طبرستان.

• تاریخ آل زیار:

- خاندان زیاری؛
- تاسیس حکومت زیاری، دوره بندی حکمرانان زیاری و حوادث مهم هر دوره، شاخه های خاندانی بویهیان؛
- ساختار سیاسی، تشکیلات اداری و نظامی؛
- ساختار اقتصادی (کشاورزی، تجارت، پیشه وری)، پول، مالیات، و ..؛
- ساختار اجتماعی، گروه های اجتماعی، تغییرات اجتماعی، مهاجرت؛
- ساختار فرهنگی، تحولات فرهنگی، دانش و مراکز علمی، دین و مذهب، هنر، معماری، صنایع؛



- روابط با اقوام و حکومت‌های مجاور (سامانی، آل بویه، غزنوی و ...)، خلافت عباسی؛
- میراث فرهنگی و تمدنی آل‌زیار.

● تاریخ آل‌بویه:

- خاندان بویهی؛
- تاسیس حکومت بویهی؛
- دوره‌بندی حکمرانان بویهی و حوادث مهم هر دوره؛
- شاخه‌های خاندانی بویهیان؛
- ساختار سیاسی، تشکیلات اداری و نظامی؛
- ساختار اقتصادی (کشاورزی، تجارت، پیشه‌وری)، پول، مالیات، و ..؛
- ساختار اجتماعی، گروه‌های اجتماعی، تغییرات اجتماعی، مهاجرت؛
- ساختار فرهنگی، تحولات فرهنگی، دانش و مراکز علمی، دین و مذهب، هنر، معماری، صنایع؛
- روابط با اقوام و حکومت‌های مجاور (سامانی، آل بویه، غزنوی و ...)، خلافت عباسی؛
- میراث فرهنگی و تمدنی آل‌بویه.

● تاریخ غزنویان:

- خاندان سبکتکین؛
- تاسیس حکومت غزنوی، دوره‌بندی حکمرانان غزنوی و حوادث مهم هر دوره؛
- ساختار سیاسی، تشکیلات اداری و نظامی؛
- ساختار اقتصادی (کشاورزی، تجارت، پیشه‌وری)، پول، مالیات، و ..؛
- ساختار اجتماعی، گروه‌های اجتماعی، تغییرات اجتماعی، مهاجرت؛
- ساختار فرهنگی، تحولات فرهنگی، دانش و مراکز علمی، دین و مذهب، هنر، معماری، صنایع؛
- روابط با اقوام و حکومت‌های مجاور (سامانی، آل‌بویه، سلجوقی، قراخانی، هند و ...)، خلافت عباسی؛

- میراث فرهنگی و تمدنی غزنویان.

● خاندان‌های حکومت‌گر:

- آل مامون؛



- آل فریغون؛
- آل محتاج؛
- آل مسافر؛
- آل جستان؛
- شدادیان؛
- آل کاکویه.

روش ارزشیابی					
ارائه سمینار	تحقیق پایانی	آزمون نهایی	میان ترم	ارزیابی مستمر	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	✓	✓	✓
		آزمون‌های نوشتاری			
		عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. اشپولر و دیگران؛ ۱۳۸۴؛ سلسله‌های متقارن در ایران؛ ترجمه یعقوب آژند؛ تهران: نشر مولی.
۲. اشپولر، برتولد؛ ۱۳۸۰؛ تاریخ ایران در قرون نخستین اسلام؛ ۲ ج، ترجمه مریم میراحمدی و غلامرضا ورهرام؛ تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
۳. تاریخ ایران کمبریج؛ ۱۳۸۰؛ مجلدات سوم تا پنجم؛ ترجمه حسن انوشه؛ تهران: امیرکبیر.
۴. ریچارد فرای؛ ۱۳۷۰؛ بخارا دستاورد قرون وسطی؛ ترجمه مسعود رجب‌نیا؛ تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
۵. زرین کوب، عبدالحسین؛ ۱۳۶۸؛ تاریخ مردم ایران، از سقوط ساسانیان تا برآمدن آل بویه؛ ۲ ج؛ تهران: امیرکبیر.
۶. زرین کوب، عبدالحسین؛ ۱۳۷۹؛ تاریخ ایران بعد از اسلام؛ تهران: امیرکبیر.
۷. کرمر، جوئل، ل؛ ۱۳۷۵؛ احیای فرهنگی در عهد آل بویه: انسان‌گرایی در عصر رنسانس اسلامی؛ ترجمه محمدسعید حنایی کاشانی، مرکز نشر دانشگاهی.
۸. متز، آدام؛ ۱۳۶۲؛ تمدن اسلامی در قرن چهارم هجری، یا رنسانس اسلامی؛ ترجمه علیرضا ذکاوتی قراگزلو؛ تهران: امیرکبیر.
۹. محمدرضا ناجی؛ ۱۳۹۲؛ فرهنگ و تمدن اسلامی در قلمرو سامانیان؛ تهران: امیرکبیر.
۱۰. ناجی، محمدرضا؛ ۱۳۸۷، سامانیان و غزنویان؛ تهران: ققنوس.



تاریخ و تمدن ایران در سده پنجم و ششم از ورود سلجوقیان تا حمله مغول به ایران

عنوان درسی به فارسی: تاریخ و تمدن ایران در سده پنجم و ششم از ورود سلجوقیان تا حمله مغول به ایران	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش‌نیاز: با رعایت سیر تاریخی
	تعداد ساعت: ۳۲		پایه	عملی	
عنوان درسی به انگلیسی: History and Civilization of Iran in 5th and 6th Centuries AH. ; from Establishment of Seljuq Empire to Mongol Invasions				تخصصی*	نظری*
	اختیاری			عملی	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه ■ سمینار ■ کارگاه ■ جلسه نقد ■					
آموزش تکمیلی عملی: ■ دارد ■ ندارد □					
سفر علمی ■ اینترنت و نرم افزارهای آموزشی ■ نمایش فیلم‌های آموزشی ■					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران با گرایش تاریخ میانه ایران.					

هدف کلی درس: آشنائی دانشجویان با تحولات جامعه ایران در دوره حکومت سلجوقیان، آشنائی دانشجویان با تحولات جامعه ایران در دوره حکومت خوارزمشاهیان، آشنائی دانشجویان با تحولات فرهنگی و تمدنی جامعه ایران در جهان اسلام در دوره مورد نظر.

هدف رفتاری درس:



- تشخیص و تشریح مسائل اصلی سیاسی، اقتصادی ایران در قرون ۵ و ۶؛
- تشریح مسائل اصلی تمدنی و فرهنگی ایران در قرون ۵ و ۶؛
- شناسایی و نقد و بررسی منابع و مآخذ مهم این دوره؛
- شناسایی مسایل مهم سیاسی و اقتصادی و اجتماعی ایران دوره سلجوقی؛
- شناسایی مسایل مهم سیاسی و اقتصادی و اجتماعی ایران در دوره خوارزمشاهیان؛
- تبیین روابط خارجی حکومت‌های سلجوقی و خوارزمشاهی را با خلافت عباسی و حکومت‌های همجوار؛
- آشنایی با ساختار قدرت و نظام سیاسی ایران در این دوران؛
- تشریح قلمروهای موضوعی تحولات این دوران.

سرفصل درس:

• تاریخ سلجوقیان:

- حضور خاندان سلجوقی در تاریخ منطقه ماوراءالنهر و تاسیس حکومت؛
- وضعیت سیاسی: دوره بندی حکمرانان سلجوقی و حوادث مهم هر دوره، ساختار سیاسی، تشکیلات اداری، تشکیلات نظامی؛
- وضعیت اقتصادی: پول، مالیات، تولید کشاورزی، تولید شهری، مناسبات تجاری داخلی و خارجی، وضعیت راه های داخل و خارج از ایران، تحولات اقتصادی ایران در دوره سلجوقی؛
- وضعیت اجتماعی: گروه ها و اقشار اجتماعی، تغییرات اجتماعی، مهاجرت ها، خانواده، جمعیت، آیین ها و رسوم؛
- وضعیت فرهنگی: تحولات فرهنگی، دانش و مراکز علمی و آموزش، علوم، دین و مذهب، تاریخ نگاری، دانشمندان، خط و زبان، باورها و گرایش های فکری در جامعه؛
- روابط با اقوام و حکومت های مجاور: در شرق قراخانیان، قراختاییان، خوارزمشاهیان، غوریان، و ..؛ و غرب: آل بویه، فاطمیان، بیزانس، و .. و خلافت عباسی؛
- اتابکان: وضعیت سیاسی و اجتماعی و فرهنگی قلمروهای اتابکان لرستان، زنگی، آذربایجان، یزد، فارس، و ...؛
- شعبه های خاندانی حکومتگر سلجوقی: شام، آناتولی، کرمان، ..؛
- میراث سلجوقیان.

• تاریخ غوریان:

- سلسله غوریان از تاسیس تا زوال؛
- بازماندگان غزنویان از تا زوال؛

• تاریخ خوارزمشاهیان:

- تاریخ خاندان خوارزم شاهی تا تشکیل حکومت مستقل؛
- وضعیت سیاسی: تحولات سیاسی خوارزمشاهیان، دوره بندی حکمرانان و حوادث مهم هر دوره، ساختار سیاسی، تشکیلات اداری، تشکیلات نظامی؛
- وضعیت اقتصادی: پول، مالیات، تولید کشاورزی، تولید شهری، مناسبات تجاری داخلی و خارجی، وضعیت راه های داخل و خارج از ایران، تحولات اقتصادی ایران در دوره خوارزمشاهی؛



- وضعیت اجتماعی: گروه‌ها و اقشار اجتماعی، تغییرات اجتماعی، مهاجرت‌ها، خانواده، جمعیت، آیین‌ها و رسوم؛
- وضعیت فرهنگی: تحولات فرهنگی، دانش و مراکز علمی و آموزش، علوم، دین و مذهب، تاریخ‌نگاری، دانشمندان، خط و زبان، باورها و گرایش‌های فکری در جامعه؛
- روابط با اقوام و حکومت‌های مجاور و به‌ویژه مغولان در پایان کار خوارزمشاهیان؛
- میراث خوارزمشاهیان.

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	✓
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. بارتولد، واسیلی ولادیمیریچ؛ ۱۳۴۶؛ ترکستان‌نامه؛ ج ۲؛ ترجمه کریم کشاورز؛ تهران: آگاه.
۲. باسورث و دیگران؛ ۱۳۸۰؛ سلجوقیان؛ ترجمه یعقوب آژند؛ تهران: مولی.
۳. بویل، جی (ویراستار)؛ ۱۳۷۹؛ تاریخ ایران، از آمدن سلجوقیان تا فروپاشی دولت ایلخانان؛ ج ۵؛ ترجمه حسن انوشه؛ تهران: امیرکبیر.
۴. دفتری، فرهاد؛ ۱۳۷۵؛ تاریخ و عقاید اسماعیلیه؛ ترجمه فریدون بدره‌ای؛ تهران: فرزانه روز.
۵. قفس اوغلو، ابراهیم؛ تاریخ حکومت خوارزمشاهیان؛ ترجمه داوود اصفهانیان؛ تهران: گستره.
۶. کلوزنر، کارلا؛ ۱۳۶۳؛ دیوانسالاری در عهد سلجوقی؛ ترجمه یعقوب آژند؛ تهران: امیرکبیر.
۷. لمبتون، آن کاترین؛ ۱۳۷۵؛ تداوم و تحول در تاریخ میانه ایران؛ ترجمه یعقوب آژند؛ تهران: نشر نی.
۸. یوسفی‌فر، شهرام؛ ۱۳۹۰؛ تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران در دوره سلجوقیان؛ تهران: دانشگاه پیام‌نور.



تاریخ و تمدن ایران از حمله مغول تا تاسیس حکومت صفویه

عنوان درسی به فارسی: تاریخ و تمدن ایران از حمله مغول تا تاسیس حکومت صفویه	تعداد واحد: ۳	تعداد ساعت: ۴۸	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش‌نیاز: با رعایت سیر تاریخی
				پایه	عملی	
عنوان درسی به انگلیسی: History and Civilization of Iran from Mongol Invasions to the Establishment of Safavid Empire				تخصصی*	نظری*	دروس هم‌نیاز: ندارد
				اختیاری	عملی	
					نظری	
				عملی		
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد						
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد						
سفر علمی <input checked="" type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>						
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران با گرایش تاریخ عصر مغول، ایلخانی و تیموری.						

هدف کلی درس: آشنایی با تاریخ تحولات سیاسی و اجتماعی ایران در دوره مغول، ایلخانان و تیموریان، آشنایی با چگونگی تصرف ایران بوسیله مغولان و جریان بومی شدن مغولان، آشنایی با تغییرات و تحولات و کانون‌های فکری و فرهنگی دوره مغولان، آشنایی با جنبش‌ها و مبارزه‌های گوناگون ایرانیان با مغولان و تیموریان، آشنایی با ویژگی‌های فرهنگی و تمدنی، هنری، معماری و صنایع ایران در دوره مغول، ایلخانی، تیموری و ترکمانان، فهم چگونگی و علل بروز فترت در تاریخ ایران از فروپاشی دولت تیموریان تا تشکیل دولت صفویه، توانائی درک و تحلیل مسائل سیاسی و مذهبی و جریان‌های فکری ایران در دوره مورد بحث، فهم و تحلیل تاریخ و تحولات دوره شکل‌گیری دولت تیموریان تا تشکیل دولت صفویه، آشنائی با مسائل تمدنی ایران از دوره شکل‌گیری دولت تیموریان تا تشکیل دولت صفویه.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- مهارت در بررسی و ریشه‌شناسی مسائل سیاسی و فرهنگی ایران در دوران ایلخانان و تیموریان و ترکمانان؛
- توانائی در تحلیل تحولات فکری و مذهبی این دوران؛
- تشریح قلمروهای موضوعی تحولات این دوران؛



- آشنایی و تفسیر منابع مکتوب و باستان‌شناختی درباره این دوران؛
- تشریح و نقد و بررسی مطالعات جدید انجام یافته درباره این دوران؛
- فهم ساختار و ویژگی‌های حکومت و نحوه اداره قلمرو مغولان، ایلخانان، تیموریان و ترکمانان؛
- شناخت نهادها و موسسات تمدنی این دوران و نقش و سهم این تمدن در ساخت تمدن جهانی؛
- تشریح مهمترین ویژگی‌های فرهنگ و تمدن ایران تاثیر آن بر سایر تمدن‌های آن دوران.

سرفصل درس:

- منبع و مأخذشناسی تاریخ دوره مغول و نقد و بررسی آنها؛
- پیشینه مغولان و علل مهاجرت‌های آنان؛
- مغولان و خوارزمشاهیان: از آشنایی تا جنگ؛
 - روابط با خوارزمشاهیان؛
 - مراحل جنگ‌ها، پیروزی و تصرف ایران؛
 - پیامدهای شکست خوارزمشاهیان.
- مغولان در ایران:
 - دوره چنگیز و جانشینان وی؛
 - امارات مغولی در ایران؛
 - اقدامات و اصلاحات؛
- دوره ایلخانان:
 - منبع‌شناسی و نقد مأخذ دوره ایلخانی؛
 - تشکیل حکومت ایلخانان در ایران؛
 - مرزها و قلمرو جغرافیایی ایران؛
 - وضعیت سیاسی: دوره‌بندی حکمرانان ایلخانی و حوادث مهم هر دوره، ساختار سیاسی، تشکیلات اداری، تشکیلات نظامی؛
 - وضعیت اقتصادی: پول، مالیات، تولید کشاورزی، تولید شهری، مناسبات تجاری داخلی و خارجی، وضعیت راه‌های داخل و خارج از ایران، تحولات اقتصادی ایران در دوره ایلخانی؛



○ وضعیت اجتماعی: گروه‌ها و اقشار اجتماعی، تغییرات اجتماعی، مهاجرت‌ها، خانواده، جمعیت، آیین‌ها و رسوم؛

○ وضعیت فرهنگی: تحولات فرهنگی، دانش و مراکز علمی و آموزش، علوم، دین و مذهب، تاریخ‌نگاری، دانشمندان، خط و زبان، باورها و گرایش‌های فکری در جامعه؛

○ سیاست خارجی، دیپلماسی و جنگ و روابط با اقوام و حکومت‌های مجاور؛

○ فرهنگ و تمدن ایران در دوره ایلخانان؛

○ میراث ایلخانان؛

• دوران فترت و حکومت‌های محلی (آل جلایر، آل چوپان، آل مظفر، آل اینجو، آل کرت، اتابکان لر بزرگ و کوچک، سرداران).

• تاریخ تیموریان:

○ منبع‌شناسی و نقد مآخذ دوره تیموری؛

○ حضور تیمور و خاندانش در تاریخ منطقه ماوراءالنهر و تأسیس حکومت؛

○ وضعیت سیاسی: دوره‌بندی حکمرانان تیموری و حوادث مهم هر دوره، ساختار سیاسی، تشکیلات اداری، تشکیلات نظامی؛

○ وضعیت اقتصادی: پول، مالیات، تولید کشاورزی، تولید شهری، مناسبات تجاری داخلی و خارجی، وضعیت راه‌های داخل و خارج از ایران، تحولات اقتصادی ایران در دوره تیموری؛

○ وضعیت اجتماعی: گروه‌ها و اقشار اجتماعی، تغییرات اجتماعی، مهاجرت‌ها، خانواده، جمعیت، آیین‌ها و رسوم؛

○ وضعیت فرهنگی: تحولات فرهنگی، دانش و مراکز علمی و آموزش، علوم، دین و مذهب، تاریخ‌نگاری، دانشمندان، خط و زبان، باورها و گرایش‌های فکری در جامعه

○ جنبش‌های اجتماعی و فکری در عصر تیموریان و ترکمانان (با تأکید بر حروفیه . نقشبندیه . مشعشعیان و صفویه)؛

○ روابط با اقوام و حکومت‌های مجاور از جمله عثمانی و حکومت‌های آق‌قویونلو و قراقویونلو؛

○ میراث تیموریان؛



• چگونگی و فرایند تأسیس سلسله‌های دوره فترت؛

• ترکمانان قراقویونلو؛

• ترکمانان آق‌قویونلو؛

- مناسبات دولت‌های عهد فترت با یکدیگر و با دولت‌های همسایه و اروپا؛
- روابط آق‌قویونلوها با ونیز و عثمانی‌ها؛
- بحران‌ها و مسائل اصلی دوره‌ی فروپاشی دولت تیموریان تا تشکیل دولت صفویه؛
- ساختار قدرت و ماهیت دولت در دوره‌ی فروپاشی دولت تیموریان تا تشکیل دولت صفویه؛
- جامعه‌ی ایران، شهر و روستا در دوره‌ی فروپاشی دولت تیموریان تا تشکیل دولت صفویه؛
- هنر، صنعت، ادبیات، بهداشت در دوره‌ی فروپاشی دولت تیموریان تا تشکیل دولت صفویه؛
- اقتصاد ایران و وضعیت معیشت در دوره‌ی فروپاشی دولت تیموریان تا تشکیل دولت صفویه.

روش ارزشیابی					
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	✓	✓	✓
		آزمون‌های نوشتاری			
		عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. اشیپولر، برتولد؛ ۱۳۷۴؛ تاریخ مغول در ایران: سیاست، حکومت و فرهنگ دوره ایلخانان؛ ترجمه محمود میرآفتاب؛ تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
۲. اقبال، عباس؛ ۱۳۶۵؛ تاریخ مغول؛ تهران: امیرکبیر.
۳. بویل، جی؛ ۱۳۷۹؛ تاریخ ایران از آمدن سلجوقیان تا فروپاشی دولت ایلخانان؛ ترجمه حسن انوشه؛ تهران: امیرکبیر.
۴. بیانی، شیرین؛ ۱۳۶۷؛ دین و دولت در ایران عهد مغول؛ ۳ ج؛ تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
۵. بیانی، شیرین؛ ۱۳۷۹؛ مغولان و حکومت ایلخانی در ایران؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت).
۶. تاریخ کمبریج: دوره تیموریان، پژوهش از دانشگاه کمبریج؛ ۱۳۷۹؛ ترجمه یعقوب آژند، تهران: جامی.
۷. حسن‌زاده، اسماعیل؛ ۱۳۹۲؛ تاریخ ایران در عهد خوارزمشاهیان سه دهه واپسین؛ تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه.
۸. لین، جورج؛ ۱۳۸۹؛ ایران در اوایل عهد ایلخانان؛ ترجمه ابوالفضل رضوی؛ تهران: امیرکبیر.
۹. مرتضوی، منوچهر؛ ۱۳۹۱؛ مسایل عصر ایلخانان؛ تبریز: دانشگاه تبریز.
۱۰. مورگان، دیوید؛ ۱۳۷۱؛ مغول‌ها، ترجمه عباس مخبر؛ تهران: نشر مرکز.



۱۱. سومر، فاروق؛ تاریخ غزها (ترکمن‌ها): تاریخ، تشکیلات طایفه‌ای و حماسی؛ ترجمه وهاب ولی؛ تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۱۲. نوائی، عبدالحسین؛ ۱۳۷۰؛ اسناد و مکاتبات تاریخی ایران: از تیمور تا شاه اسماعیل؛ تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
۱۳. میرجعفری، حسین؛ ۱۳۷۹؛ تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران در دوره تیموریان و ترکمانان؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی؛ اصفهان: دانشگاه اصفهان.



تاریخ و تمدن ایران در دوره صفویه

عنوان درسی به فارسی: تاریخ و تمدن ایران در دوره صفویه	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی	نظری عملی	دروس پیش نیاز: با رعایت سیر تاریخی	
			پایه	نظری عملی	عنوان درسی به انگلیسی: History and Civilization of Iran in Safavid Era	تعداد ساعت: ۳۲
			تخصصی*	نظری* عملی		
			اختیاری	نظری عملی		
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد						
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد						
سفر علمی <input checked="" type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>						
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران با گرایش تاریخ صفویه.						

اهداف کلی درس: آشنائی با مسائل تمدنی ایران در دوره صفویه، توانائی درک و تحلیل مسائل سیاسی و مذهبی عصر صفوی، توانائی طرح مساله و طرح بحث پیرامون تاریخ صفویه، فهم چالش‌ها و بحران‌های اصلی دوره صفویه.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- مهارت در بررسی و ریشه‌شناسی مسائل دوره صفویه؛
- کسب مهارت در شناخت منابع و پژوهش‌های انجام یافته در دوره صفویه؛
- فهم چگونگی و علل رویارویی‌ها و مواجهه صفویان با ازبک‌ها و عثمانی‌ها؛
- توانائی درک اهمیت و جایگاه دوره صفویه در تاریخ ایران؛
- درک موقعیت بین‌المللی و منطقه‌ای ایران در عهد صفویه؛
- تاریخ سیاسی ایران در دوره صفویه؛
- شناخت منابع تاریخ و تمدن ایران در دوره صفویه؛
- آشنائی با قلمروهای موضوعی تاریخ و تمدن صفویه؛
- فهم زمینه‌های پذیرش مذهب تشیع در ایران یا رسمی‌شدن مذهب تشیع در ایران.

سرفصل درس:

- منبع‌شناسی و نقد مآخذ دوره صفوی؛



- تبارشناسی خاندان صفوی و تاسیس حکومت؛
- وضعیت سیاسی: دوره‌بندی شاهان صفوی و حوادث مهم هر دوره، ساختار سیاسی، تشکیلات اداری، تشکیلات نظامی؛
- وضعیت اقتصادی: پول، مالیات، تولید کشاورزی، تولید شهری، مناسبات تجاری داخلی و خارجی، وضعیت راه های داخل و خارج از ایران، تحولات اقتصادی ایران در دوره صفوی؛
- وضعیت اجتماعی: گروه‌ها و اقشار اجتماعی، تغییرات اجتماعی، مهاجرت‌ها، خانواده، جمعیت، آیین‌ها و رسوم؛
- وضعیت فرهنگی: تحولات فرهنگی، دانش و مراکز علمی و آموزش، علوم، دین و مذهب، تاریخ نگاری، دانشمندان، خط و زبان، باورها و گرایش های فکری در جامعه؛
- روابط با اقوام و حکومت‌های مجاور از جمله عثمانی و ازبکان و هند؛
- مناسبات خارجی ایران با اروپائیان؛
- میراث صفویان.

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	✓
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. آرام، محمدباقر؛ ۱۳۸۶؛ اندیشه تاریخ نگاری در عصر صفوی؛ تهران، امیرکبیر.
۲. آقاجری، هاشم؛ ۱۳۸۸؛ مقدمه ای بر مناسبات دین و دولت در ایران عصر صفوی؛ تهران، طرح نو.
۳. تاریخ ایران: دوره صفویان، پژوهش از دانشگاه کمبریج؛ ۱۳۸۸؛ ترجمه: یقوب آژند؛ تهران؛ نشر جامی.
۴. رویمر، هانس روبرت؛ ۱۳۸۰؛ ایران در راه عصر جدید: تاریخ ایران از ۱۳۵۰ تا ۱۷۵۰/ تالیف هانس روبرت رویمر؛ ترجمه آذر آهنچی، تهران: دانشگاه تهران، موسسه انتشارات و چاپ.
۵. سیوری، راجر؛ ۱۳۷۲؛ ایران عصر صفوی، ترجمه‌ی کامبیز عزیزی، تهران؛ تهران: نشر مرکز.
۶. صفت گل، منصور؛ ۱۳۸۱؛ ساختار نهاد و اندیشه دینی در عصر صفوی؛ تهران: خدمات فرهنگی رسا.
۷. فلسفی، نصرالله؛ ۱۳۶۴؛ زندگانی شاه عباس کبیر؛ تهران، دانشگاه تهران؛ ۵ جلد.
۸. متی، رودلف پی؛ ۱۳۹۳؛ ایران در بحران: زوال صفویه و سقوط اصفهان؛ ترجمه: حسن افشار، تهران؛ نشر مرکز.
۹. مزاری، میشل م؛ ۱۳۶۳؛ پیدایش دولت صفوی؛ ترجمه یعقوب آژند، تهران: گستره.
۱۰. نوایی، عبدالحسین؛ ۱۳۷۷؛ روابط سیاسی و اقتصادی ایران در دوره صفویه؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها

تاریخ و تمدن ایران از سقوط صفویه تا آغاز جنگ‌های ایران و روسیه در دوره

قاجاریه

تعداد واحد: ۲	عنوان درسی به فارسی: تاریخ و تمدن ایران از سقوط صفویه تا آغاز جنگ‌های ایران و روسیه در دوره قاجاریه	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش‌نیاز: با رعایت سیر تاریخی
			پایه	عملی	
تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درسی به انگلیسی: History and Civilization of Iran from the Fall of Safavid Empire to the Beginning of Russo-Persian Wars	اختیاری	تخصصی*	نظری*	دروس هم‌نیاز: ندارد
				عملی	
				نظری	
				عملی	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد <input checked="" type="checkbox"/>					
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/>					
سفر علمی <input checked="" type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران با گرایش تاریخ افشاریه و زندیه.					

اهداف کلی درس: آشنایی با قلمروهای موضوعی تاریخ و تمدن ایران از سقوط سلسله صفویه تا ابتدای قاجاریه، فهم چگونگی و علل تشکیل و فروپاشی دو حکومت مستعجل افشاریه و زندیه، توانائی درک و تحلیل مسائل سیاسی و مذهبی ایران از سقوط سلسله صفویه تا ابتدای قاجاریه، مهارت لازم در شناخت منابع و پژوهش‌های انجام یافته درباره تاریخ ایران از سقوط سلسله صفویه تا ابتدای قاجاریه، فهم و تحلیل تاریخ و تحولات دوره افشاریه و زندیه

اهداف رفتاری و کاربردی:

- کسب مهارت در بررسی و ریشه‌شناسی مسائل دوره افشاریه و زندیه؛
- کسب مهارت در شناخت منابع و پژوهش‌های انجام‌یافته در دوره افشاریه و زندیه؛
- توانائی طرح مساله و طرح بحث پیرامون تاریخ افشاریه و زندیه؛
- درک موقعیت بین‌المللی و منطقه‌ای ایران در دوره افشاریه و زندیه؛
- فهم چالش‌ها و بحران‌های اصلی دوره دوره افشاریه و زندیه؛
- تاریخ سیاسی ایران در دوره از سقوط سلسله صفویه تا ابتدای قاجاریه؛
- تاریخ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران از سقوط سلسله صفویه تا ابتدای قاجاریه.

سرفصل درس:



• تاریخ افشاریه:

- منبع‌شناسی و نقد مآخذ و پژوهش‌های جدید دوره افشاریه؛
- تبارشناسی ایل افشار و تاسیس حکومت؛
- وضعیت سیاسی: دوره‌بندی‌ها و حوادث مهم هر دوره، ساختار سیاسی، تشکیلات اداری، تشکیلات نظامی؛
- وضعیت اقتصادی: پول، مالیات، تولید کشاورزی، تولید شهری، مناسبات تجاری داخلی و خارجی، وضعیت راه‌های داخل و خارج از ایران، تحولات اقتصادی ایران در دوره افشاریه؛
- وضعیت اجتماعی: گروه‌ها و اقشار اجتماعی، تغییرات اجتماعی، مهاجرت‌ها، خانواده، جمعیت، آیین‌ها و رسوم؛
- وضعیت فرهنگی: تحولات فرهنگی، دانش و مراکز علمی و آموزش، علوم، دین و مذهب، تاریخ‌نگاری، دانشمندان، خط و زبان، باورها و گرایش‌های فکری در جامعه؛
- روابط با اقوام و حکومت‌های مجاور از جمله عثمانی و ازبکان و هند؛
- مناسبات خارجی ایران با اروپائیان؛
- بحران‌ها و مسائل اصلی دوره افشاریه و علل فروپاشی آن؛
- میراث افشاریه.

• تاریخ زندیه:

- منبع‌شناسی و نقد مآخذ پژوهش‌های جدید دوره زندیه؛
- تبارشناسی ایل زند و تاسیس حکومت؛
- وضعیت سیاسی: دوره‌بندی‌ها و حوادث مهم هر دوره، ساختار سیاسی، تشکیلات اداری، تشکیلات نظامی؛
- وضعیت اقتصادی: پول، مالیات، تولید کشاورزی، تولید شهری، مناسبات تجاری داخلی و خارجی، وضعیت راه‌های داخل و خارج از ایران، تحولات اقتصادی ایران در دوره زندیه؛
- وضعیت اجتماعی: گروه‌ها و اقشار اجتماعی، تغییرات اجتماعی، مهاجرت‌ها، خانواده، جمعیت، آیین‌ها و رسوم؛
- وضعیت فرهنگی: تحولات فرهنگی، دانش و مراکز علمی و آموزش، علوم، دین و مذهب، تاریخ‌نگاری، دانشمندان، خط و زبان، باورها و گرایش‌های فکری در جامعه؛
- روابط با اقوام، ایل قاجار و حکومت‌های مجاور از جمله عثمانی؛



○ مناسبات خارجی ایران با اروپائیان؛

○ بحران‌ها و مسائل اصلی دوره زندگی و علل فروپاشی آن؛

○ میراث زندگی؛

○ ساختار قدرت و ماهیت دولت در دوره افشاریه و زندیه؛

○ جامعه ایران در دوره افشاریه و زندیه؛

● قاجاریه در ابتدای تاسیس:

○ منبع‌شناسی و نقد مآخذ پژوهش‌های جدید دوره ابتدای قاجار؛

○ تبارشناسی ایل قاجار و تاسیس حکومت؛

○ وضعیت سیاسی در دوران آقامحمدخان قاجار: دوره‌بندی‌ها و حوادث مهم هر دوره، ساختار سیاسی،

تشکیلات اداری، تشکیلات نظامی؛

○ وضعیت اقتصادی: پول، مالیات، تولید کشاورزی، تولید شهری، مناسبات تجاری داخلی و خارجی،

وضعیت راه‌های داخل و خارج از ایران، تحولات اقتصادی ایران؛

○ مناسبات خارجی ایران با اروپائیان و دولت‌های همسایه با تاکید بر روسیه تزاری؛

○ میراث آقامحمدخان.

روشن ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	✓
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. تاریخ ایران: از نادرشاه تا دوران معاصر، پژوهش از دانشگاه کمبریج (جلد ۷)؛ ۱۳۸۷، ویراسته پیر جکسون و

لورنس لاکهارت؛ ترجمه: مرتضی ناقب فر، تهران: جامی.

۲. شعبانی، رضا؛ ۱۳۸۸؛ تاریخ تحولات سیاسی ایران در دوره‌های افشاریه و زندیه؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین

کتاب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی.

۳. فلور، ویلم؛ ۱۳۶۷؛ اشرف افغان در تختگاه (به روایت شاهدان هلندی)؛ ترجمه ابوالقاسم سری؛ تهران: توس.

۴. لاکهارت، لارنس؛ ۱۳۶۸؛ انقراض سلسله صفویه و ایام استیلای افغانه؛ ترجمه مصطفی قلی عماد تهران: مروارید.

۵. لاکهارت، لارنس؛ ۱۳۹۲؛ نادرشاه؛ و دیگران؛ تدوین و ترجمه صادق رضازاده شفق؛ تهران، نشر ثالث

۶. نوایی، عبدالحسین؛ ۱۳۵۶؛ کریم خان زند؛ تهران: امیرکبیر، کتابهای جیبی: موسسه انتشارات فرانکلین.

۷. وهرام، غلامرضا؛ ۱۳۸۵؛ تاریخ سیاسی و اجتماعی ایران در عصر زند؛ تهران: معین.



تاریخ ایران از آغاز جنگ های ایران و روسیه تا انقلاب مشروطیت

عنوان درسی به فارسی: تاریخ ایران از آغاز جنگ های ایران و روسیه تا انقلاب مشروطیت	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز: با رعایت سیر تاریخی
	تعداد ساعت: ۳۲		پایه	عملی	
عنوان درسی به انگلیسی: History of Iran from the Beginning of Russo-Persian Wars to Constitutional Revolution				تخصصی *	نظری *
	اختیاری			عملی	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد <input checked="" type="checkbox"/>					
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/> سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران با گرایش تاریخ قاجار و یا تاریخ معاصر.					

اهداف کلی درس: آشنائی با مسائل تمدنی ایران در دوره قاجاریه، آشنائی با تاریخ سیاسی ایران در دوره قاجاریه، آشنائی با جایگاه و موقعیت منطقه ای و بین المللی ایران دوره قاجار. (جایگاه ایران در مناسبات بین المللی). توانائی درک و تحلیل مسائل عصر قاجار.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- کسب مهارت در بررسی و ریشه شناسی مسائل دوره قاجار؛
- توانایی در تجزیه و تحلیل عملکرد دولتمردان در برخورد با مسائل داخلی و خارجی؛
- توانایی درک جایگاه دوره قاجار در تاریخ معاصر ایران؛
- کسب مهارت در شناخت منابع و پژوهش های انجام یافته در این دوره؛
- مهارت لازم در شناخت منابع و پژوهش های انجام یافته د باره دوره قاجار؛
- فهم چگونگی و علل رویارویی ها و مواجهه ایران با غرب و مدرنیته غربی.

سرفصل درس:

- زمینه ها، علل و نتایج جنگ های ایران و روسیه؛
- تاریخ اصلاحات و نوسازی در دوره قاجار از عباس میرزا تا امین الدوله؛
- بحران ها و مسائل اصلی عهد قاجار؛



- تاریخ تحولات سیاسی ایران در دوره قاجار؛
- مناسبات خارجی ایران در دوره قاجار و جایگاه ایران در مناسبات بین المللی؛
- مناسبات دین و سیاست در دوره قاجار و تقابل سنت و تجدد؛
- منبع شناسی و نقد مآخذ پژوهش های جدید دوره قاجاریه؛
- وضعیت سیاسی: دوره بندی ها و حوادث مهم هر دوره، ساختار سیاسی، تشکیلات اداری، تشکیلات نظامی؛
- وضعیت اقتصادی: پول، مالیات، تولید کشاورزی، تولید شهری، مناسبات تجاری داخلی و خارجی، وضعیت راه های داخل و خارج از ایران، تحولات اقتصادی ایران در دوره قاجاریه
- وضعیت اجتماعی: گروه ها و اقشار اجتماعی، تغییرات اجتماعی، مهاجرت ها، خانواده، جمعیت، آیین ها و رسوم؛
- وضعیت فرهنگی: تحولات فرهنگی، دانش و مراکز علمی و آموزش، علوم، دین و مذهب، تاریخ نگاری، دانشمندان، خط و زبان، باورها و گرایش های فکری در جامعه؛
- میراث قاجاریه: جریان های فکری، نهادهای جدید و تغییر اجتماعی، سیاسی و اقتصادی.

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون های نوشتاری	✓	✓	
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. آدمیت، فریدون و هما ناطق؛ ۱۳۵۶؛ افکار اجتماعی و سیاسی و اقتصادی در آثار منتشر نشده دوران قاجار، تهران: آگاه.
۲. آدمیت، فریدون؛ ۱۳۵۱؛ اندیشه ترقی و حکومت قانون؛ عصر سبیسالار؛ تهران: خوارزمی.
۳. آدمیت، فریدون؛ ۱۳۵۵؛ امیرکبیر و ایران؛ چاپ پنجم؛ تهران: خوارزمی.
۴. آوری، پیترو؛ ۱۳۶۷؛ تاریخ معاصر ایران؛ ۳ ج؛ تهران: عطایی.
۵. اشرف، احمد؛ ۱۳۵۹؛ موانع تاریخی رشد سرمایه داری در ایران: دوره قاجاریه؛ تهران: زمینه.
۶. امانت، عباس؛ ۱۳۸۲؛ قبله عالم: ناصرالدین شاه قاجار و پادشاهی ایران؛ تهران: کارنامه.
۷. پولاک، یاکوب ادوارد؛ ۱۳۶۸؛ سفرنامه: ایران و ایرانیان؛ ترجمه کیکاوس جهانداری؛ تهران: خوارزمی.
۸. تاریخ ایران مجموعه تاریخ کمبریج؛ ۱۳۸۸؛ ترجمه مرتضی ثاقب فر؛ تهران: جامی.
۹. شمیم، علی اصغر؛ ۱۳۷۲؛ ایران در دوره سلطنت قاجار؛ تهران: علمی.
۱۰. طباطبائی، سیدجواد؛ ۱۳۸۲؛ دیباچه ای بر نظریه انحطاط ایران، تهران، نشر نگاه معاصر.



۱۱. طباطبائی، سیدجواد؛ ۱۳۸۶؛ مکتب تبریز و مبانی تجدد خواهی، تبریز، ستوده.
۱۲. طباطبائی، سیدجواد؛ ۱۳۸۶؛ نظریه حکومت قانون و در ایران، تبریز، ستوده.
۱۳. عیسوی، چارلز؛ ۱۳۸۸؛ تاریخ اقتصادی ایران (قاجاریه ۱۲۱۵-۱۳۳۲ه ق)؛ تهران: گستره.
۱۴. فشاهی، محمدرضا؛ ۱۳۶۰؛ تکوین سرمایه‌داری و تجدد در ایران: ۱۷۹۶-۱۹۰۶ میلادی؛ تهران: گوتنبرگ.
۱۵. فلور، ویلم؛ ۱۳۶۶؛ جستارهایی از تاریخ اجتماعی ایران در عصر قاجار؛ ترجمه ابوالقاسم سری؛ تهران: توس.
۱۶. ونسا، مارتین؛ ۱۳۸۷؛ عهد قاجار؛ ترجمه حسن زنگنه؛ تهران: ماهی.



تاریخ ایران از انقلاب مشروطیت تا کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹

عنوان درسی به فارسی: تاریخ ایران از انقلاب مشروطیت تا کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درسی به انگلیسی: History of Iran from Constitutional Revolution to 1921 Persian coup d'état
	دروس پیش‌نیاز: با رعایت سیر تاریخی			
عنوان درسی به انگلیسی: History of Iran from Constitutional Revolution to 1921 Persian coup d'état	نوع واحد	تخصصی*	نظری*	دروس هم‌نیاز: ندارد
		اختیاری	عملی	ندارد
			نظری	
			عملی	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد <input checked="" type="checkbox"/>				
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/> سفر علمی <input checked="" type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>				
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران با گرایش تاریخ معاصر				

اهداف کلی درس: آشنائی با زمینه‌های شکل‌گیری انقلاب مشروطه، آشنائی با تحولات انقلاب مشروطه، آشنائی با حیات اجتماعی، فکری، فرهنگی و اقتصادی ایران در دوره مشروطه، توانائی درک و تحلیل مسائل مهم دوره مشروطه

اهداف رفتاری و کاربردی:



- کسب مهارت در بررسی ریشه‌های انقلاب مشروطه؛
- توانائی در تحلیل فرایندهای انقلاب مشروطه؛
- شناخت نیروهای هوادار مشروطه و مبانی فکری آن‌ها؛
- آشنائی با مخالفان مشروطه و مبادی فکری و عملی آن‌ها؛
- شناسائی چالش‌ها و بحران‌های مهم دوره مشروطه؛
- کسب مهارت در شناخت منابع دوره مشروطه؛
- توانائی در فهم ابعاد کاوش نشده انقلاب مشروطه؛
- تاریخ سیاسی ایران در دوره مشروطه؛

- قلمروهای موضوعی تاریخ مشروطه؛
- مسائل اصلی و عمده تاریخ مشروطیت ایران.

سرفصل درس:

- زمینه‌ها و علل بروز انقلاب مشروطه؛
- ریشه‌های فکری انقلاب مشروطه؛
- ریشه‌های مذهبی انقلاب مشروطه؛
- ریشه‌های اقتصادی انقلاب مشروطه؛
- نیروها و جریان‌های هدایت‌کننده انقلاب؛
- رهبران و رهبری در انقلاب مشروطه؛
- روندها و فرایندهای انقلاب مشروطه؛
- تحولات سیاسی ایران در دوره مشروطه؛
- موانع اصلی در راه استقرار مشروطه و ایجاد ثبات سیاسی پس از مشروطه؛
- گونه‌شناسی جریان‌های سیاسی و فکری پس از انقلاب مشروطه؛
- جامعه ایران در دوره مشروطه؛
- قدرت‌های خارجی و انقلاب مشروطه؛
- ایران در جنگ جهانی اول: مهاجرت در دولت موقت ملی؛
- انقلاب روسیه و به هم خوردن توازن قوا در ایران و قرارداد ۱۹۱۹؛
- زمینه‌های اجتماعی، سیاسی کودتای ۱۲۹۹؛
- پیامدهای دستاوردهای میراث انقلاب مشروطه؛
- احزاب، انجمن‌ها و نهادهای سیاسی؛
- مطبوعات و ادبیات سیاسی دوره مشروطه؛
- ساختار قدرت در دوره مشروطه؛ پارلمان، قانون اساسی، تفکیک قوا، سلطنت، کابینه، انتخابات؛
- حیات اقتصادی در عهد مشروطه، بحران و اصلاحات اقتصادی، اقدامات شوستر؛
- نظم و امنیت اجتماعی و علل ضعف دولت مرکزی؛
- قحطی و مرگ و سیر سراسری پس از جنگ؛
- قیام جنگل؛



- قیام خیابانی؛
- کمیته مجازات؛
- جامعه ایران در دوره مشروطه.

روش ارزشیابی						
گزارش بازدید علمی	ارائه سمینار	تحقیق پایانی	آزمون نهایی		میان ترم	ارزیابی مستمر
✓	✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓
				عملکردی		

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. آجودانی، ماشالله؛ ۱۳۸۶؛ مشروطه ایرانی؛ تهران: نشر اختران.
۲. آدمیت، فریدون؛ ۱۳۴۰؛ فکر آزادی و مقدمه نهضت مشروطه؛ تهران: سخن.
۳. آدمیت، فریدون؛ ۱۳۵۴؛ فکر دموکراسی اجتماعی در نهضت مشروطیت ایران؛ تهران: پیام.
۴. آدمیت، فریدون؛ ۱۳۵۵؛ ایدئولوژی نهضت مشروطیت ایران، تهران، پیام.
۵. آدمیت، فریدون؛ ۱۳۷۰؛ مجلس اول و بحران آزادی، تهران، روشنگران.
۶. آوری، پیترا؛ ۱۳۶۷؛ تاریخ معاصر ایران؛ ۳ ج؛ تهران: عطایی.
۷. تاریخ ایران مجموعه تاریخ کمبریج؛ ۱۳۸۸؛ ترجمه مرتضی ثاقب‌فر؛ تهران: جامی.
۸. حائری، عبدالهادی؛ ۱۳۶۷؛ نخستین رویارویی اندیشه‌گران ایرانی با دو رویه بورژوازی غرب؛ تهران: امیرکبیر.
۹. حائری، عبدالهادی؛ ۱۳۸۷؛ تشیع و مشروطیت در ایران و نقش ایرانیان مقیم عراق؛ تهران: امیرکبیر.
۱۰. رضوانی، محمداسماعیل؛ ۱۳۴۵؛ انقلاب مشروطیت ایران؛ تهران: انتشارات ابن‌سینا؛ موسسه انتشارات فرانکلین.
۱۱. شمیم، علی‌اصغر؛ ۱۳۷۲؛ ایران در دوره سلطنت قاجار؛ تهران: علمی.
۱۲. شهابی، هوشنگ؛ مارتین، ونسا؛ ۱۳۹۲؛ انقلاب مشروطه ایران؛ ترجمه محمدابراهیم فتاحی‌ولیلایی؛ تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه.
۱۳. کاتوزیان، محمدعلی همایون؛ ۱۳۷۲؛ اقتصاد سیاسی ایران از مشروطیت تا پایان سلسله پهلوی؛ تهران: نشر مرکز.



تاریخ ایران از کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ شمسی تا شهریور ۱۳۲۰

عنوان درسی به فارسی: تاریخ ایران از کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ شمسی تا شهریور ۱۳۲۰	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش‌نیاز: با رعایت سیر تاریخی
	تعداد ساعت: ۳۲		پایه	عملی	
عنوان درسی به انگلیسی: History of Iran from the Coup d'état 1299/1921 to the Anglo-Soviet Invasion of Iran 1941	روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد <input checked="" type="checkbox"/>		تخصصی*	نظری*	دروس هم‌نیاز: ندارد
			اختیاری	عملی	
			اختیاری	نظری	
			اختیاری	عملی	
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/>					
سفر علمی <input checked="" type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران با گرایش تاریخ معاصر.					

اهداف کلی درس: آشنائی با مسائل اصلی ایران در دوره پهلوی اول، فهم چگونگی و ماهیت دولت در دوره پهلوی اول، توانائی درک و تحلیل تحولات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی ایران در دوره پهلوی اول.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- کسب مهارت در بررسی و ریشه‌شناسی مسائل دوره پهلوی اول؛
- فهم چگونگی و علل بروز کودتای ۱۲۹۹؛
- کسب مهارت در شناخت منابع و پژوهش‌های انجام یافته در دوره پهلوی اول؛
- توانائی لازم در تحلیل تحولات دوره پهلوی اول؛
- توانائی در فهم جهت‌گیری‌های سیاسی، فرهنگی و مذهبی پهلوی اول؛
- کسب مهارت در تحلیل مناسبات خارجی ایران در دوره پهلوی اول؛
- توانائی درک جایگاه تاریخ دوره پهلوی در تاریخ ایران؛
- شناخت منابع تاریخ و تمدن ایران در دوره پهلوی اول؛
- آشنائی با قلمروهای موضوعی تاریخ دوره پهلوی اول؛



سرفصل درس:

- چگونگی و علل وقوع کودتای ۱۲۹۹؛
- نقد و تحلیل جریان جمهوری خواهی رضاخان؛
- چگونگی و فرایند تأسیس سلسله پهلوی؛
- مجلس در دوره رضاشاه و نقش و عملکرد آن؛
- مخالفان سیاسی در دوره رضاشاه؛
- جریان‌های سیاسی و فکری در دوره رضاشاه؛
- ناسیونالیسم و باستانگرایی در دوره پهلوی اول؛
- ماهیت دولت در دوره رضاشاه؛
- اصلاحات و نوسازی‌های دوره پهلوی اول (اقتصادی، نظامی، آموزشی، قضائی، بهداشتی) و ارزیابی آنها؛
- یکجانشین کردن ایلات و عشایر؛
- رویارویی با روحانیت و سیاست‌های مذهبی دوره رضاشاه؛
- سیاست‌های فرهنگی رضاشاه و مداخله در فرهنگ عمومی؛
- مناسبات خارجی ایران در دوره رضاشاه؛
- جامعه‌ی ایران در دوره پهلوی اول؛
- هنر، صنعت، فرهنگ، ادبیات، بهداشت در دوره پهلوی اول؛
- تاریخ تحولات سیاسی ایران در دوره پهلوی اول.

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	✓
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. اتابکی، تورج؛ ۱۳۸۷؛ تجدد آمرانه: جامعه و دولت در عصر رضا شاه؛ ترجمه مهدی حقیقت‌خواه؛ تهران: ققنوس.



۲. استوارت، ریچارد آنتونی؛ ۱۳۷۰؛ در آخرین روزهای رضاشاه: تهاجم روس و انگلیس به ایران در شهریور ۱۳۲۰؛ ترجمه: عبدالرضاهوشنگ مهدوی، کاوه بیات؛ تهران: معین.
۳. اکبری، محمدعلی؛ ۱۳۸۴؛ تبارشناسی هویت جدید ایرانی: (عصر قاجاریه و پهلوی اول)؛ تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
۴. تاریخ ایران مجموعه تاریخ کمبریج؛ ۱۳۸۸؛ ترجمه مرتضی ثاقب‌فر؛ تهران: جامی.
۵. خلیلی‌خو؛ محمدرضا؛ ۱۳۷۳؛ توسعه و نوسازی ایران در دوره رضا شاه ۱۲۹۹ - ۱۳۲۰؛ تهران: مرکز انتشارات جهاد دانشگاهی، واحد شهید بهشتی.
۶. رحمانیان، داریوش؛ ۱۳۹۱؛ ایران بین دو کودتا؛ تهران: سمت.
۷. غنی، سیروس؛ ۱۳۷۸؛ برآمدن رضاخان، برافتادن قاجار و نقش انگلیسیها؛ ترجمه حسن کامشاد؛ تهران: نیلوفر.
۸. کاتوزیان، محمدعلی همایون؛ ۱۳۷۲؛ اقتصاد سیاسی ایران از مشروطیت تا پایان سلسله پهلوی؛ تهران: نشر مرکز.
۹. کدی، نیکی؛ ۱۳۸۱؛ ایران دوران قاجار و برآمدن رضاخان (۱۳۰۴ - ۱۱۷۵)؛ ترجمه مهدی حقیقت‌خواه؛ تهران: ققنوس.
۱۰. کرونین، استفانی؛ ۱۳۸۲؛ شکل‌گیری ایران نو: دولت و جامعه در دوران رضا شاه؛ (مجموعه مقالات) ترجمه مرتضی ثاقب‌فر؛ تهران: جامی.
۱۱. گازیوروسکی، مارک؛ ۱۳۷۱؛ سیاست خارجی شاه و آمریکا؛ ترجمه فریدون فاطمی؛ تهران: نشر مرکز.
۱۲. مکی، حسین؛ ۱۳۲۳؛ تاریخ بیست ساله ایران؛ تهران: علمی.
۱۳. نقیب‌زاده، احمد؛ ۱۳۷۹؛ دولت مطلق رضا شاه و نظام ایلی (تاثیر ساختار دولت مطلقه رضا شاه بر نفوذ قبایل و عشایر)؛ تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی.



تاریخ ایران از شهریور ۱۳۲۰ تا قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲

عنوان درسی به فارسی: تاریخ ایران از شهریور ۱۳۲۰ تا قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درسی به انگلیسی: History of Iran from the Anglo-Soviet Invasion of Iran 1941 to the Demonstration of June 5, 1963	جبرانی نظری عملی	دروس پیش‌نیاز: با رعایت سیر تاریخی
	پایه		نظری عملی		نظری عملی	
		اختیاری			* تخصصی	* نظری
						عملی
						نظری
						عملی
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد <input checked="" type="checkbox"/>						
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد						
سفر علمی <input checked="" type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>						
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران با گرایش تاریخ معاصر و یا متخصص تاریخ انقلاب اسلامی.						

اهداف کلی درس: آشنائی با مسائل اصلی ایران در دوره ۱۳۲۰ تا ۱۳۴۲، فهم چگونگی و علل اشغال ایران در جنگ جهانی دوم، فهم چگونگی و ماهیت دولت در دوره ۱۳۲۰ تا ۱۳۴۲، توانائی درک و تحلیل تحولات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی ایران در دوره ۱۳۲۰ تا ۱۳۴۲

اهداف رفتاری و کاربردی:

- کسب مهارت در بررسی و ریشه‌شناسی مسائل دوره ۱۳۲۰ تا ۱۳۴۲؛
- شناخت و تحلیل جنبش ملی شدن صنعت نفت و فهم علل پیروزی و ناکامی آن؛
- کسب مهارت در شناخت منابع و پژوهش‌های انجام یافته در دوره ۱۳۲۰ تا ۱۳۴۲؛
- توانائی لازم در تحلیل تحولات دوره ۱۳۲۰ تا ۱۳۴۲؛
- توانائی در فهم جهت‌گیری‌های سیاسی، فرهنگی و مذهبی ۱۳۲۰ تا ۱۳۴۲؛
- کسب مهارت در تحلیل مناسبات خارجی ایران در دوره ۱۳۲۰ تا ۱۳۴۲.

سرفصل درس:

- چگونگی و علل نقض بی‌طرفی ایران و سقوط رضاشاه؛
- پیامدهای سقوط رضاشاه؛



- مجلس و تحولات کشور؛
- کشمکش بر سر امتیاز نفت شمال؛
- بحران آذربایجان و جمهوری مهاباد: زمینه‌ها، علل، روندها؛
- احزاب و جریان‌های سیاسی پس از شهریور ۱۳۲۰؛
- چگونگی و علل شکل‌گیری جنبش ملی‌شدن صنعت نفت؛
- ایران در دوره نهضت ملی و حکومت دکتر مصدق؛
- بررسی علل ناکامی جنبش ملی‌شدن نفت و بروز کودتای ۱۳۳۲؛
- پیامدهای کودتای ۱۳۳۲؛
- کنسرسیوم نفتی و اعتراض مخالفان
- جریان‌های سیاسی و فکری پس از کودتای ۱۳۳۲؛
- مناسبات مذهب و سیاست از ۱۳۲۰ تا ۱۳۴۲؛
- علل و زمینه‌های قیام پانزده خرداد؛
- ماهیت دولت از سقوط رضاشاه تا قیام ۱۵ خرداد؛
- روابط خارجی ایران از ۱۳۲۰ تا ۱۳۴۲؛
- جامعه ایران از سقوط رضاشاه تا قیام ۱۵ خرداد؛
- اقتصاد، هنر، صنعت، فرهنگ، ادبیات، بهداشت در دهه ۱۳۲۰ و ۱۳۳۰؛
- مناسبات دین و سیاست در دوره پهلوی و تقابل سنت و تجدد؛
- تشکیلات اداری، تشکیلات نظامی؛
- وضعیت اقتصادی: پول، مالیات، تولید کشاورزی، تولید شهری، مناسبات تجاری داخلی و خارجی، وضعیت راه‌های داخل و خارج از ایران، تحولات اقتصادی و اصلاحات اقتصادی؛
- وضعیت اجتماعی: گروه‌ها و اقشار اجتماعی، تغییرات اجتماعی، مهاجرت‌ها، خانواده، جمعیت، آیین‌ها و رسوم؛
- وضعیت فرهنگی: تحولات فرهنگی، دانش و مراکز علمی و آموزش، علوم، دین و مذهب، تاریخ‌نگاری، دانشمندان، خط و زبان، باورها و گرایش‌های فکری در جامعه.



روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	✓
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. آبراهامیان، یرواند؛ ۱۳۷۷؛ ایران بین دو انقلاب، ترجمه احمد گل محمدی و محمد ابراهیم فتاحی، تهران: نی.
۲. ازغندی، علیرضا؛ ۱۳۷۹؛ تاریخ تحولات سیاسی و اجتماعی ایران؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت).
۳. تاریخ ایران مجموعه تاریخ کمبریج؛ ۱۳۸۸؛ ترجمه مرتضی ثاقب‌فر؛ تهران: جامی.
۴. جعفریان، رسول؛ ۱۳۹۰؛ جریان‌ها و سازمان‌های مذهبی - سیاسی ایران (از روی کارآمدن محمدرضا شاه تا پیروزی انقلاب اسلامی) سالهای ۱۳۲۰ - ۱۳۵۷؛ تهران: نشر علم.
۵. جیمز بیل؛ لوئیس، ویلیام راجر؛ ۱۳۶۹؛ مصدق، نفت، ناسیونالیسم ایرانی؛ ترجمه کاوه بیات؛ تهران: نشر گفتار.
۶. عظیمی، فخرالدین؛ ۱۳۸۷؛ بحران دموکراسی در ایران؛ ترجمه عبدالرضا هوشنگ مهدوی، بیژن نوذری؛ تهران: آسیم.
۷. کاتوزیان، محمدعلی همایون؛ ۱۳۷۱؛ مصدق و نبرد قدرت؛ تهران: رسا.
۸. مقصودی، مجتبی؛ ۱۳۸۵؛ تاریخ تحولات سیاسی اجتماعی ایران از ۱۳۲۰ تا ۱۳۵۷؛ تهران: روزنه.
۹. موحد، محمدعلی؛ ۱۳۸۵؛ خواب آشفته نفت؛ ۳ ج؛ تهران: کارنامه.
۱۰. نجاتی، غلامرضا؛ ۱۳۷۸؛ جنبش ملی شدن صنعت نفت؛ تهران: شرکت سهامی انتشار.
۱۱. هوشنگ مهدوی، عبدالرضا؛ ۱۳۴۹؛ تاریخ روابط خارجی ایران در دوره پهلوی؛ تهران: امیرکبیر.



تاریخ انقلاب اسلامی ایران

عنوان درسی به فارسی: تاریخ انقلاب اسلامی ایران	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد	جبرانی	نظری عملی	دروس پیش‌نیاز: ندارد
			پایه	نظری عملی	
عنوان درسی به انگلیسی: History of Islamic Revolution of Iran			تخصصی*	نظری* عملی	دروس هم‌نیاز: تاریخ انقلاب مشروطه و نهضت ملی شدن صنعت نفت
			اختیاری	نظری عملی	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه سمینار کارگاه جلسه نقد					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ندارد <input type="checkbox"/>					
سفر علمی اینترنت و نرم افزارهای آموزشی نمایش فیلم‌های آموزشی					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران، مطالعات تاریخ معاصر ایران.					

اهداف کلی درس: بررسی تحلیلی تاریخ و فلسفه انقلاب اسلامی ایران و تحولات تاریخی منتهی به بهمن ۵۷.

اهداف رفتاری و کاربردی درس:

- توضیح مفهوم انقلاب و شاخصه‌های آن؛
- تشریح چگونگی تکوین و پدیداری انقلاب اسلامی؛
- آشنایی با شخصیت‌ها و نیروهای مشارکت کننده در انقلاب اسلامی؛
- توضیح اندیشه ولایت فقیه به عنوان شناسنامه اختصاصی انقلاب اسلامی.

سرفصل مطالب:

- مفهوم انقلاب و گونه‌های مختلف آن؛
- نظریه‌های انقلاب (نظریه‌های جامعه‌شناسانه، نظریه‌های اقتصادی، نظریه‌های روان‌شناختی)؛
- ریشه‌های فکری و ایدئولوژیک انقلاب اسلامی؛
- ریشه‌های اجتماعی و اقتصادی انقلاب؛
- ریشه‌های سیاسی انقلاب؛
- رهبری انقلاب (رهبران ایدئولوگ، رهبران بسیج‌گر و رهبران مدیر و معمار)؛
- نظام پیشین و کارگزاران آن؛
- شعارها و آرمان‌های انقلاب؛



- رخدادها و تحولات منتهی به انقلاب اسلامی (کودتای ۲۸ مرداد و پیامدهای آن، اصلاحات ارضی و قیام ۱۵ خرداد، کاپیتولاسیون و تبعید امام خمینی، قیام ۱۹ دی قم و پیامدهای آن، کابینه‌های لرزان و اعتصابات)؛
- طبقات اجتماعی و انقلاب اسلامی (روحانیان، دانشجویان، روشنفکران، زنان، اصناف شهری)
- مشی مسلحانه و قهرآمیز و نقد و بررسی دستاوردهای آن؛
- جریان‌های سیاسی مخالف حکومت (جریان‌های اسلام‌گرا، جریان‌های ملی‌گرا و جریان‌های چپ)
- ارتش و انقلاب اسلامی؛
- تحولات بین‌المللی و پدیده انقلاب اسلامی؛
- روند فروپاشی نظام شاهنشاهی؛
- نهادهای انقلابی و چگونگی تأسیس و استقرار نظام جمهوری اسلامی.

روشن ارزشیابی					
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	✓	✓	✓
		آزمون‌های نوشتاری			
		عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. ازغندی، علیرضا؛ ۱۳۸۱؛ تاریخ تحولات سیاسی و اجتماعی ایران (جلد اول): تحولات اجتماعی ۱۳۲۰ - ۱۳۵۷؛ تهران، سمت.
۲. بازرگان، مهدی؛ ۱۳۶۳؛ انقلاب ایران در دو حرکت؛ تهران، بنیاد فرهنگی مهندس مهدی بازرگان.
۳. بشیریه، حسین؛ ۱۳۹۳؛ زمینه‌های اجتماعی انقلاب ایران؛ ترجمه: علی اردستانی؛ تهران، نگاه معاصر.
۴. پارسانیا، حمید؛ ۱۳۹۲؛ حدیث پیمانه: پژوهشی در انقلاب اسلامی؛ دفتر نشر معارف.
۵. جعفریان، رسول؛ ۱۳۸۳؛ جریان‌ها و سازمان‌های مذهبی - سیاسی ایران سال‌های ۱۳۵۷-۱۳۲۰؛ تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
۶. خرمشاد، باقر؛ ۱۳۹۳؛ بازتاب‌های انقلاب اسلامی ایران؛ تهران، سمت.
۷. شیخ فرشی، فرهاد؛ ۱۳۷۹؛ تحلیلی بر نقش سیاسی عالمان شیعی در پیدایش انقلاب اسلامی؛ تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
۸. شیرعلی نیا، جعفر؛ ۱۳۹۳؛ دایره‌المعارف مصور تاریخ زندگی امام خمینی؛ تهران: انتشارات سایان.
۹. مصباح یزدی، محمد تقی؛ ۱۳۸۴؛ انقلاب اسلامی جهشی در تحولات سیاسی تاریخ؛ تدوین و نگارش قاسم شبان نیا، قم: موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی.
۱۰. مقصودی، مجتبی؛ ۱۳۸۰؛ تحولات سیاسی - اجتماعی ایران ۵۷ - ۱۳۲۰؛ تهران، نشر روزنه.



تاریخ دفاع مقدس

عنوان درسی به فارسی: تاریخ دفاع مقدس	تعداد واحد: ۲	تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد	جبرانی	نظری عملی	دروس پیش‌نیاز: تاریخ انقلاب اسلامی ایران
				پایه	نظری عملی	دروس هم‌نیاز: ندارد
عنوان درسی به انگلیسی: History of Holy Defense						
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد						
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد						
سفر علمی <input checked="" type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>						
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران و تاریخ تمدن با تاکید بر تاریخ معاصر.						

اهداف کلی درس: آشنایی با زمینه‌ها، روند، پیامدها و نتایج هشت سال جنگ تحمیلی.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- تشریح زمینه‌های تاریخی اختلافات ارضی ایران و همسایه غربی‌اش از عهد نامه ذهاب به بعد؛
- تشریح اهداف و علل آغاز جنگ؛
- تشریح فراز و فرود روند جنگ و مجموعه عملیات‌های ایران در دوران جنگ؛
- آشنایی با سیاست‌های راهبردی امام خمینی (ره) در زمان جنگ؛
- تشریح تأثیرات سیاسی، فرهنگی و اقتصادی جنگ را در تحولات اجتماعی ایران؛
- تشریح ابعاد و نتایج دفاع مقدس در عرصه بین‌المللی.

سرفصل مطالب:

- کلیات: تبیین مفاهیم جنگ و دفاع و مقاومت و تمدن؛ مقاومت تمدن‌ها در برابر غیرت؛
- آشنایی با جغرافیای نظامی مناطق مرزی ایران و عراق؛



- بررسی زمینه‌های تاریخی اختلافات مرزی ایران و همسایه غربی از عهدنامه ذهاب تا عهدنامه ۱۹۷۵؛
- بررسی وضعیت محیط امنیتی و بین‌المللی ایران در آغاز جنگ و مقایسه آن با عراق؛
- زمینه‌سازی، اهداف و علل آغاز جنگ - هجوم سراسری و اشغال نظامی مناطقی از جنوب غرب و غرب ایران؛
- راهبرد امام، مقاومت مردمی و نیروهای مسلح، متوقف کردن متجاوز؛
- راهبرد آزادسازی مناطق اشغالی ایران (عملیات‌های ثامن الائمه، طریق قدس، فتح المبین، بیت المقدس)؛
- راهبرد تعقیب و تنبیه متجاوز با هدف خاتمه جنگ و رسیدن به صلح شرافتمندانه (عملیات‌های خیبر، والفجر ۸، کربلای ۵)؛
- جنایات جنگی رژیم بعثی عراق (جنگ شیمیایی، جنگ شهرها، جنگ نفتکش‌ها، رفتار با اسرا)؛
- سازمان‌های بین‌المللی در جنگ عراق علیه ایران و فرایند صدور قطعنامه ۵۹۸؛
- نقش کشورهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای در جنگ عراق علیه ایران؛
- چگونگی پایان یافتن جنگ (پذیرش قطعنامه ۵۹۸ از سوی ایران و دفع تجاوز مجدد عراق و منافقین و پذیرش قطعنامه از سوی عراق)؛
- بررسی علل تداوم جنگ پس از فتح خرمشهر و ناتوانی کشور متخاصم برای دستیابی به صلح؛
- اقتصاد در جنگ؛
- فرهنگ دفاع مقدس؛
- رهبری و مدیریت دفاع مقدس؛
- نتایج و دستاوردهای جنگ و دفاع مقدس در عرصه داخلی و بین‌المللی؛
- تحلیل جایگاه دفاع مقدس در تاریخ ایران.

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	✓
			عملکردی			



منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. بنی لوحی، سید علی؛ ۱۳۸۷؛ مبانی دفاع از دیدگاه امام خمینی (ره) در دفاع مقدس با تحلیل مقایسه‌ایی؛ موسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر.
۲. پارسا دوست، منوچهر؛ ۱۳۶۴؛ روابط تاریخی و حقوقی ایران، عثمانی و عراق؛ تهران: شرکت سهامی انتشار.
۳. حسینی، سیده اعظم (به اهتمام)؛ ۱۳۹۳؛ دا: خاطرات سیده زهرا حسینی؛ تهران: سوره مهر.
۴. جعفری ولدانی، اصغر؛ ۱۳۶۷؛ بررسی تاریخی اختلافات مرزی ایران و عراق؛ تهران: وزارت امور خارجه، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی.
۵. درودیان، محمد؛ ۱۳۷۹؛ خونین شهر تا خرمشهر، سیری در جنگ ایران و عراق؛ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سیاه.
۶. درودیان، محمد؛ ۱۳۹۱؛ جنگ ایران و عراق: موضوعات و مسائل؛ تهران: سمت.
۷. رشید، محسن؛ ۱۳۸۹؛ اطلس جنگ ایران و عراق: فشرده نبردهای زمینی ۳۱ شهریور ۱۳۵۹-۲۹ مرداد ۱۳۶۷؛ تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس.
۸. شربتی، مجتبی؛ مرادپیری، هادی؛ ۱۳۹۳؛ آشنایی با علوم و معارف دفاع مقدس؛ تهران: سمت.
۹. شیرعلی نیا، جعفر؛ ۱۳۹۲؛ دایره‌المعارف تاریخ جنگ ایران و عراق؛ تهران: انتشارات سایان.
۱۰. منصورلاریجانی، اسماعیل؛ ۱۳۸۰؛ آشنایی با دفاع مقدس ویژه دانشجویان کشور؛ اسلیمی.
۱۱. کمری، علیرضا؛ ۱۳۸۷؛ تاریخ‌نگری و تاریخ‌نگاری جنگ ایران و عراق (مجموعه مقالات)؛ تهران: مرکز اسناد دفاع مقدس (مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ).
۱۲. ولایتی، علی‌اکبر؛ ۱۳۷۶؛ تاریخ سیاسی جنگ تحمیلی عراق علیه جمهوری اسلامی ایران؛ تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.



شرح درس‌های تخصصی اختیاری



تاریخ صنایع، هنر، معماری و موزه‌داری

عنوان درسی به فارسی: تاریخ صنایع، هنر، معماری و موزه‌داری	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش‌نیاز: تاریخ فرهنگی ایران	
	تعداد ساعت: ۳۲		پایه	عملی		
عنوان درسی به انگلیسی: History of Crafts, Art, Architecture, Museology						تخصصی
						اختیاری*
	نظری*	نظری	دروس هم‌نیاز: ندارد			
	عملی	عملی				
روش آموزش: گفتگو و مباحثه سمینار کارگاه جلسه نقد						
آموزش تکمیلی عملی: دارد ندارد <input type="checkbox"/>						
سفر علمی اینترنت و نرم افزارهای آموزشی نمایش فیلم‌های آموزشی						
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران با تخصص هنر و معماری و یا باستان‌شناسی و موزه‌ها.						

اهداف کلی درس: آشنایی با پیشینه صنایع دستی ایران، پیشینه هنرهای ایران، پیشینه معماری ایران، موزه‌داری و روش‌های موزه‌داری.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- کسب مهارت در شناخت صنایع دستی ایران، شناخت اهمیت، کاربرد و جایگاه آن در جامعه امروز؛
- کسب مهارت در شناخت هنرهای ایران، شناخت کاربرد و جایگاه آن در جامعه امروز؛
- کسب مهارت در شناخت معماری ایران، شناخت کاربرد و جایگاه آن در جامعه امروز؛
- کسب مهارت برای فعالیت در موزه‌ها، شناخت روش‌های نوین موزه‌داری؛
- توانایی کارشناسی آثار مرتبط با صنایع، هنر و معماری ایران؛
- توانایی تحقیق در موضوعات مرتبط با صنایع، هنرها و معماری ایران؛
- توانایی تحقیق در حوزه مباحث مرتبط با موزه‌داری.

سرفصل درس:

- تعریف صنایع دستی و معرفی پیشینه و ویژگی‌های مصادیق و سیر تحول آن در ایران؛



- تعریف هنر و معرفی پیشینه و ویژگی‌های مصادیق و سیر تحول آن در ایران؛
- معماری، پیشینه و ویژگی‌های مصادیق و سیر تحول آن در ایران؛
- تعریف میراث فرهنگی مادی و معنوی (ملموس و ناملموس)؛
- تعریف موزه و موزه‌داری، آشنایی با تاریخ موزه در جهان و معرفی پیشینه موزه‌داری در ایران؛
- آشنایی با اهمیت و کاربرد صنایع دستی در مطالعات تاریخ ایران؛
- آشنایی با اهمیت و کاربرد هنر در مطالعات تاریخ ایران؛
- آشنایی با اهمیت و کاربرد معماری در مطالعات تاریخ ایران؛
- آشنایی با اهمیت و کاربرد موزه‌ها در مطالعات تاریخ ایران؛
- معرفی منابع و مآخذ مرتبط با صنایع، هنر و معماری ایران؛
- معرفی منابع و مآخذ مرتبط با موزه و موزه‌داری؛
- آشنایی با صنایع تاریخی ایران مانند:
 - نساجی سنتی مانند ابریشم‌بافی، بافته‌های داری و زیراندازها، پوشاک سنتی، رودوزی‌های سنتی مانند پته‌دوزی، سرمه‌دوزی، چاپ‌های سنتی مانند قلمکار، کلافه‌ای، کاشی...؛
 - صنایع دستی چرمی از جمله جلدسازی، سراجی، سوخت روی چرم، معرق، ...؛
 - صنایع دستی وابسته فلزی مانند قلمزنی، ملیله‌کاری، میناکاری؛
 - صنایع دستی چوبی مانند ارسی‌سازی، حصیر یا بوریا‌بافی، خاتم‌کاری، معرق، منبت؛
 - صنایع دستی سنگی مانند مرصع‌کاری؛
 - صنایع دستی مستظرفه مانند تذهیب، تشعیر، آبگینه شامل آینه‌کاری، شیشه‌گری، ...؛
 - آشنایی سبک‌های معماری و هنرهای سنتی وابسته به معماری مانند، گچ‌بری، مقرنس‌کاری، آینه‌کاری، ...؛
- تاریخ صنایع و هنرهای جدید در ایران.

روش ارزشیابی					
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	✓	✓	✓
		آزمون‌های نوشتاری			
		عملکردی			



منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. اپهام پوپ، آرتور؛ ۱۳۸۷؛ سیری در هنر ایران؛ گروه مترجمان؛ ۱۳ جلد؛ تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
۲. اپهام پوپ، آرتور؛ ۱۳۸۸؛ معماری ایران؛ ترجمه غلامحسین صدری افشار؛ تهران: اختران.
۳. اتینگهاوزن، ریچارد؛ گرابر، الگ؛ ۱۳۹۳؛ هنر و معماری اسلامی (۱)؛ ۱۲۵۰-۶۵۰؛ تهران: سمت.
۴. اوکویک استینسون، ویگ بون کایتون؛ ۱۳۹۳؛ مبانی هنر: نظریه و عمل؛ ترجمه محمدرضا یگانه دوست؛ تهران: سمت.
۵. بلر، شیلا؛ بلوم، جانانان؛ ۱۳۹۱؛ هنر و معماری اسلامی (۲)؛ ۱۸۰۰-۱۲۵۰؛ تهران: سمت.
۶. سیلوان، بارنت؛ ۱۳۹۲؛ راهنمای تحقیق و نگارش در هنر؛ ترجمه بتی آواکیان؛ تهران: سمت.
۷. کیانی، محمد یوسف؛ ۱۳۹۲؛ تاریخ هنر معماری ایران در دوره اسلامی؛ تهران: سمت.
۸. نفیسی، نوشین دخت، ۱۳۹۳؛ موزه‌داری، سمت و سازمان میراث فرهنگی کشور، چاپ هشتم،
۹. ولف، هانس؛ ۱۳۷۲؛ صنایع دستی کهن ایران؛ ترجمه سیروس ابراهیم‌زاده؛ تهران: انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی.
۱۰. یاوری، حسین؛ ۱۳۹۰؛ شناخت صنایع دستی ایران؛ تهران: مهکامه.



کلیات تاریخ و تمدن اسلام

عنوان درسی به فارسی: کلیات تاریخ و تمدن اسلام	عنوان درسی به انگلیسی: An Introduction to History and Civilization of Islamic	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد	جبرانی	نظری عملی	دروس پیش‌نیاز: ندارد
				پایه	نظری عملی	
				تخصصی	نظری عملی	دروس هم‌نیاز: ندارد
				اختیاری*	نظری* عملی	
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد						
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>						
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی با آگاهی نسبت به تاریخ اسلام و تاریخ تمدن.						

هدف کلی درس: شناخت تمدن‌های اسلام، سیر تحول، نهادها و عوامل رونق و ضعف آنها.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- توضیح شکل‌گیری تمدن اسلام؛
- آشنایی با وضعیت علمی و فرهنگی تمدن اسلامی؛
- آشنایی با مهمترین سرزمین‌های دارای تمدن اسلامی.

سرفصل درس:

- شکل‌گیری تمدن اسلامی در عصر نبوی؛
- تکامل و رونق تمدن اسلامی در عصر خلفای راشدین و امویان؛
- تمدن اسلامی تا سقوط خلافت عباسیان؛
- تمدن دولت امویان اندلس؛
- نهادهای تمدن اسلامی و سازمان‌های اداری آن: دیوان‌ها و مؤسسات تمدنی؛
- تاثیر سایر تمدن‌ها در پیدایش اجزای تمدن اسلامی؛
- اقتصاد، اجتماع، امور نظامی در تمدن اسلامی؛
- وضعیت علمی و فرهنگی تمدن اسلامی: جایگاه علم و عالم در اسلام؛



- علوم اسلامی و غیراسلامی، مدارس و مراکز علمی، نهضت ترجمه؛
- وضعیت هنر در تمدن اسلامی: هنرهای کهن، هنرهای مدرن؛
- عظمت و افول تمدنی مسلمانان در اندلس: سیر رونق تمدنی و ضعف آن؛
- آثار باقیمانده تمدنی مسلمانان در اندلس، علل ضعف تمدن اسلامی، آسیب‌شناسی تمدن اسلامی در اندلس؛
- تمدن اسلامی در عصر فاطمیان مصر: رونق و ضعف آن، نهادهای مصر در عصر فاطمی؛
- تمدن اسلامی و عثمانیان: مرور اجمالی بر عناصر تمدن اسلامی در فرهنگ عثمانی-ترکیه؛
- گورکانیان هند و عظمت و ضعف آن: تاریخ سیاسی، ساختار سیاسی و اداری، شکوفایی ادبیات فارسی، عارفان و صوفیان مسلمان و نقش آنها در هند، هنر هند و اسلامی؛
- تمدن‌های اسلامی حوزه‌های شرق و جنوب‌شرقی آسیا، تداخل ویژگی‌های قومی با عناصر تمدن اسلامی؛
- آسیب‌شناسی تمدن اسلامی و عوامل آن.

روشن ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. اسلامی‌فرد، زهرا، تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام، تهران، دفتر نشر معارف، ۱۳۸۹.
۲. بورلو، ژوزف، تمدن اسلامی، ترجمه: اسدالله علوی، مشهد: بنیاد پژوهش‌های اسلامی، ۱۳۸۶.
۳. تشنر، فرانتس، تاریخچه جغرافیا در تمدن اسلامی، فرانتس تشنر و مقبول احمد، ترجمه محمدحسین گنجی، عبدالحسین آذرننگ، تهران: بنیاد دائرةالمعارف اسلامی، ۱۳۷۵.
۴. تقی‌زاده، سیدحسن، تاریخ علوم در اسلام، به کوشش عزیزالله علیزاده، تهران، فردوس، ۱۳۷۹.
۵. حلبی، علی‌اصغر، تاریخ تمدن در اسلام، تهران، اساطیر، ۱۳۷۲.
۶. زیدان، جرجی، تاریخ تمدن اسلام، ترجمه علی جواهرکلام، تهران، امیرکبیر، ۱۳۳۶.
۷. شریف‌القرشی، باقر: نظام حکومتی و اداری در اسلام، ترجمه عباسعلی سلطانی، مشهد آستان قدس رضوی، ۱۳۷۵.
۸. صفا، ذبیح‌الله: تاریخ علوم عقلی در تمدن اسلامی تا اواسط قرن پنجم، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۱.
۹. لیون، گوستاو، تمدن اسلام و عرب، ترجمه سیدهاشم حسینی، تهران، بی‌نا، بی‌تا، ۱۳۳۴.
۱۰. مطهری، مرتضی، خدمات متقابل اسلام و ایران، تهران، صدرا، ۱۳۷۰.
۱۱. میه‌لی، آلدو، علوم اسلامی و نقش آن در تحولات علمی جهان، ترجمه محمدرضا شجاع رضوی و اسدالله علوی، مشهد، آستان قدس رضوی، ۱۳۷۱.



آشنایی با انواع روش‌های عملی پژوهش در تاریخ

عنوان درسی به فارسی: آشنایی با انواع روش‌های عملی پژوهش در تاریخ	تعداد واحد: ۲		عنوان درسی به انگلیسی: An Introduction to Academic Methods of Research on the History
	نظری	۱ واحد نظری	
	عملی	۱ واحد نظری- عملی	
	تعداد ساعت: ۴۸		
عنوان درسی به فارسی: روش‌های پژوهش در علوم تاریخی	نوع واحد		عنوان درسی به انگلیسی: An Introduction to Academic Methods of Research on the History
	جبرانی	تخصصی	
	پایه	اختیاری*	
	نظری	نظری*	
عملی	عملی*		
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد <input checked="" type="checkbox"/>			
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/>			
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>			
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی با گرایش مباحث نظری و عملی تاریخ			

هدف کلی درس

- آشنایی با مهمترین روش‌های عملی پژوهش در تاریخ؛
- آشنایی کاربردی با قلمرو نقد تاریخی و روش‌های پژوهش در تاریخ؛
- شناخت مباحث و مسائل مورد مطالعه در حوزه نقد تاریخی و روش‌های نظری و عملی تحقیق در تاریخ.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- مهارت‌آموزی در پژوهش تاریخی؛
- تقویت روحیه پژوهش در دانشجویان از ابتدای تحصیلات دانشگاهی با هدف تربیت پژوهشگر؛
- کسب مهارت برای پژوهشگری در حوزه‌های گوناگون تاریخ ایران؛
- آشنایی با نقد تاریخی؛
- شناخت منابع در حوزه روش‌های پژوهش؛
- توانایی پژوهش در حوزه مطالعات میان رشته‌ای.



سرفصل درس:

- نقد تاریخی، مؤلفه‌ها و نحوه کار بست آن؛
- نقد ادبی، نظریه‌های روایت و شیوه تحلیل آن؛
- آشنایی با تحیل محتوا؛
- آشنایی با تحلیل گفتمان؛
- زندگینامه‌نویسی؛
- پدیدارشناسی؛
- هرمنوتیک؛
- پژوهش در حوزه تاریخ اجتماعی؛
- پژوهش در حوزه تاریخ اقتصادی؛
- پژوهش در حوزه تاریخ فرهنگی.

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. استنفورد، مایکل، ۱۳۸۴؛ درآمدی بر تاریخ پژوهی؛ ترجمه مسعود صادقی؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)؛ دانشگاه امام صادق علیه السلام.
۲. استنفورد، مایکل؛ ۱۳۸۲؛ درآمدی بر فلسفه تاریخ؛ ترجمه احمد گل محمدی؛ تهران: نشر نی.
۳. باردن، لورانس؛ ۱۳۷۴؛ تحلیل محتوا؛ ترجمه محمد یمنی دوزی سرخابی، ملیحه آشتیانی؛ تهران: دانشگاه شهید بهشتی.
۴. جعفریان، رسول؛ ۱۳۶۷؛ آشنائی مقدماتی با روش تحقیق در تاریخ؛ تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، مرکز چاپ و نشر.
۵. ری‌کور، پل؛ ۱۳۸۳؛ زمان و حکایت؛ ترجمه مهشید نونهالی؛ تهران، گام نو.
۶. زرین کوب، عبدالحسین؛ ۱۳۷۰؛ تاریخ در ترازو؛ تهران: امیرکبیر.
۷. ساروخانی، باقر؛ ۱۳۹۱؛ روشهای تحقیق در علوم اجتماعی؛ تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۸. فرکلاف، نورمن؛ ۱۳۷۹؛ تحلیل انتقادی گفتمان؛ مترجمان فاطمه شایسته پیران... [و دیگران]؛ ویراستاران محمد نبوی، مهران مهاجر؛ تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها.
۹. کریپندورف، کلاوس؛ ۱۳۸۳؛ تحلیل محتوا: مبانی روش‌شناسی؛ ترجمه هوشنگ ناییب؛ تهران: نشر نی.
۱۰. یورگنسن، ماریانه؛ ۱۳۸۹؛ نظریه و روش در تحلیل گفتمان؛ تهران: نشر نی.



تاریخ و رسانه‌ها

دروس پیش‌نیاز: جامعه‌شناسی تاریخی؛ تاریخ اجتماعی ایران؛ روش پژوهش در تاریخ، تاریخ فرهنگی ایران؛	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درسی به فارسی: تاریخ و رسانه‌ها
	عملی			پایه	
	نظری	تخصصی			
	عملی			عنوان درسی به انگلیسی: History and Media	
دروس هم‌نیاز: ندارد	نظری	اختیاری*	روش آموزش: گفتگو و مباحثه	روش آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی <input checked="" type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>	
	عملی				اختیاری*
	نظری*	روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد <input checked="" type="checkbox"/>			
عملی*	روش آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/> سفر علمی <input checked="" type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>				
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران آگاه به تحولات دوره معاصر.					

اهداف کلی درس: آشنائی با مفاهیم اصلی در حوزه رسانه‌های دیداری، نوشتاری، شنیداری و فضای مجازی؛ آشنایی با کار در رسانه‌های دیداری، نوشتاری، شنیداری و فضای مجازی.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- آشنایی با ضرورت‌های کارورزی و پژوهش در رسانه‌های دیداری، نوشتاری و شنیداری؛
- کسب مهارت کارورزی و پژوهش در رسانه‌های دیداری، نوشتاری و شنیداری؛
- توانایی شناخت منابع مربوط به رسانه‌های دیداری، نوشتاری و شنیداری؛
- شناخت انواع نرم‌افزارهای تاریخی در فضای مجازی و رسانه‌ای؛
- آشنایی ویژه با پژوهش‌های تاریخی در روزنامه‌ها، صدا و سیما، سایت‌ها و پایگاه‌های اینترنتی و شبکه‌های اجتماعی مجازی.

سرفصل درس:

- تعریف مفاهیم حوزه رسانه؛
- معرفی و سیر تحول رسانه‌های دیداری، نوشتاری و شنیداری در جهان؛



- معرفی و سیر تحول رسانه‌های دیداری، نوشتاری و شنیداری ایران؛
- توضیح و تبیین ضرورت‌های کاربرد رسانه‌ها در پژوهش‌ها و مطالعات تاریخی؛
- کاربرد مطالب تحقیقی تاریخی در رسانه‌های دیداری، نوشتاری و شنیداری؛
- چگونگی استفاده از ظرفیت‌های رسانه برای توسعه دانش تاریخ عامه؛
- چگونگی استفاده از ظرفیت رسانه برای تحقیقات تاریخی؛
- آشنایی با نرم‌افزارهای تخصصی تدوین دیداری و شنیداری.

روش ارزشیابی					
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	✓	✓	✓
		آزمون‌های نوشتاری			
		عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. آسا بریجز، پتر بورگ؛ ۱۳۹۳؛ تاریخ اجتماعی رسانه؛ ترجمه علی اکبر حسینی‌پور سریزدی؛ تهران: طرح آینده.
۲. احمدی، بابک؛ ۱۳۷۵؛ از نشانه‌های تصویری تا متن؛ تهران: مرکز.
۳. برومند، صفورا؛ ۱۳۸۶؛ تاریخ نگاری به شیوه رادیو بی بی سی؛ تهران: دفتر پژوهش‌های رادیو.
۴. خجسته، حسن؛ ۱۳۸۵؛ مطالعات جامعه‌شناختی درباره رادیو؛ تهران: دفتر پژوهش‌های رادیو.
۵. دانسی، مارسل؛ ۱۳۸۶؛ نشانه‌شناسی رسانه‌ها؛ مترجمان گودرز میرانی، بهزاد دوران؛ تهران، چاپار: آنیسه‌نما.
۶. فرقانی، محمدمهدی؛ ۱۳۹۱؛ درآمدی بر ارتباطات سنتی در ایران؛ تهران: دفتر مطالعات و برنامه ریزی رسانه‌ها.
۷. کوین، ویلیامز؛ ۱۳۸۶؛ درک تئوری رسانه؛ ترجمه رحیم قاسمیان؛ تهران: ساقی.
۸. محسنیان راد، مهدی؛ ۱۳۸۴؛ ایران در چهار کهکشان ارتباطی: سیر تحول تاریخ ارتباطات در ایران از آغاز تا امروز. سه جلد. تهران: انتشارات سروش.
۹. مختاری‌اصفهانی، رضا؛ ۱۳۸۸؛ رادیو، فرهنگ، سیاست در ایران؛ تهران: دفتر پژوهش‌های رادیو.
۱۰. مینوتی، رولاند؛ ۱۳۸۱؛ اینترنت و حرفه تاریخ نگاری؛ ترجمه حسن فرشتیان؛ قم: پژوهشکده حوزه و دانشگاه.
۱۱. همراز، ویدا؛ ۱۳۸۵؛ تاریخ در رسانه؛ تهران: دفتر پژوهش‌های رادیو.



جامعه‌شناسی تاریخی ایران

عنوان درسی به فارسی: جامعه‌شناسی تاریخی ایران	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	نظری	جبرانی	عنوان درسی به انگلیسی: Historical Sociology of Iran		
			عملی	پایه			
			نظری			تخصصی	
			عملی	اختیاری*			
دروس پیش‌نیاز: مبانی تاریخ اجتماعی ایران			نظری	روش آموزش: گفتگو و مباحثه			
دروس هم‌نیاز: روش تحقیق			عملی		آموزش تکمیلی عملی: دارد <input type="checkbox"/> ندارد <input type="checkbox"/>		
			نظری*			سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input type="checkbox"/>	
			عملی				
	روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input type="checkbox"/> سمینار <input type="checkbox"/> کارگاه <input type="checkbox"/> جلسه نقد <input type="checkbox"/>						
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: متخصص تاریخ ایران با گرایش جامعه‌شناسی تاریخی.							

هدف کلی درس: آشناسازی دانشجویان با دانش جامعه‌شناسی تاریخی، روش‌ها و نظریه‌های مربوط.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- توانایی کاربردهای دانش جامعه‌شناسی تاریخی در مطالعات تاریخ ایران؛
- آشنایی با مکاتب و مراحل شکل‌گیری و تحول نظریات جامعه‌شناسی تاریخی؛
- معرفی منابع و مآخذ مطالعات جامعه‌شناسی تاریخی ایران؛
- تشریح نظریات کلان جامعه‌شناسی تاریخی در حوزه جهانی.

سرفصل درس:

- تعریف: جامعه‌شناسی تاریخی، روش‌های پژوهش، نظریه‌های مسلط، جامعه‌شناسی تاریخی؛
- تعریف علوم هم‌مرز: تاریخ اجتماعی، جامعه‌شناسی تاریخ، و تاریخ جامعه‌شناختی، بررسی نسبت تاریخ و جامعه‌شناسی در جامعه‌شناسی تاریخی؛
- الگوهای روش‌شناسی، نحله‌ها و سنت‌های فکر در جامعه‌شناسی تاریخی؛
- مکتب جامعه‌شناسی تاریخی آلمانی؛
- مکتب جامعه‌شناسی تاریخی - تطبیقی؛



- نگرش‌های والرش‌تاین به نظام مدرن جهانی؛
- رویکرد خُرد وکلان جامعه‌شناسی تاریخی؛
- مفهوم تغییر به مثابه محور اصلی مطالعات جامعه‌شناسی تاریخی؛
- آشنایی با صاحب‌نظران در حوزه جامعه‌شناسی تاریخی و تالیفات اصلی آنان؛
- معرفی ادوار و مراحل پنج‌گانه دانش جامعه‌شناسی تاریخی، مراحل رشد و تحول جامعه‌شناسی تاریخی در جهان؛
- جامعه‌شناسی تاریخی در رویکرد اندیشمندان مسلمان؛
- نگرش ابن‌خلدون در کاربرد جامعه‌شناسی و تاریخ؛
- رویکرد فیلسوفان ایرانی به مسائل جهان ایرانی در ادوار مختلف؛
- الگوهای نظری جامعه‌شناسی تاریخی در تحلیل تاریخ ایران؛
- گونه‌شناسی برخی از مطرح‌ترین نظریه‌های تاریخ اجتماعی؛
- نقد رویکردهای مرسوم به جامعه‌شناسی تاریخی در ایران؛
- تبیین جامعه‌شناختی تاریخی از آثار ادبی ایران؛
- بررسی تطبیقی میان ایران و سایر جوامع درباره پدیده‌های تاریخی یا نهادهای اجتماعی-اقتصادی؛
- بررسی جامعه‌شناسی تاریخی پدیده‌ها یا نهاد اجتماعی-اقتصادی؛
- جامعه‌شناسی تاریخی سیر تحول رسم، سنت، آیین، هنجار، قانون، عادات، سبک زندگی، شیوه‌های معیشتی، حکومت‌داری، تعلیم و تربیت؛
- بررسی سیر تحول آرمان‌های اجتماعی و تغییرات اجتماعی با توجه به روند جهانی شدن و مدرن‌شدن؛
- بررسی جامعه‌شناسی تاریخی انقلاب‌ها و جنبش‌های اجتماع؛
- عوامل اجتماعی (جامعه مدنی، مالکیت خصوصی، اشرافیت، شهر، اصناف مستقل) و تاثیر آن در شکل‌گیری نظم اجتماعی.

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	
			عملکردی			



منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. اسکاچپل، تدا؛ ۱۳۸۸؛ بینش و روش در جامعه‌شناسی تاریخی؛ ترجمه هاشم آقاجری؛ تهران: مرکز.
۲. اسمیت، دنیس؛ ۱۳۸۶؛ برآمدن جامعه‌شناسی تاریخی ترجمه: هاشم آقاجری، تهران، مروارید.
۳. برگ، پیتر؛ ۱۳۸۷؛ تاریخ و نظریه اجتماعی؛ ترجمه غلامرضا جمشیدی ها، تهران، دانشگاه تهران.
۴. تاوونی، ریچارد هنری؛ ۱۳۷۷؛ دین و ظهور سرمایه داری؛ تهران: نشر مرکز.
۵. ریشه، گی؛ ۱۳۷۷؛ تغییرات اجتماعی؛ ترجمه منصور وثوقی؛ تهران: نشرنی.
۶. فوران، جان؛ ۱۳۸۲؛ مقاومت شکننده تاریخ تحولات اجتماعی ایران از سال ۱۵۰۰ میلادی مطابق با ۸۷۹ شمسی تا انقلاب؛ تهران: موسسه خدمات فرهنگی رسا.
۷. کاتوزیان، محمدعلی همایون؛ ۱۳۶۶؛ اقتصاد سیاسی ایران: استبداد و شبه مدرنیسم ۱۳۵۷-۱۳۵۰، تهران، مرکز.
۸. کوزر، لوئیس، روزنبرگ، برنارد؛ ۱۳۷۸؛ نظریه‌های بنیادی جامعه‌شناختی؛ ترجمه فرهنگ ارشاد؛ تهران: نشرنی.
۹. همیلتون، گری. جی؛ ۱۳۸۵؛ تاریخنگاری و جامعه‌شناسی تاریخی؛ رندال کولینز و دیگرگان؛ ترجمه: هاشم آقاجری؛ تهران: نشر کویر.
۱۰. معدل، منصور؛ ۱۳۸۱؛ طبقه، سیاست و ایدئولوژی در انقلاب ایران؛ تهران: مرکز بازشناسی اسلام و ایران (باز).
۱۱. مور، برینگتن؛ ۱۳۶۹؛ ریشه‌های اجتماعی دیکتاتوری و دموکراسی (نقش ارباب و دهقان در پیدایش جهان نو)؛ تهران: مرکز نشر دانشگاهی.



جغرافیای تاریخی ایران

عنوان درسی به فارسی: جغرافیای تاریخی ایران	تعداد واحد: ۲	تعداد ساعت: ۳۲	نوع واحد	نظری	جبرانی	دروس پیش‌نیاز: کلیات جغرافیای تاریخی و مهارت نقشه خوانی در تاریخ
				عملی		
عنوان درسی به انگلیسی: Historical Geography of Iran				نظری	پایه	دروس هم‌نیاز: ندارد
				عملی		
				نظری*	تخصصی	ندارد
				عملی		
روش آموزش: گفتگو و مباحثه سمینار کارگاه جلسه نقد						
آموزش تکمیلی عملی: دارد ندارد						
سفر علمی اینترنت و نرم افزارهای آموزشی نمایش فیلم‌های آموزشی						
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران متخصص در حوزه جغرافیای تاریخی.						

اهداف کلی درس:

- شناخت منابع و مطالعات انجام یافته درباره جغرافیای تاریخی؛
- آشنائی با مفاهیم و مباحث نظری جغرافیای تاریخی؛
- ایجاد انگیزه برای پژوهش در حوزه جغرافیای تاریخی ایران.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- مهارت‌آموزی در فهم و تحلیل مسائل جغرافیای تاریخی ایران؛
- کسب مهارت برای پژوهش در جغرافیای تاریخی ایران؛
- توانایی شناخت منابع و مطالعات انجام یافته پیرامون جغرافیای تاریخی ایران؛
- تعریف مفاهیم مرتبط با جغرافیای تاریخی و تاریخ جغرافیائی؛
- آشنائی با مباحث نظری جغرافیای تاریخی و تاریخ جغرافیائی؛
- شناخت قلمروهای جغرافیای تاریخی.

سرفصل درس:

- بررسی پیشینه دانش جغرافیای تاریخی؛
- دانش جغرافیای تاریخی نزد ایرانیان؛



- قلمروهای جغرافیای تاریخی و نحوه تعامل دانش تاریخ و دانش جغرافیا در این حوزه؛
- شناخت منابع جغرافیای تاریخی؛
- مباحث نظری جغرافیای تاریخی و تاریخ جغرافیائی؛
- مسائل اصلی جغرافیای تاریخی ایران؛
- جغرافیای تاریخی شهرها و آبادی‌های ایران؛
- کارورزی عملی: مطالعه درباره جغرافیای تاریخی شهر، محله، روستا و آبادی محل سکونت دانشجویان.

روش ارزشیابی

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓ آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	✓
		عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. ایست، ویلیام گروودن؛ ۱۳۹۲؛ تاریخ در بستر جغرافیا؛ ترجمه حسین حاتمی‌نژاد، حمیدرضا پیغمبری. تهران، پژوهشکده تاریخ اسلام.
۲. بارتلد، ویلهلم؛ ۱۳۷۷؛ جغرافیای تاریخی ایران؛ ترجمه از روسی به انگلیسی توسط سوات سوچک؛ با ویراستاری و مقدمه کلمنت ادموند بازورث؛ ترجمه همایون صنعتی‌زاده؛ تهران: بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار.
۳. بارتولد، و؛ ۱۳۸۴؛ تذکره جغرافیای تاریخی ایران؛ ترجمه حمزه سردادور؛ تهران: توس.
۴. بیکر، آلن ار اچ؛ ۱۳۹۲؛ جغرافیا و تاریخ: (پیوند مرزها) / نوشته الن. اچ. بیکر؛ ترجمه مرتضی گودرزی؛ تهران، پژوهشکده تاریخ اسلام.
۵. حکیم، محمد تقی خان؛ گنج دانش جغرافیای تاریخی شهرهای ایران؛ مقدمه عبدالحسین نوایی تهران، انتشارات زرین، ۱۳۶۶ ش.
۶. رهنمایی، محمدتقی؛ ۱۳۶۹؛ جغرافیا؛ تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران
۷. شکویی، حسین؛ ۱۳۸۳؛ فلسفه جغرافیا؛ تهران، موسسه جغرافیایی و کارتوگرافی گیتاشناسی.
۸. قره‌چانلو، حسین؛ ۱۳۸۸؛ جغرافیای تاریخی کشورهای اسلامی؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی، ۲ جلد.
۹. لسترنج، گای؛ ۱۳۶۷؛ جغرافیای تاریخی سرزمین‌های خلافت شرقی؛ ترجمه: محمود عرفان؛ تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
۱۰. مشکور، محمدجواد؛ ۱۳۷۱؛ جغرافیای تاریخی ایران باستان؛ تهران: دنیای کتاب.



آشنایی با ادیان و آئین‌های ایران باستان

عنوان درسی به فارسی: آشنایی با ادیان و آئین‌های ایران باستان	تعداد واحد: ۲		نوع واحد	دروس پیش‌نیاز: شناخت اساطیر و تاریخ حماسی ایران؛
	تعداد ساعت: ۳۲			
	جبرانی	نظری عملی		
	پایه	نظری عملی		
عنوان درسی به انگلیسی: An Introduction to Ancient Iranian Religions	تخصصی		نوع واحد	دروس هم‌نیاز: تاریخ تمدن ایران باستان؛ تاریخ تحولات سیاسی ایران در دوران ساسانیان
	اختیاری*			
	نظری*	عملی		
	عملی	نظری*		
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد				
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد				
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی				
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: علوم تاریخی با تاکید بر تاریخ ایران باستان؛ فرهنگ و زبان‌های باستانی با تاکید بر رویکردهای تاریخی.				

اهداف کلی درس: شناخت منابع و مطالعات انجام یافته درباره ادیان و آئین‌های رایج در سرزمین ایران پیش از ورود اسلام، آشنایی با مفاهیم و مباحث نظری دین، آشنایی با عوامل اصلی و اساسی باورهای دینی در ایران از آغاز تا ورود اسلام به ایران

اهداف رفتاری و کاربردی:

- آشنایی با ادیان و فرق رایج در ایران باستان؛
- آشنایی با مباحث نظری و جامعه‌شناسی دین؛
- مهارت‌آموزی در فهم مسائل ادیان و فرقه‌های دینی در ایران؛
- کسب مهارت برای پژوهش پیرامون ادیان در ایران باستان؛
- توانایی شناخت منابع و مطالعات انجام یافته پیرامون ادیان در ایران باستان؛
- آشنایی با مطالعات انجام یافته درباره ادیان و فرقه‌های دینی در ایران؛
- تشریح جایگاه دین زرتشتی در حکومت ساسانی؛
- توصیف وضع پیروان ادیان گوناگون در جامعه ساسانی؛
- توصیف باورهای دینی عامه و تفاوت آن با گذشته در عصر ساسانی.



- پیدایش خدایان آریایی و پرستشگاه های آنان؛
- پیدایش و ویژگی های دین زروانی و تأثیر آن بر آیین مانوی؛
- نقش روحانیان ایران باستان قبل از زرتشت؛
- پیدایش میتراپیسم (عقاید و رسوم ، دلایل منافات با دین زرتشت، نفوذ در غرب، پرستشگاه ها) ؛
- خدایان و وضعیت مذهب در دوره هخامنشی؛
- تحولات دینی در عصر سلوکی؛
- وضعیت دینی در دوره اشکانی (چند خدایی ، آزادی مذهبی، رواج مذهب زرتشت) ؛
- رویکرد انتقادی به برخی باورهای دینی باستانی؛
- آیین مزدیسنا: اصول و احکام آن؛
- ریشه و تبار زرتشت، ظهور و توسعه آیین زرتشت، باورها و اصول تعلیمی زرتشت، سلسله مراتب مذهبی، تحریف مذهب زرتشت؛
- خاستگاه مانی، نوشته های مانی، اندیشه های مانی اساطیر و ایزدان مانی، تعلیمات و آموزه های دینی، نگاه روحانیون زرتشتی و سلاطین ساسانی نسبت به دین مانی؛
- خاستگاه مزدک، آموزه های مزدک، نگاه روحانیون زرتشتی و سلاطین ساسانی نسبت به دین مزدک؛
- آشنایی اجمالی با اصول و تاریخ پیدایش آئین های یهود، مسیحیت و بودیسم؛
- مسیحیت در ایران، عوامل گسترش دین مسیحیت در ایران، مناسبات ایرانیان باستان با مسیحیان، نگاه روحانیان زرتشتی و شاهان ساسانی نسبت به مسیحیان؛
- سابقه حضور ارمنیان در ایران، عوامل گسترش ارمنیان در ایران باستان، مناسبات ایرانیان باستان با ارمنیان، نگاه روحانیان زرتشتی و سلاطین نسبت به ارمنیان؛
- خاستگاه بودائی، سابقه حضور بودائی در ایران باستان، رواج دین بودائی در نواحی شرق ایران، تعالیم بودائی، فرق بودایی در نواحی شرقی ایران، مشابهت آیین زرتشت با دین بودائی؛
- تاریخ حضور یهودیان در ایران باستان، نگاه روحانیان زرتشتی و شاهان ساسانی به دین یهودیان؛



- تشابه برخی آیین و رسم‌های زرتشتی با اسلام: اقتباس یا تغییر.

روش ارزشیابی

ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	✓	✓	
		آزمون‌های نوشتاری			
		عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. بویس، مری، ۱۳۸۱، زردشتیان، باورها و آداب دینی آنها، ترجمه عسکر بهرامی، تهران: ققنوس.
۲. بویس، مری، ۱۳۷۶، تاریخ کیش زرتشت، ترجمه همایون صنعتی زاده، تهران، توس، ۳ جلد.
۳. بنویست، امیل، ۱۳۵۴، دین ایرانی بر پایه متن‌های مهم یونانی. ترجمه بهمن سرکاراتی، تهران: بنیاد فرهنگ ایران.
۴. رضی، هاشم، ۱۳۸۲، دین و فرهنگ ایرانی پیش از عصر زرتشت، تهران، سخن.
۵. زئر، آر. سی، ۱۳۷۵، زروان یا مُعمای زردشتی‌گری، ترجمه تیمور قادری، تهران، فکر روز.
۶. عفیفی، رحیم، ۱۳۷۴، اساطیر و فرهنگ ایران در نوشته‌های پهلوی. تهران: توس.
۷. کلیما، اوتاگر، ۱۳۸۶، تاریخ جنبش مزدکیان، ترجمه جهانگیر فکری ارشاد، تهران، توس.
۸. نیبرگ، هنریک ساموئل، ۱۳۵۹، دین‌های ایران باستان. ترجمه سیف‌الدین نجم‌آبادی، تهران: مرکز ایرانی مطالعه فرهنگ‌ها.
۹. هیوم، رابرت، ۱۳۸۲، ادیان زنده جهان، ترجمه دکتر عبدالرحیم گواهی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
۱۰. هینلز، جان، ۱۳۷۵، شناخت اساطیر ایران، ترجمه ژاله آموزگار و احمد تفضلی، تهران: چشمه.
۱۱. یارشاطر، احسان، ۱۳۷۷، تاریخ ایران از سلوکیان تا فروپاشی دولت ساسانی (جلد سوم - قسمت دوم)، پژوهش دانشگاه کمبریج، ترجمه حسن انوشه، تهران، امیرکبیر.



تاریخ عرفان و تصوف در ایران و آشنائی با مکاتب عرفانی قدیم و جدید

عنوان درسی به فارسی: تاریخ عرفان و تصوف در ایران و آشنائی با مکاتب عرفانی قدیم و جدید	تعداد واحد: ۲		نوع واحد	نظری	دروس پیش‌نیاز: تاریخ اجتماعی ایران
	تعداد ساعت: ۳۲			عملی	
عنوان درسی به انگلیسی: History of Mysticism and Sufism in Iran and an Introduction on the new and old Mystic schools	اختیاری *	نظری *	تخصصی	نظری	دروس هم‌نیاز: تاریخ فرهنگی ایران؛ تاریخ ادبیات ایران
				عملی	
				عملی	اختیاری *
				نظری *	عملی
روش آموزش: گفتگو و مباحثه سمینار کارگاه جلسه نقد					
آموزش تکمیلی عملی: دارد ندارد <input type="checkbox"/>					
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی نمایش فیلم‌های آموزشی <input type="checkbox"/>					
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران متخصص در عرفان و تصوف.					

اهداف کلی درس: آشنائی با مفاهیم تاریخ عرفان و تصوف و مکاتب عرفانی، شناخت جریان‌های فکری در عرفان و تصوف و مکاتب عرفانی.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- مهارت‌آموزی در فهم و تحلیل مسائل تاریخی عرفان و تصوف و مکاتب عرفانی در ایران؛
- شناخت عارفان و متصوفان بزرگ؛
- شناخت مکتب‌های عرفانی قدیم و جدید؛
- توانایی شناخت منابع و مطالعات انجام یافته پیرامون تاریخ عرفان و تصوف و مکاتب عرفانی در ایران؛
- کسب مهارت برای تحقیق در حوزه مسائل عرفان و تصوف و مکاتب عرفانی در ایران؛
- شناخت منابع و مطالعات انجام یافته در باره عرفان و تصوف و مکاتب عرفانی؛
- ایجاد انگیزه برای پژوهش در حوزه عرفان و تصوف و مکاتب عرفانی.

سرفصل درس:

- تعریف عرفان و تصوف و مکاتب عرفانی و مفاهیم اصلی آن؛
- قلمروهای تاریخ عرفان و تصوف و مکاتب عرفانی در تاریخ ایران؛
- منابع اصلی تاریخ عرفان و تصوف و مکاتب عرفانی در تاریخ ایران؛



- تاریخ عرفان و تصوف و مکاتب عرفانی در ایران پیش از اسلام؛
- تاریخ عرفان و تصوف و مکاتب عرفانی در ایران پس از اسلام؛
- شناسائی و دسته‌بندی جریان‌های اصلی تاریخ عرفان و تصوف و مکاتب عرفانی در ایران؛
- نظریه های عرفان؛
- نقش عرفان و عارفان در تحولات تاریخ اجتماعی ایران در دوران اسلامی؛
- عارفان و متصوفان بزرگ در تاریخ ایران؛
- عرفان و دنیای سیاست و قدرت؛
- عرفان و جامعه‌ی ایران؛
- عرفان در دنیای جدید؛
- مؤلفه‌های اصلی عرفان در دنیای قدیم و تفاوت آن با عرفان‌های جدید؛
- کاربست متن‌های عرفانی در مطالعات تاریخی.

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. اقبالی، حسن؛ ۱۳۸۳؛ عرفان در ادیان و تاریخ؛ تهران: رادمهر.
۲. امینی نژاد، علی؛ ۱۳۸۷؛ آشنایی با مجموعه عرفان اسلامی: کلیات، تاریخ عرفان، عرفان نظری، عرفان عملی و...؛ قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).
۳. حلبی، علی اصغر؛ ۱۳۹۲؛ تاریخ تصوف و عرفان: مبانی عرفان و اصطلاحات عارفان؛ تهران: زوار.
۴. زرین کوب، عبدالحسین؛ ۱۳۸۹؛ ارزش و میراث صوفیه؛ تهران: امیرکبیر.
۵. صدوقی سها، منوچهر؛ ۱۳۸۳؛ فوائد: حاوی چهل گفتار در عرفان و فلسفه و تصوف و تاریخ آن؛ تهران: آفرینش.
۶. فاضل، علی؛ ۱۳۷۳؛ شرح احوال و نقد و تحلیل آثار احمد جام (۵۳۶ - ۴۴۰ هـ ق)؛ تهران: توس.
۷. کتاب‌شناسی تاریخ عرفان؛ ۱۳۹۳؛ مرکز پژوهشی دائرةالمعارف علوم عقلی اسلامی وابسته به موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)؛ موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، انتشارات.
۸. منابع و روش تحقیق در ادبیات و فرهنگ ایران و تاریخ تصوف اسلامی؛ ۱۳۸۸؛ به کوشش فرهاد عطایی؛ تهران: سخن.



تاریخ احزاب و مطبوعات در ایران

دروس پیش‌نیاز: مبانی علم سیاست و آشنائی با مفاهیم سیاسی؛ آشنائی با مدارک آرشیوی و فنون بایگانی	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درسی به فارسی: تاریخ احزاب و مطبوعات در ایران		
	عملی			پایه		تعداد ساعت: ۳۲	
	نظری	تخصصی				عنوان درسی به انگلیسی: History of political parties and Magazines and Newspapers	
	عملی			اختیاری*			
دروس هم‌نیاز: ندارد	نظری	اختیاری*					
	عملی						
روش آموزش: گفتگو و مباحثه سمینار کارگاه جلسه نقد							
آموزش تکمیلی عملی: دارد ندارد <input type="checkbox"/>							
سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی نمایش فیلم‌های آموزشی <input type="checkbox"/>							
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: تاریخ ایران با گرایش دوره معاصر متخصص در حوزه علم سیاست.							

اهداف کلی درس: شناخت منابع و مطالعات انجام یافته درباره تاریخ احزاب و مطبوعات در ایران، آشنائی با مفاهیم و مباحث نظری احزاب و مطبوعات. تبارشناسی احزاب و مطبوعات در تاریخ ایران.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- مهارت‌آموزی در فهم و تحلیل مسائل احزاب و مطبوعات در تاریخ ایران؛
- کسب مهارت برای تفکر در ماهیت احزاب و مطبوعات در تاریخ ایران؛
- توانایی شناخت منابع و مطالعات انجام یافته پیرامون مبانی احزاب و مطبوعات در تاریخ ایران؛
- کسب مهارت برای تحقیق در حوزه مسائل احزاب و مطبوعات در تاریخ ایران؛
- تعریف مفاهیم سیاسی مرتبط با احزاب و مطبوعات؛
- آشنائی با مباحث نظری احزاب و مطبوعات؛
- شناخت قلمروهای احزاب و مطبوعات؛
- آشنائی با مطالعات انجام یافته در باره احزاب و مطبوعات؛
- آشنائی با تحول احزاب و مطبوعات در ایران.



سرفصل درس:

- بررسی پیشینه تاریخی مطبوعات در ایران؛
- قلمروهای مطالعه تاریخ مطبوعات؛
- مباحث نظری مطبوعات؛
- تاریخ تحول مطبوعات در ایران؛
- مسائل اصلی مطبوعات در تاریخ ایران؛
- جریان‌شناسی مطبوعات ایرانی از گذشته تا امروز؛
- بررسی پیشینه تاریخی احزاب و جریان‌های سیاسی در ایران؛
- قلمروهای مطالعه تاریخ احزاب در ایران؛
- مباحث نظری احزاب؛
- تاریخ تحول احزاب در ایران؛
- مسائل اصلی احزاب در تاریخ ایران؛
- جریان‌شناسی احزاب ایرانی از گذشته تا امروز؛
- موانع شکل‌گیری احزاب و مطبوعات مستقل در ایران؛
- مناسبات دولت با احزاب و مطبوعات در ایران.

روش ارزشیابی					
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	✓	✓	
		آزمون‌های نوشتاری			
		عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

۱. اتحادیه، منصوره؛ ۱۳۶۱؛ پیدایش و تحول احزاب سیاسی مشروطیت، دوره اول و دوم مجلس شورای ملی؛ تهران: گستره.
۲. بشیریه، حسین؛ ۱۳۸۱؛ دیباچه‌ای بر جامعه‌شناسی سیاسی ایران؛ تهران: نگاه معاصر.
۳. بهار، محمدتقی؛ ۱۳۸۷؛ تاریخ مختصر احزاب سیاسی در ایران: انقراض قاجاریه؛ تهران: زوار.
۴. تبریزنیا، حسین؛ ۱۳۷۷؛ برخی علل ناپایداری احزاب سیاسی در ایران؛ مشهد: نشر سیاوش.



۵. جلالی، نادره؛ ۱۳۸۸؛ تاریخ مطبوعات و احزاب سیاسی در عصر قاجار (رشته تاریخ)؛ تهران: دانشگاه پیام نور.
۶. صارمی شهاب، اصغر؛ ۱۳۷۸؛ احزاب دولتی و نقش آنها در تاریخ معاصر ایران؛ تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
۷. قاسمی، فرید؛ ۱۳۷۲؛ راهنمای مطبوعات ایران عصر قاجار (۱۲۵۳ق/ ۱۲۱۵ش - ۱۳۰۴ش)؛ تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها.
۸. قاسمی، فرید؛ ۱۳۷۹؛ تاریخ روزنامه‌نگاری ایران مجموعه مقالات؛ تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات.
۹. قاسمی، فرید؛ ۱۳۸۲؛ تاریخ شفاهی مطبوعات ایران: گفت و گوهایی با پیشکسوتان روزنامه‌نگاری و مجله‌نگاری؛ علی‌دهبانی با همکاری طوبی ساطعی؛ تهران: ققنوس.
۱۰. قاسمی؛ سید فرید؛ ۱۳۹۰؛ اسناد روزنامه‌نگاری و مطبوعات به انضمام اسناد چاپ؛ تهران: کتابخانه موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی.
۱۱. محیط طباطبائی، محمد؛ ۱۳۶۷؛ تاریخ تحلیلی مطبوعات ایران؛ تهران: بعثت.
۱۲. مدیر شانه‌چی، محسن؛ ۱۳۷۵؛ احزاب سیاسی ایران با مطالعه موردی نیروی سوم و جامعه سوسیالیستها؛ تهران: خدمات فرهنگی رسا.
۱۳. یزدانی، سهراب؛ ۱۳۹۲؛ اجتماع‌یون عامیون؛ تهران: نشر نی.



زبان انگلیسی تخصصی

رشته تاریخ ایران

عنوان درسی به فارسی: زبان انگلیسی تخصصی رشته تاریخ ایران	تعداد واحد: ۲	عنوان درسی به انگلیسی: English Language for History of Iran
	تعداد ساعت: ۳۲	
دروس پیش‌نیاز: گذراندن درس زبان پیش دانشگاهی، گذراندن دروس مقدماتی و متوسط زبان	نظری عملی	جبرانی
دروس هم‌نیاز: گذراندن ساختارهای زبانی و آیین نگارش فارسی جهت تقویت پایه زبانی دانشجویان در رویکردی مقایسه‌ای	نظری عملی	پایه
	نظری عملی	تخصصی اختیاری*
روش آموزش: گفتگو و مباحثه <input checked="" type="checkbox"/> سمینار <input checked="" type="checkbox"/> کارگاه <input checked="" type="checkbox"/> جلسه نقد <input type="checkbox"/>		
آموزش تکمیلی عملی: <input checked="" type="checkbox"/> دارد <input type="checkbox"/> ندارد سفر علمی <input type="checkbox"/> اینترنت و نرم افزارهای آموزشی <input checked="" type="checkbox"/> نمایش فیلم‌های آموزشی <input checked="" type="checkbox"/>		
رشته تخصصی استاد ارائه دهنده درس: زبانشناسی معناشناسی؛ آموزش زبان و مترجمی؛ استاد تاریخ مسلط به زبان خارجی.		

اهداف کلی درس: شناساندن منابع و مآخذ تحقیق خارجی درباب تاریخ ایران با عنایت به موضوع توجه کشورهای مهم اروپا به تاریخ ایران، شناخت سفرنامه‌ها، خاطرات، اسناد تاریخی به زبان‌های دیگر درباب تاریخ ایران.

اهداف رفتاری و کاربردی:

- مهارت‌آموزی در فهم و ترجمه متون تاریخی خارجی؛
- کسب مهارت در روش‌های ترجمه متون؛
- توسعه منابع تحقیق دانشجویان در عرصه تحصیلات تکمیلی؛
- یادگیری قواعد و ساختارهای تجزیه و تحلیل جمله؛
- یادگیری روش‌های جدید ترجمه علمی متن تخصصی از جمله روش ترجمه گشتاری؛
- همخوانی و ترجمه برخی منابع خارجی در حوزه تاریخ؛



- تقویت روحیه جهان‌نگری دانشجویان و آشناسازی آنان با ادبیات تحقیق تاریخی در مطالعات اندیشمندان خارجی؛

- یادگیری ابزارهای زبانی جهت استفاده از متون و منابع و اسناد خارجی در باب تاریخ ایران.

سرفصل درس:

- قواعد دستوری و آیین نگارش در زبان انگلیسی؛

- آموزش الگوهای نوشتاری در زبان انگلیسی (الگوی نامه اداری، الگوی سندنویسی، الگوی خاطره‌نویسی)؛

- بررسی مفاهیم تخصصی تاریخی در متن منابع انگلیسی از طریق بازخوانی متون ترجمه‌نشده؛

- آشنایی با الگوی writing , listening

- مطالعه رمان‌ها و متون تاریخی انگلیسی در کلاس.

روش ارزشیابی						
ارزیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی		تحقیق پایانی	ارائه سمینار	گزارش بازدید علمی
✓	✓	✓	آزمون‌های نوشتاری	✓	✓	✓
			عملکردی			

منابع و مطالعات کمک آموزشی:

1. The Cambridge history of Iran 7 vol. Cambridge: Cambridge University Press
2. Encyclopedia of Iranica, Ehsan Yarshater, New York: Encyclopedia Iranica Foundation, 1995-2016.
3. Encyclopedia of Wars, Charles Philips, Alan Axelrod, New delhi, ...: Viva Books, 2010.
4. The cambridge ancient history: The Hellenistic world to the coming of the Romans/ edited by F.W. walbank, Cambridge: Cambridge university press, 1984-1989.
5. The cambridge ancient history: persia, Greece and the western mediterranean c. 525 to 479 B.C/ edited by John Boardman, cambridge: Cambridge University press, 1988.

